

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

6

динара

БРОЈ

1357

30.12.1977 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVIII

КОМПЛЕТАН
СТРИП
МАНДРАК

СВЕ НАЈЛЕПШЕ
У НОВОЈ ГОДИНИ

Ripley

Вероватли или не!

ВИЛИ КОПЕНС

БЕЛГИЈСКИ ВАЗДУХОПЛОВНИ
АС ИЗ ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА,
ЈЕДНОМ СЕ УСПЕШНО
СПУСТИО НА НЕМАЧКИ
ДИРИЖАБЛ
И С ЊЕГА ПОНОВО
УЗЛЕТЕО.
(1918, МАЈ)

ЈУЖНОДОБРИЧКИ
**ПАУК-
ПТИЦОЖДЕРАЦ**
ИМА НОГЕ
ДУГАЧКЕ 3
САНТИМЕТРА.

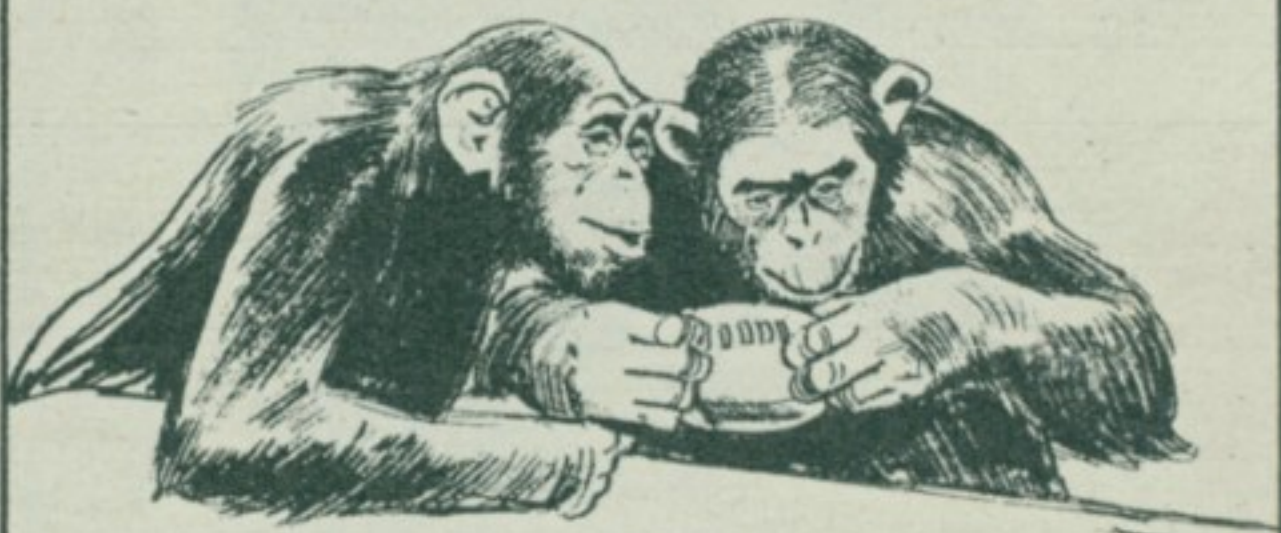
ЋОВАНИ ВАЛЕНТИНИ

(1816 - 1886) ИЗ САЛСОМАЂОРА (ИТАЛИЈА)
ПОСТАО ЈЕ ШЕФ
ПЕРСОНАЛА МИНИСТАРСТВА
УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА
ДРЖАВЕ ПАРМЕ
КАД ЈЕ ИМАО
12 ГОДИНА.

КАМЕНИ ЧОВЕК НА КОЛЕНИМА

У ПЛАНИНИ КАМЕЛБЕК (САД)
ВАЈАРСКО ЈЕ ДЕЛО
ПРИРОДЕ.

ШИМПАНЗА ЛИСИ

КОРИСТЕКИ ЈЕЗИК
ЗНАКОВА
МОЖЕ ДА ИЗРАЗИ
80 ПОЈМОВА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● према мишљењу немачког
научника др О. Нишулса из
Хамбурга пацови радо слушају
озбиљну и рок-музику: једино
од војне музике постају агре-
сивни.

● Британска ваздухопловна
компанија поручила је преко
двеста хиљада комада прибора
за јело за послуживање у авио-
ну типа „конкорд“ који је 21.

јануара 1975. године пуштен у
саобраћај на линији Лондон—
Бахреин. Да би пронашли што
погоднији прибор, дизајнери су
радили на његовим моделима
више година.

● Александар Велики добио је
од свог оца, Филипа II, на дар
коња, чувеног „Букефала“. Фи-
лип II је за овог коња платио
суму која би данас отприлике
одговарала суми од око четири
милијарде старих динара.

● криви торањ у Невјанску, у
Сибиру, има нагиб од готово
осамдесет сантимерара.

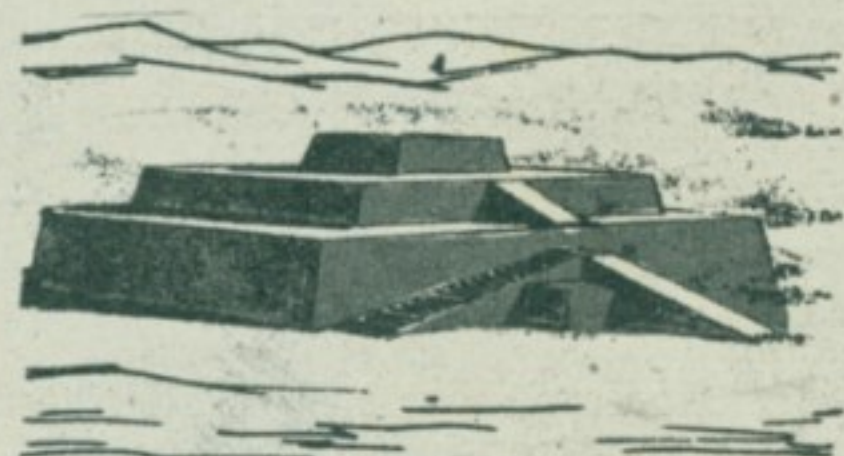
● скакавац из афричке пусти-
ње је углавном миран пусти-
њак. Међутим, извесних година,
под нарочитим условима тем-
пературе, влаге и вегетације на-
гло се размножава. И тада на
хиљаде младих скакаваца у
„одећи“ жуте боје с црним тач-
кама, крећу у пустошење у ог-
ромним јатима.

● у белгијском граду Турнеу
полиција је, пре извесног вре-
мена, забранила концерт рок-
групе ТРАПЕЗ јер су својим
бучним свирањем прешли до-
звољене децибеле. Извесни Тед
Нижан изгубио је слух у једном
уву свирајући сам превише гла-
сно.

● у Еридуу, у Ираку, налази се
храм испод којег има још шес-
наест других храмова. Када је,

пре много векова, саграђен први
од ових храмова и када га је
пустински песак прекрио, са-
грађен је одмах изнад њега дру-
ги, а пошто је и он доживео ис-
ту судбину, зидани су следећи,
све до данашњег, седамнаестог
по реду.

● младунче морског лава тек
дошло на свет не зна да плива.
Оно се боји воде и прве дане
проводи на обали. Тек дванаес-
тог или петнаестог дана мајка с
муком одгура младунче до воде
и тек кад види да је потпуно
исцрпљено потура испод њега
своја леђа и износи га на обалу.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ОХО-ХО! ДАНАС ЈЕ НЕДЕ-
ЉА! МОГУ ДА РАДИМ
ШТА ХОЋУ!

А ШТА ЈА ТО ЖЕ-
ЛИМ ДА РАДИМ
?

ПРОГРАМ НА ТЕЛЕВИЗИ-
ЈИ ЈЕ БЕДАН!

НИСАМ РАСПО-
ЛОЖЕН ЗА ЧИ-
ТАЊЕ!

СВЕ КУКНЕ ПОСЛОВЕ
САМ ПОСВРШАВАО
ЈОШ ЈУЧЕ!

Copyright © 1977
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ХУ! ВОЛЕО БИ' ДА
ЗНАМ ИМА Л' ИШТА
ГОРЕ ОД САЗНАЊА
ДА НЕМАШ ШТА
ДА РАДИШ!

ЈА КРЕНУЛА У КЛУБ...
НА ИЗЛОЖБУ ЦВЕЊА
ПА АКО НЕМАШ ШТА
ДА РАДИШ ...

ЗАШТО СТАЛНО
МРМЉАШ "САД
ЗНАМ" ?

— ЗАБО САМ 22 САНТИМЕТРА ДУГАЧКУ ИГЛУ У ВРАТ И ИЗЕНАДА ОСЕТИО ЈЕ-ЗИВ БОЛ У ГРКЉАНУ И НЕСВЕСТИЦУ — СЕЋА СЕ ПОЗНАТИ ФАКИР. — АЛИ, ТАЧКУ ИПАК НИСАМ ПРЕКИНУО.

Лекар из Суботице, Јожеф Барати био је једини аматер међу 17 професионалаца. Иако се већ 10 година успешно бави мађионичарским триковима, „МАГФЕСТ“ му је био први јавни наступ. До тада је своје мађионичарско умеће показивао само пред пријатељима или својим пацијентима.

— Почео сам сасвим случајно, од обичних трикова са палидрвцима и новчићима, да бих касније, када сам научио компликоване и неубичајне „штосове“, схватио оно што и сам раније нисам веровао: мађионичарство је уметност — прича доктор Барати. — Захваљујући том мом умећу, дубље сам упознао њи-

хову ђуд и начин погледа на све оне који се баве мађионичарским триковима, а које многи називају једноставно и ружно — циркусанти.

НЕ ОТКРИВАЈ ТРИК

„Никада не реци унапред посматрачима шта ћеш урадити“ — понавља лекар мађионичар једно од златних правила људи трикова и опсене, вади карте и представа може да почне.

У рукама невештог човека, који не зна ниједан од многобројних трикова са картама, оне су незанимљиве и „мртве“. Међутим, у танким, хитрим прстима

Линавец
Вилибалд Јорга,
илузионист и факир

овог суботичког лекара карте изненада оживе: чудном игром, муњевито, осмица постаје тројка, шестица се претвара у деветку, да би се на крају цео „шпил“ преобратио у белог, раскриљеног правог голуба!

Иако се обично мисли да мађионичари љубоморно чува у тајну сваког свог трика, јер живе управо од те тајне, они понекад ипак радозналим гледаоцима открију у чему се састоји „штос“. Међутим, велики и компликовани трикови купују се на разгранатом и богатом тржишту мађионичарских вештина као што се на пијаци купује — воће. У ствари, купују се на нарочит начин конструисане мађионичарске справе јер без њих нема ни трика. Што је трик савршенији и за гледаоце ефикаснији, већа је и његова цена.

— Али, за мене лично, сваки трик је интересант само док и сам не откријем у чему је његова тајна — објашњава доктор Барати. — Код куће имам пуне ормаре разних справа за врло добре трикове, али већину њих нисам никада извео. Зато ме и моји пријатељи, којима у друштву понекад приказујем мале представе, често замоле да им не откријем у чему је трик. Јер, сваки мађионичарски трик је у основи врло једноставан. Наравно, да би се

ЧУДО НА МАГФЕСТУ.

ВЕРУЈТЕ ПОШТЕНИМ ВАРАЛИЦАМА!

Осамнаест најпознатијих југословенских и европских мађионичара, факира и илузиониста, међу којима су биле и три жене, извели су 7. новембра увече око 200 разних трикова и сцену загребачког Дома спортова претворили у подијум чаробњаштва, чудесног и нестварног.

извео, потребна је свакодневна и дуга вежба.

И док се мађионичари користе само триковима, код факира је све створено и опипљиво.

ЈЕЖ ОД ЧОВЕКА

Браћа Вилибалд и Драго Ликавац из Марибора, чија су факирска имена Јор-

га и Сиврас, имају само 25 односно 22 године, али су већ искусни и познати факири. Потичу из породице чија је факирска и мађионичарска традиција дуга преко три стотине година.

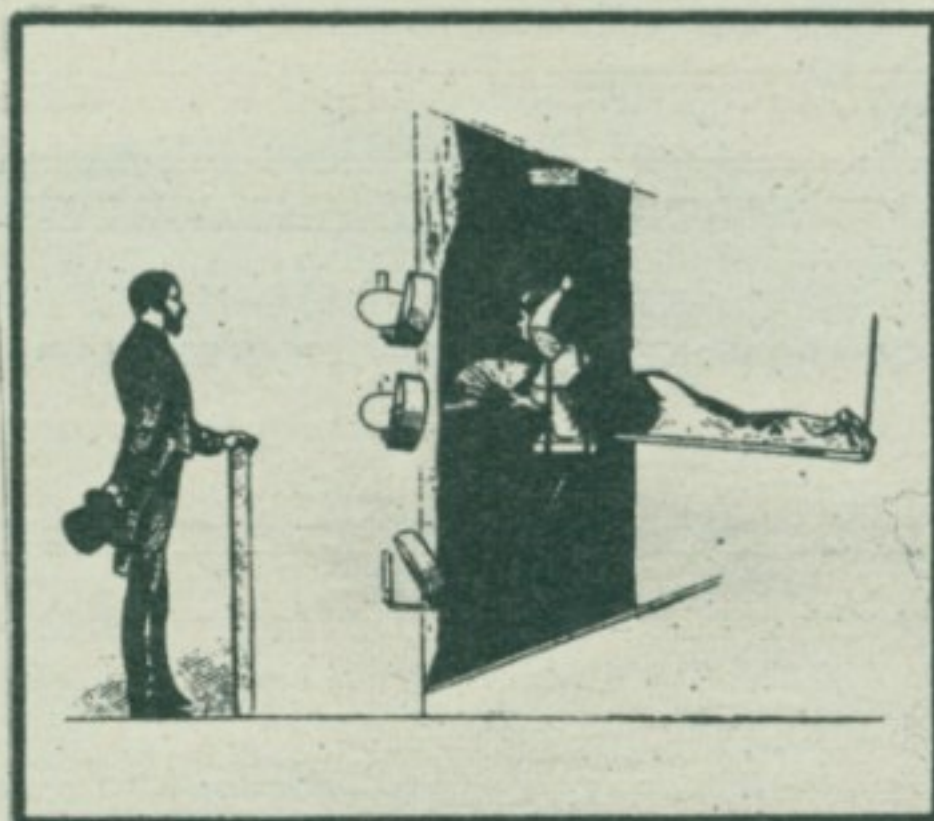
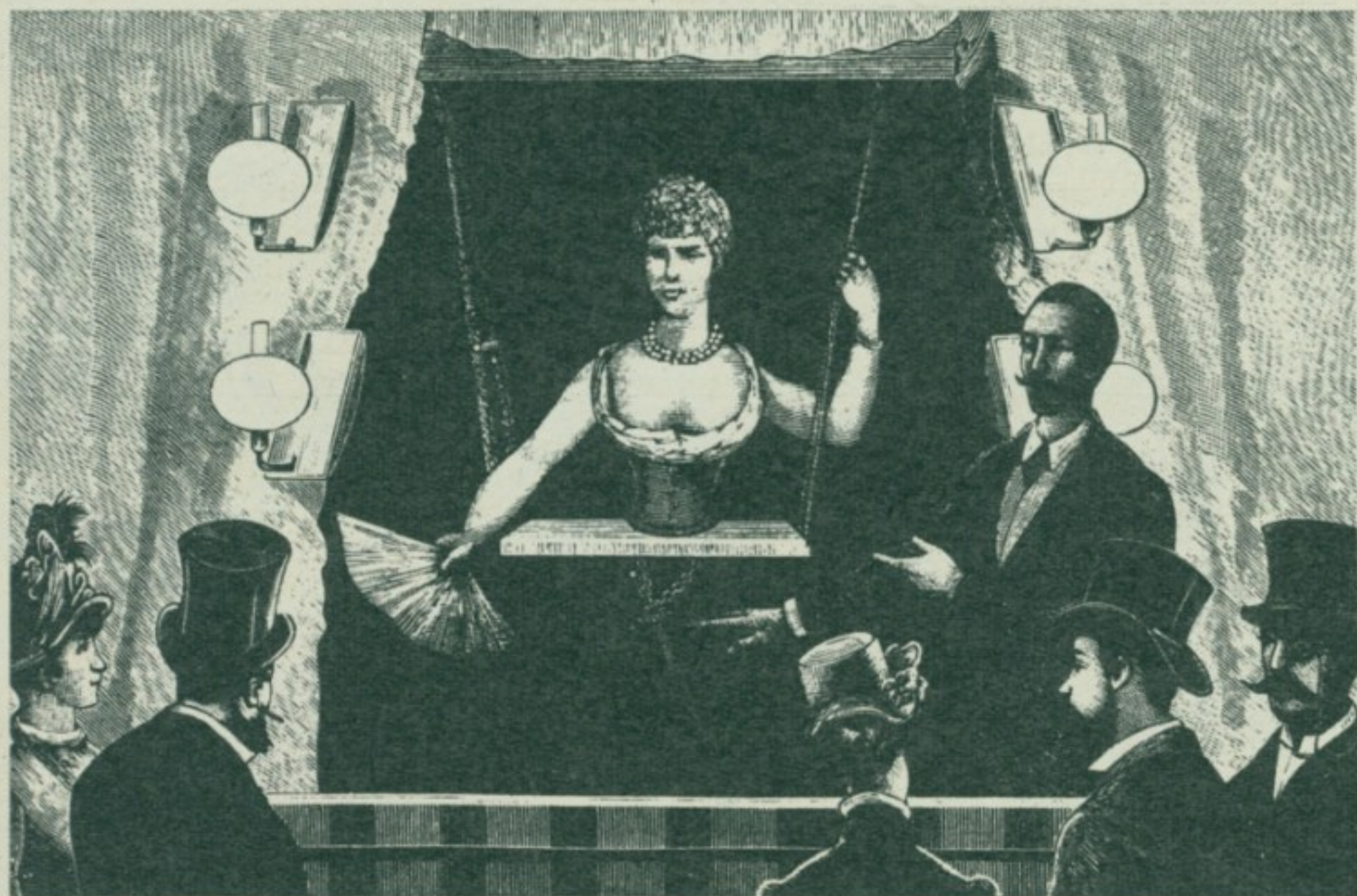
Својим наступом ова двојица младића одушевљавају публику која увек, док трају њихове тачке, нетремице, у гробној тишини, по сматра сваки њихов покрет.

Од гутања ватре са бакљи натопљених у бензин, браћа Ликавец прелазе на своју најзанимљивију тачку: забадање у тело 22 сантиметра дугачких танких шупљих игала. Сваку од ових металних игала може да у руке узме ко год жели и да се увери да су то заиста игле и заиста металне, оштре као оне којима се дају инјекције.

Полаганим покретима, Јорга и Сиврас забадају је дан другом те игле у усне, кроз језик и нос, кроз образе и руке. Врхунац је када иглама прободу врат! Међутим, баш једну такву тачку старији брат Ликавец никада неће заборавити.

— Пред препуном двораном успешно сам извео сва потребна пробадања. Оста-

Чудо на љуљашци

На једном сајму у Паризу, 1884. године, први пут је изведена тачка која се у то време сматрала врхунцем илузионизма. Посетиоци могли да виде жену која је имала само горњу половину тела, а ипак се безбрижно љуљала на љуљашци. Решење трика јасно се види на мањој слици. Посматрачи, захваљујући јаком светлу које је обасјавало само предњи део бине, а задњи остављао у тами, нису могли да виде други део тела жене.

ло је још да иглу провучем кроз грло тако да јој се виде крајеви с обе стране врата — сећа се Вилибалд. — Међутим, да ли због умора, нервозе или буке у публици, то сам урадио невешто: изненада сам у грклану осетио језив бол, у стомаку мучнину и несвестицу у глави. Али, како сам професионалац и како живим само од факиризма, односно публице, ни сам желео да је изневерим. Полако сам извадио иглу, неколико тренутака се концентрисао и онда успешно извео целу тачку. Гледаоци нису ништа приметили, као кроз сан сам чуо громогласан аплауз, поклонили сам се и вратио иза завесе. Тек тамо срушио сам се у невест.

ЖЕНА У КОМАДИМА

Од 13 година, колико се укупно бави факиризмом, хипнозом и телепатијом, Јорга Ликавец је неколико провео у Хајделбергу, Варшави, Москви и мађарском граду Дебрцину код најпознатијих европских професора психологије и хипнозе. И док се мађионичарство, тврди овај необични младић, заснива на трику и оптичкој варци, факиризам и спиритизам су на потпуно научној основи.

— Факир мора изврсно познавати анатомију, психологију, мора у што већој мери управљати својим телом и вољом — објашњава факир Јорга. — Моја кожа, мишићи и ситнији крвни судови временом су се потпуно навикли на топлоту, пробадање и бол који више не осећам. Једноставно, дугим тренингом постао сам на све имун. Зато неукима не препоручујем да се баве факиризмом...

Илузионизам је трећи вид вештина које су честе не само на ваљарима и циркусима, већ све више и на телевизији. Слично мађионичарским триковима, варка код ове врсте вештине састоји се од специјално конструисане справе и — несавршености људског ока.

Матија Аралица, један од најпознатијих југословенских илузиониста, бави се професионално овом вештином већ две деценије. Тринаест година наступа за једно са својом супругом Зорицом Стојановском коју на сцени ставља у нарочит ковчег који затим сече на четири комада! Наравно, ковчег се опет саставља и из њега излази Зорица, читава и насмејана. Да би утисак био потпун, из истог тог сандука она извлачи пудлице и голубове!

Сваки од ових ковчега на тржишту мађионичарских справа плаћа се као добар аутомобил. Али, без Араличине вештине то би био готово обичан дрвени ковчег.

И. Лончар

ТИТО У АНЕДОТАМА

ПИЛОТ БЕЗ ПРАКСЕ

У време посете Италији 1944. године Тито је добио позив од генерала Александера, команданта Осме армије, да га посети на фронту, у његовом штабу северно од Рима, поред језера Болсена. Тито је веома ценио овог савезничког

команданта, па је прихватио позив. На пут је кренуо авионом заједно са генералом Маклином, шефом војне мисије при Врховном штабу.

Маршал Тито је седео напред, крај пилота, који га је, управо док су били изнад Касина, запитао не би ли желео да пилотира.

— Па, бих!

Пилот показа Титу основне покрете, па му потом преда у руке и командну палицу. Док је овај седео крај њега, Титу је било лако, није много бринуо, али у једном моменту пилот рече Маршалу да мора да оде у реп авиона, да узме цигарете.

— Није ми било пријатно — причао је по повратку на Вис Тито. — Док је авион ишао право, било је још лако, али онда се авион нагнуо... А ја сам имао праксу од свега двије минуте летења.

Кад се пилот вратио, Тито се ипак слатко смејао. Успео је да исправи и усмери авион пут Рима. Но, који тренутак касније — авион упаде у црне облаци који добро затресосе машину. Наишла је олуја. Свима у авиону нелагодно. Многе ухватио и страх. Тито се смешка па ће Маклину:

— Генерале, хајде да okreћемо пут мора. Ако паднемо, биће нам лакше.

(Из књиге Звонка Штаубрингера и Милоја Поповића „Тито у анедотама“)

НАДА БУДЕМО, 31. ДЕЦЕМБРА У ПОНОЋ, ЧЕСТИТАЛИ ЈЕДНИ ДРУГИМА, НИКО СЕ НЕЋЕ УПИТАТИ ЗАШТО БАШ НОВУ ГОДИНУ ДОЧЕКУЈЕМО ТОГА ДАНА. СТВАРНО, ЗАШТО БАШ ТОГА ДАНА?

НЕКАД О НОВОЈ ГОДИНИ

Време се одувек рачунало од неких, за људе, значајних догађаја који су се памтили. Најчешће то бејашу ратови, поплаве, суше или помори.

До доласка хришћанства време се рачунало разнолико. Римљани су бројали године од постанка града Рима, бројиле су се Олимпијске игре итд.

Али, када хришћанство, у почетку религија робова, сиромаша и бескућника, постаде владајућа вера многих народа, време поче да се рачуна од стварања света. А то се, по легендама, догодило у месецу марту.

Од тада Јевреји, Етиопљани, Маври, Персијанци и Грци почињу годину са месецом мартом. Чак су и Римљани, чију је годину Ромул поделио на десет месеци, почињали с месецом мартом. Касније, Нума Помпилије, други краљ Рима (8 — 7. в.), долаје години још два месеца. Један посвећен богу мира Јанусу, те га јануариј назове, и један коме је наденуто име фебруариј, а значи жртвени. Срби су, такође, пре но су примили нову религију, делили годину на дванаест месеци. Од Римљана су поделу године примили и други европски народи.

Неки народи, ипак, задржавају стари обичај и за почетак године сматрају месец март. Тако су јелни бројили од јануара, а други од марта.

Када се, по предању, родио Христ, неки народи од те године рачунају време. А то је било године 5508. од стварања света.

Да би се ове разлике не како отклониле, 325. године од Христовог рођења (или нове ере), на Никејском сабору је одлучено да година почиње првим даном месеца септембра.

Године 516. игуман римске цркве Дионизије младић, иначе Скит пореклом, предложи да се године,

ипак, почињу рачунати од Христовог рођења, јер ње му се чини да се Христ родио 25. децембра 754. године од оснивања града Рима, или прве године 195 олимпијаде. Тако се, опет, време започе бројити од првог јануара.

У Русији је била још већа збрка. Црквена година је почињала у сеп-

тембру, а државна у марту.

Касније је све дилеме решио Петар Велики. Он је, 1699 године наредио да година почиње 1. јануара, а време се рачуна од Христовог рођења. Сличну наредбу је, 1564. издао и француски краљ Карло IX.

У Србији се тек у 18. веку месец јануар узима као почетак године, а време рачуна од Христовог рођења. До тада, рачунало се различито, или се стављала и једна и друга ознака године.

Вековима је религија била уткана у све поре живота. Због тога су и многи наши народни обичаји везани за верске легенде, или прастаре словенске обичаје.

Углавном, у највећем делу наше земље, прослава краја старе и дочека нове године везивала се за хришћански празник Божић, тј. рођење Христа.

О Божићу је било много обичаја, народних веровања, предсказивања и празноверица. Задржао се и стари словенски, пагански обичај — коледе. Групе прерушених младића песмом и игром честијају празнике укућанима, а ови их чисте и даривају.

Али, време не стоји, са знања мењају живот и доносе нова обележја. Но ва година се и данас дочекује, бди се, игра и пева. А свако бира како му одговара: уз телевизор, са пријатељима, код куће, уз добро јело и шалу, у ресторани или ако се већ другачије не може — на послу.

Р. Јанковић

АРХИТЕКТУРА НАШЕГ ПОДНЕБЉА

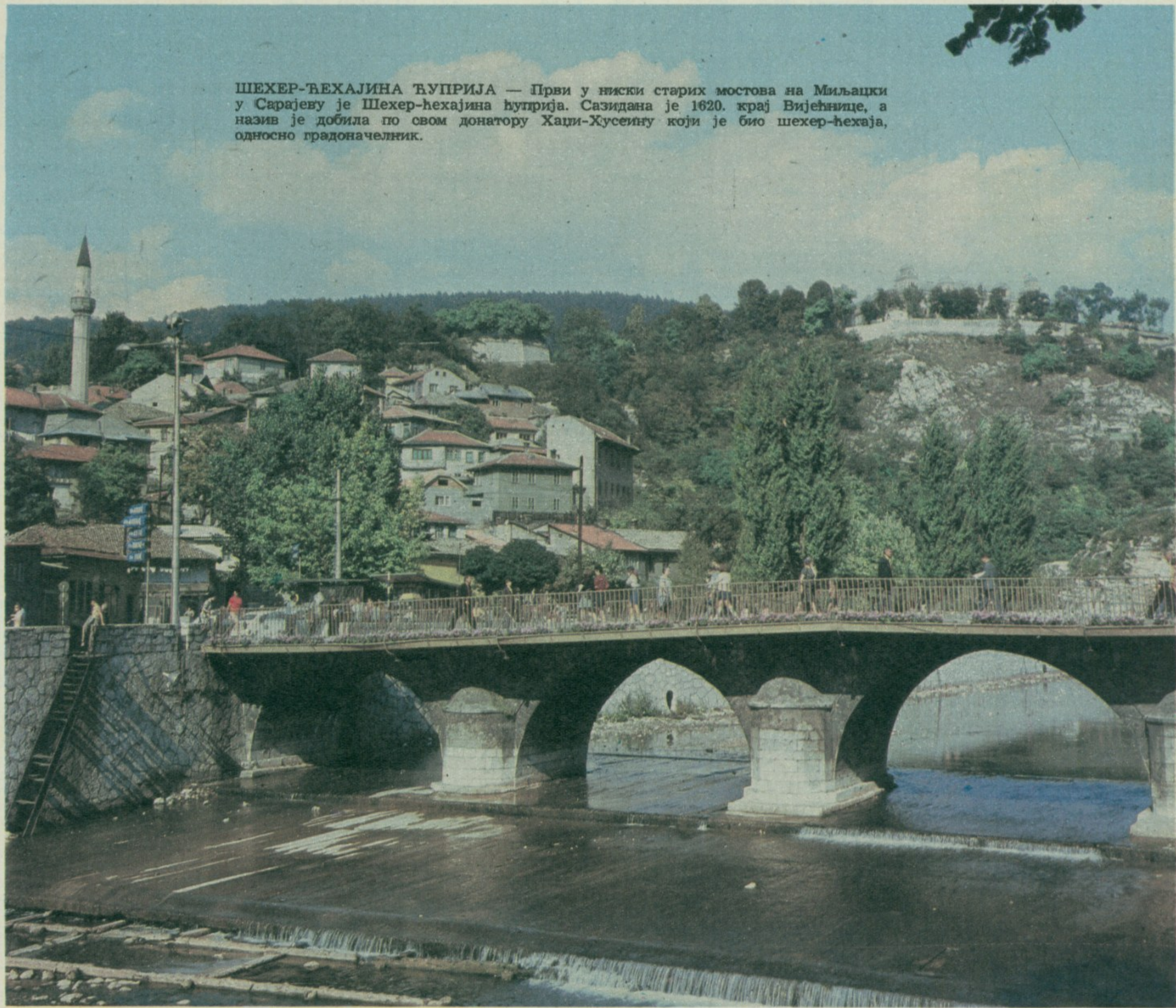
Преласком из Мале Азије на Балкан Турци преузимају од Византије многа достигнућа, међу којима и, мање-више, развијену путну мрежу у коју су се уклапали стари римски, византијски и средњовековни путеви. Тај систем допуњују изградњом великог броја мостова, претежно од дрвета, да би у неколико случајева, и то када је требало премостити реку на виталним тачкама, без обзира на снагу водених токова и тежину подухвата, подигли и камене мостове. Они временом постају и средиште варошког и градског живота.

РИМСКИ И ДУШАНОВ — Камени мост на Вардару у Скопљу најстарији је мост који су Турци подигли на нашем тлу. Претпоставља се да потиче из 15. века, из времена Мурата II. На овом месту је и раније, још за Римљана а затим и феудалне српске државе, постојао мост па се овај турски назива још Римски и Душанов мост. Солидно је грађен од тесаних каменних блокова у 14 полукружних лукова на стубовима чврсто укопаним у дно реке. Један век касније био је тешко оштећен. Рестауриран је 1579. године и од тада, већ више од пет векова, преко њега се непрекидно одвија саобраћај. Одолео је и катастрофалном земљотресу 1963. године када су разрушене готово све зграде на његовим обалама.

СЛАВНЕ

ШЕХЕР-ЋЕХАЈИНА ЋУПРИЈА — Први у низу старих мостова на Миљацки у Сарајеву је Шехер-ћехајина ћуприја. Сазидана је 1620. крај Вијећнице, а назив је добила по свом донатору Хаџи-Хусеину који је био шехер-ћехаја, односно градоначелник.

ЋУПРИЈЕ

400 ГОДИНА НА ДРИНИ — Мост Мехмед-паше Соколовића на Дрини крај Вишеграда, грађен од 1571. до 1578, дело је највећег турског архитекта Коца Мимара Синана о коме је у познатом делу „На Дрини ћуприја“ писао нобеловац Иво Андрић. Има 11 лукова и дуг је 175 м. Већ пуна четири века својом кичмом везује Босну и Србију, а и у данашње време представља значајну саобраћајницу. За време велике поплаве 10. новембра 1896. водостај реке је порастао 15 м изнад нормалног. Разбеснела Дрина је ваљала дрвље и камење и рушила све пред собом. Вода је преплављивала мост и он се изгубио у мутним таласима. Удари воде и наноса су били ужасни, па се у Вишеграду стрепело да је ћуприја заувек нестала. Када је, међутим, у току ноћи Дрина опала, мост је стајао на свом месту нетакнут. Иако је одолевала природи, ова ћуприја на Дрини више пута је рушена људском руком. Повлачећи се пред српском војском, Аустријанци 1914, да би омели напредовање Срба, руше средњи свод. Годину дана касније, у повлачењу, српска војска је срушила још два. Сводови су јој рушени и у другом светском рату.

ПРЕМЕШТЕН ЗБОГ БРАНЕ — Вековима је преко својих плећа пропуштао путнике намернике у миру обала Требишнице, да би пре неколико година, приликом изградње бране на реци, морао бити премештен из центра Требиња мало даље, изнад града. То је један од најлепших мостова у нас, такозвани Арсланагића мост, који такође припада времену Мехмед-паше Соколовића.

И ДАНАС СМЕЛО РЕШЕЊЕ — У техници градње исламски градитељи су имали две основне конструкције: у равници, подизали су мостове са полукружним луковима који су се у низу надовезивали, сваки у распону 10—15 м, а у пределима где је река дубоко усекла обале преброђивали су је витким, запетим луком који као опруга стоји између обала. Тако је преброђена и Неретва у Мостару, каменним луком без потпорних стубова у распону од 29,5 м ширине и 20 м висине. Моста је саградио 1566. Мимар Хајрудин, ученик Мимара Синана, ништа мање славан од свог учитеља. Куле које се налазе на прилазима мосту саграђене су знатно касније, крајем 17. века, да би га заштитиле од ускока и Млечана. Овај грађевински подухват и у наше време би представљао смело решење.

ОДАВДЕ ЈЕ ПУЦАО ГАВРИЛО ПРИНЦИП — Други један сарајевоки мост ушао је и у новију историју. То је Латинска ћуприја преко које се стизало до Латинлука или Френклин махале, како се у средњем веку звала Дубровачка колонија у Сарајеву. У 16. веку на том месту се налазио камени мост који су у времену од 1739. до 1789. оштетиле бујице. На његовом месту херцеговачки мајстори 1789. подижу нови мост, сада познат као Принципов. Гаврило Принцип је на обали, с леве стране овог моста, испалио оне судбоносне хице који су представљали револт Младе Босне против аустријске доминације и увод у први светски рат.

ДЕЛО КРОЈАЧА НАРОДНОГ ОДЕЛА — На Косову се налази мост, у народу познат као Терзијска ћуприја, за који се не може рећи да представља дело великих градитеља у неимарском погледу, али по свом значају се може мерити са онима чији су дародавци султани и њихови везири. Када после велике сеобе под Арсенијем Чарнојевићем у 18. веку Косово почиње поново да оживљава, као основа привредног напретка развијају се занати чији су цехови били јаки у Призрену и Ђаковици. Један такав цех, Терзијски цех из Ђаковице, приступио је градњи свог моста. Средства су обезбедили кројачи народног одела, уграђујући део своје зараде у овај мост све док га нису завршили.

Текст и снимци: М. Вујовић

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ГРАНАТА КАО ЧЕСТИТКА

— Обично се каже да се човек суочен са смрћу сети свих догађаја из свог живота. Мени се то није догодило. Једино чега сам се сетила док сам чекала од одлетим у ваздух, био је тањир топле чорбе који сам појела пре пола часа.

У рату се губи календар. Дан престаје да буде дан, ноћ престаје да буде ноћ. На сат се не гледа, осим ако у одређено време не треба кренути

— Можда би било паметније да сачекамо да престану — предложио је Бели.

— Зашто, ко зна кад ће престати? — успротивила сам се.

— Па, у праву си — сложио се сад Бели. — Уосталом, ван домаћаја смо им.

ни на памет нам није пало да учинимо оно што се у таквим случајевима ради — да држимо растојање. Та наша неопрезност умало нас није скупо стајала.

Већ смо се доста примакли нашим рововима, можда нас је делило још само неких 700 — 800 метара, кад сам се изненада оклизнула и главачке полетела напред. Замлатарала сам рукама кроз ваздух покушавајући да повратим

Затворила сам чврсто очи, очекујући експлозију.

Обично се каже да се човек, суочен са смрћу, у делићу тренутка сети свега што је доживео. Са мном се то није догодило. Једино чега сам се у том бескрајно кратком тренутку ишчекивања сетила, био је тањир топле чорбе који сам појела пре пола сата.

Не знам колико сам тако, жмурићи и сва укочена од напетог очекивања, стајала, кад ми је до свести допр дрхтав глас Белог:

— Ех, овај се баш наврз'о на нас...

Тек тада усудила сам се да отворим очи, још не верујући да се чудо догодило. Ту, испред мене, до пола утонула у блато лежала је граната. Ко зна због чега није експлодирала.

— Овог пута имали смо среће — промрмљао је Бели, гледајући неповерљиво у звоник са којег су нас сигурно видели као на длану.

— Други пут је нећемо имати и зато крећи! — упозорила сам га и таман сам закорачила у страну да обиђем гранату, кад се поново зачу злокобни фијук. Нога ми је била још у ваздуху, кад је следећа граната пролетела на само неколико сантиметара од ње и пала у канал иза мене!

Експлозија је одјекнула пре него што сам успела да начиним следећи покрет. Осетила сам како ми се коса диже на глави а одмах потом ледене капи како ме прскају по лицу. И то је срећом било све, јер је граната експлодирала под водом. Тиме је њено разорно дејство било знатно умањено.

Овог пута једва сам смогла довољно снаге да се покренем. С мучком покрећући отежане ноге, кренула сам за Белим. Сада је и њему и мени било јасно да смо у ствари ми мета тобџије са звоника.

— Пожури, Јело, док нам ови не пошаљу још коју гранату као честитку за Нову годину — покушао је да се нашали Бели, журећи кроз расквашени снег.

— Ниси баш много духовит, — рекох присећајући се да је стварно крај децембра. Године 1944.

Данас, партизанка Јела, чије је име Радунка Миловановић живи у Нишу и не ретко, сети се догађаја од пре 43 године.

О. Вукадиновић

у акцију. Па ипак, добро се сећам да је било рано пре подне кад сам са Белим, голобрадим младићем тек годину или две старијим од мене, кренула из шумарка у којем се налазила команда позадине на положај.

У то време наш батаљон, који је био у саставу V српске ударне бригаде, држао је положај недалеко од сремског села Нијемци. Чињеница да нас је од наших ровова делила гола, снегом покривена равница, није забринула ни мене ни Белог. Били смо уверени да се налазимо ван домаћаја немачких топова и митраљеза који су се налазили у самом селу. Осим тога, сматрали смо да, с обзиром да нас је само двоје, не представљамо неку много занимљиву мету. Да нисмо били у праву, показало се нешто касније.

ТОП НА ЗВониКУ

Тек што смо за собом оставили шумарак и ивицом канала за наводњавање кренули ка положају, кад се са црквеног звоника у селу огласио топ.

„Опет почињу“, помислих и шакама притиснух уши. Осећала сам готово физички бол од пучнаве откако сам пре три дана доживела контузију приликом експлозије гранате која је пала недалеко од мене.

Ћутке, наставили смо даље.

Тог децембарског јутра мраз је први пут за последњих десет дана попустио. Сунчеви зраци, ма како слаби били, почели су да топе снег и сад се пред нама налазила права каљуга. Бирајући где ћемо да станемо јер смо знали да мокре панталоне и ципеле немамо где да осушимо, на положају ватре нису смеле да се пале, ни Бели ни ја нисмо обраћали пажњу на то што су немачке гранате све ближе падале.

И даље уверени да Немци заправо гађају наш положај а не нас,

равнотежу и пре него што сам успела да се исправим, до ушију ми је допр познати звук.

ПАЛА ЈЕ ИЗМЕЋУ НАС

Овога пута ће близу, помислила сам и нехотице увукла главу у рамена. И заиста, уз злокобни фијук, добро усмерена граната пала је — тачно између нас двоје!

НЕПОЗНАТО ЧУДОВИШТЕ

Шта мислите шта је ово: паукова мрежа, или неко чудовиште из научно-фантастичног филма? Ништа од тога. Ово је обичан мољац само увећан 300 пута помоћу микроскопа који је пре извесног времена конструисао један ботаничар са Универзитета у Мичигену, у САД.

Сваке седме године канал Сен Мартен, који делимично пролази кроз Париз, исушује се и чисти. За време тог „прања“ на његовом дну могу се наћи делови мотора, играчке, оружје, делови намештаја, стари бицикли и мотоцикли, па чак и — рибе!

Пре него што се канал исуши рибе се лови мрежама и стављају у дубоке посуде у којима остају док се чистиће не заврши.

ПРАЊЕ КАНАЛА

DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

ПОСАО ЗА 2170 ПРСТИЈУ

Од неколико наших читалаца добила смо писма у којим траже да им одговоримо: како изгледа кинеска писаћа машина?

Једни су убеђени да је она дугачка десетак, а висока неколико метара, да би на њену тастатуру могла да стану сва „слова“ кинеског писма, док други верују да таква направа уопште не постоји. Све текстове Ки нези пишу латиницом, а „преводе“ је на своје писмо само приликом штампања новина или књига — објашњавају трећи.

У Кини уопште не постоји занимање: дактилограф — верује један чита-лац. — Много је лакше и брже текстове исписивати руком, него куцати на њиховој писаћој машини за коју сам, уосталом, убеђен да чак ни данас, у време електронике и компјутера, још није конструисана!

»СЛОВО« ОД 40 ПОТЕЗА

Хиљадама година кинеско писмо остало је независно од историјског развоја језика који се спонтано мењао. Тако данашњи млад Кинез веома лако може да чита текстове писане пре два века, као и оне од пре више миленијума. Сем тога, у кинеским провинцијама говорни језик дели се у велики број дијалеката, али захваљујући истом писму људи могу веома лако да се споразумевају. Због те посебне „азбуке“ која уместо „слова“ има идеограме — стилизоване знаке којим се означавају појмови — овај

НЕКАДА ЈЕ КИНЕСКО ПИСМО ИМАЛО 80.000 СИМБОЛА, АЛИ ЈЕ КАСНИЈЕ ТАЈ БРОЈ СВЕДЕН НА »САМО« 50.000 ИДЕОГРАМА. И ПОРЕД МНОШТВА ЗНАКОВА У КИНИ, ИПАК, ПОСТОЈИ ЗАНИМАЊЕ — ДАКТИЛОГРАФ: ЊЕГОВА СПРЕТНОСТ НЕ МЕРИ СЕ БРОЈЕМ ОТКУЦАЈА СИМБОЛА У МИНУТУ, ВЕЋ У — САТУ. ЈЕР, ПИСАЋА МАШИНА, УМЕСТО КОМПЛИКОВАНЕ ТАСТАТУРЕ, ИМА — ЈЕДНУ ТИПКУ!

читана од краја, заправо, прва страница одговарала је последњој у европским књигама.

Генерације кинеских мислилаца, песника и револуционара желеле су да контакт између широких народних маса и књижевности буде што приснији, па су се зато трудиле да поједноставе и писмо којим су саопштавали своје идеје или искуство. То су такође хтели и Европљани, па су у 17. веку покушали да „преведу“ на латиницу кинески језик, односно да га транскрибују по узору на португалско писмо. Већ касније, језуити на царском двору дичили су се што су „успели“ да кинески говор изразе француским правописом... Ипак, сви ти покушаји остали су без већег успеха, јер у кинеском језику сваки знак одговара једном слогу, док у садржајном смислу може да бу-

година учења у стању да савладају идеограме и течно да читају текстове. А да би написали писмо, домаће задатке или прочита-ли новине, морају да знају

факултету дипломирао на групи за кинески језик и књижевност. А од фебруара 1978. године, на Коларчевом народном универзитету у Београду, биће пре-

Драги Забавнице,
Интересује ме колико кинесна азбуна има слова и колико година је потребно малим Кинезима да је потпуно савладају?
Дарко Марновић, Плевља

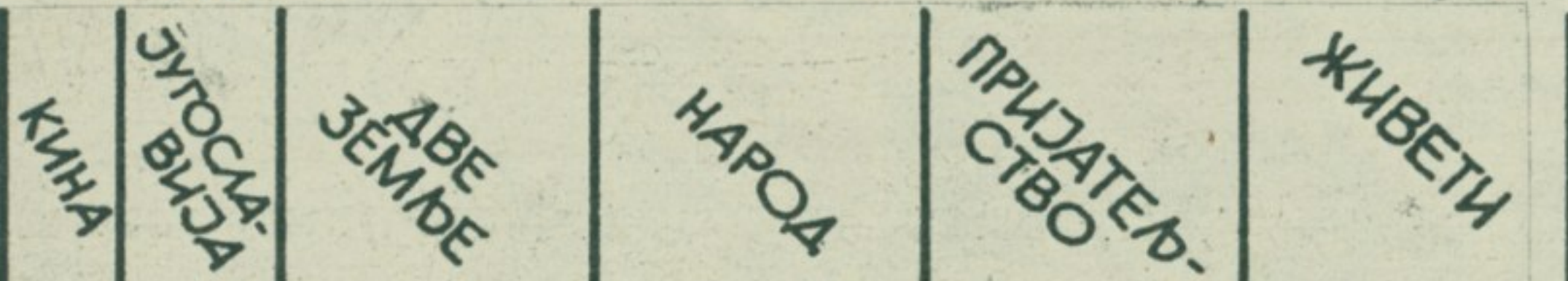
ку пренесе до широког ваљка око којег је намотан папир. А када је после делића секунде симбол одштампан, та типка га аутоматски враћа на његово место, у рам.

Овај посао није нимало лак, јер дактилограф левом руком вуче лево и десно рам са симболима, а десном притиска типку која се налази изнад њега и може да се покреће у свим правцима. Међутим, иако се на овој писаћој машини куца само једним прстом — кажипрстом десне руке — кинески дактилографи су у стању да куцају веома брзо, па чак и „на слепо“.

То је веома тешко, јер човек који седи за писаћом машином мора идеограме да тражи на „тастатури“. Они су ту поређани према својој сличности, односно према класама речи, као и према учесталости употребљавања, па се у средишњем делу рама налазе ознаке за појмове са којим се човек свакодневно сусреће. А када у раму пронађе одређени симбол, дактилограф десном руком, милиметарски тачно, подешава типку изнад тог идеограма и тек онда по њој удара.

Ипак, рутина и дуго вежбање омогућују кинеским дактилографима да веома брзо куцају. И док се код нас спретност мери бројем

中南两国人民友谊万岁!

— ЖИВЕЛО ПРИЈАТЕЉСТВО ИЗМЕЂУ КИНЕСКОГ И ЈУГОСЛОВЕНСКОГ НАРОДА! — значе ови идеограми откуцани на кинеској писаћој машини.

велики народ је био прилично затворен према осталом свету, али је зато успео да све до данашњих дана сачува и пренесе многа значајна остварења своје старе цивилизације и духовне културе.

Некада је кинеско писмо имало око 80.000 знакова, да би се током векова поједноставило, па је тај број сведен готово на половину: од 4. stoleћа за писање се употребљава „само“ — 50.000 идеограма. Знакови су се у тексту писали одозго према доле и то у ступцима који теку здесна на лево. И још нешто: дела су

де реч или само један њен део. У том језику именице се не мењају по падежима, нема глаголских времена, а прошло или будуће време представља се знацима испред или иза идеограма.

Декретом из 1956. године влада НР Кине је реформисала писмо, односно број цртица на идеограмима, од којих су неки имали и четрдесетак потеза, знатно је смањен. Од тада се знаци исписују слева на десно, у хоризонталним редовима, а књиге читају „од почетка“.

Ипак, и ово писмо је веома тешко запамтити, па су кинеска деца тек после 6

2000 до 4000 симбола, док је тај број далеко већи у књижевним делима или научним расправама и износи 9000—10.000 идеограма.

РУТИНА ЈЕ ВАЖНА!

— Смањење броја идеограма који се свакодневно употребљавају не значи и осиромашавање језика, већ, напротив, даје већу могућност њиховог међусобног комбиновања — каже двадесет трогодишњи Зоран Ђорђевић који је недавно на пекињском филолошком

давач на курсу кинеског језика.

Овај млади професор потврдио нам је да у Кини постоје писаће машине, а исто тако и занимање — дактилограф! А како заправо изгледају те машине које на својој тастатури треба да имају — 10.000 идеограма?

— Веома једноставно —

каже Зоран Ђорђевић. — Јер имају само — једну типку!

По величини, кинеска писаћа машина је за око десетак сантиметара дужа и шири од оних које се употребљавају у нашим дактилобироима. Али, уместо

слова у минуту (са свих десет прстију добар дактилограф може да откуца од 180 до 351 слова), кинески своју вештину мере на — сате: за то време су у стању да исписују од 1000 до 3000 знакова.

Б. Јеремин

КАКО ЈЕ НАСТАО ЛОТО

Такозвана игра на срећу ЛОТО, која је данас популарна у свету, па и код нас, има дугу и занимљиву историју. Прича о овој игри почиње у старој Републици Ђенови, односно у истоименом италијанском граду; сваке године у Ђенови је бирано осам сенатора а Ђеновљани су имали обичај да се кладе на имена осморице који ће бити изабрани. Ова врста игре названа је »l dooko del' oto« или »игра осам«, јер на италијанском »ото« значи 8. Касније, назив је спонтано скраћен и настао је »IL LOTO.«

Како је било много оних који су се пасионирани кладили, дошло се убрзо до нове идеје, па је негде око 1570. године, настала игра »девојачки лото«. Организатори су бирали 90 девојака стасалих за удају из сиромашнијег слоја становништва Републике и давали им бројеве од 1 до 90. Извлечено је пет бројева, а девојке с тим бројевима добијале су леп мираз. Ономе ко би унапред погодио извучене бројеве припадала је посебна награда у новцу. Игра је била необично по-

пуларна и у дане извлачења у Ђенову су из других градова долазили многи љубитељи клађења.

Игра је организаторима доносила велику корист, па су и у другим државицама широм Италије убр-

зо пошљи за примером Ђенове. Шпански вице-краљ Напуља, у жељи да обезбеди што бољи при-

ход, одстранио је из игре девојке; увео је само 90 бројева од којих се извлачило пет. Првих пет бројева извучених у овој новој напуљској игри били су: 18, 36, 41, 46 и 70. Тако је игра прешла, на неки начин, у руке државе. Краљ Виторио Емануеле II 1863. прогласио је »привремени« закон којим држава преузима сва права око организовања игре, што јој је донело 17 милиона лира чистог прихода још у току исте године.

Закон је остао привремен све до 1938. године, када је једним краљевским декретом игра прешла у државно власништво. Рачуна се да данас у Италији укупан годишњи збрт у игри ЛОТО износи око 230 милијарди лира. Од тога 15 одсто отпада на трошкове организовања, половина одлази као награда играчима учесницима а остатак иде у касу Министарства финансија као »посебан приход.«

Д. А.

МУСИЈЕВА ЗНАЧКА

Сви волимо да скупљамо значке, скоро сви. Међутим, на свету су и веома ретке значке које се не могу нупити у ниоску, или да се до њих дође путем замене. Такве значке треба заслужити. И баш таква је Мусијева значка коју вам данас представљамо.

Љубљанска банка је иницијатор за додељивање Мусијеве значке коју могу добити најмарљивији из редова младих штедиша. Лепо је обликована, а представља лин тог учитеља који је у Словенији још давно увео штедњу у школи. Зато што значка представља пионира наше школске штедње, значи посебно признање ученицима и ученицама за њихово пожртвовање на подручју пионирских и омладинских штедионица. Наравно, интересује вас ко и како може да добије ово велико признање? Најједноставније се то може сазнати ако прочитамо 4. члан

ПРАВИЛНИКА О ДОДЕЉИВАЊУ МУСИЈЕВЕ ЗНАЧКЕ.

Наиме, у њему пише да значку могу добити млади штедише: који су својим понашањем утицали на развој штедње у својој околини, који су били посебно активни у самоуправним организацијама пионирске или омладинске штедионице, који су активно учествовали у свим штедним акцијама у школи и у акцијама које одређује програм Љубљанске банке око подстицања омладине за штедњу, који су дуже време радили у пионирској и омладинској штедионици. Као што видите, заиста треба ову значку заслужити, што је сасвим у реду. Значка се може добити само једанпут, а значку додељује савет пионирске, односно омладинске штедионице. Иначе значке се додељују маја сваке године на збору штедиша.

А сада вас, вероватно, детаљније интересује каква је значка? Има облик правоугаоника, а израђена је од позлаћеног метала, познатог под именом томбац. Рекли смо већ да је на њој портрет Петра Мусија,

с његовим именом и презименом, годином рођења и годином смрти. Значка је смештена у кожни етуи, у облику квадрата, а уз значку се прилажу биографија дотичног пионира школске штедње и објашњење за додељивање значке.

То је, уkratко, све што би вас могло интересовати о овој интересантној значки. Иначе, ова значка представља велико признање за све оне који активно и успешно учествују у организовању омладинске штедње.

БИТКА КОД КАНИЖЕ

Након пада Сигета * 1566. године. Турци су, кршећи уговор склопљен са Аустријом две године касније, наставили да упадају на територију Хрватске и Мађарске. На челу турских снага налазио се искусни ратник Ферхад-бег Соколовић. Под његовим вођством турске трупе извеле су готово шездесет упада на хрватску територију у којима су потискивале крајишке трупе и заузимале нове градове. Чак је и аустријска противакција, којом је командовао корушки земаљски капетан Кевенхилер, доживела пораз. Тако се, убрзо, турска праница нашла на доњој Купи.

Крајем 16. века борбе са турским санџак-беговима и даље су потресале Хрватску која је чинила велике напоре да их оконча и протера једном за свагда безобзирне провалнике. Требало је, најпре, средити унутрашњу ситуацију, пре свега сукобе између племства и народа, а онда се припремити за борбу са турским нападачима. Осамдесетих година 16. века Крајина је ипак била спремна да отпочне ову другу, много важнију

борбу. Довршена је изградња Карловца, тврђаве која ће у тој борби одиграти велику улогу, организоване су и увежбане јединице састављене од банско-крајишких трупа. Обимне припреме уродиле су плодом: узастопним победама над Турцима освојени су Грабовник, Слуњ и Иванић.

Канижа, тврђава у мађарској Подравини, примила је на себе одбрану југозападне Мађарске, Штајерске и хрватске Подравине. Те 1587. године ситетски санџак-бег Шехусвар нашао се на подручју доње Лендаве пљачкајући и пустошећи. Канишки капетан Јурај Зрински, обавештен о продору турских трупа, решио је да их, у повратку, сачека. Сакупио је своје снаге из Међумурја, ојачао их бандеријама још неких племића и снагама копривничког крајишког капетана. У ноћном препаду 22. августа у близини Каниже потпуно је разбио снаге нападача, заробио 1500, а преко 2000 поубијао. Многи су нашли смрт и у оближњим мочварама. Напади турских освајача заустављени су за извесно време.

ОПАСНО ЗАНИМАЊЕ

Зазвонио је телефон и Херман Гајгер, чувени швајцарски алпски пилот, дигао је слушалицу.

— Хермане — узбуђено је говорио глас с друге стране жике — догодио се још један несрећан случај! Планинар је пао на Монте Розу. Спасилачка екипа га је пронашла, али он је тешко повређен и уколико га хитно не спустимо са планине умреће.

Гајгер се окренуо према прозору и загледао у тамно небо и снег који је падао.

— Услови за летење су лоши, али учинићу све што могу — рекао је.

СТРАВИЧАН ЛЕТ

Убрзо после разговора најславнији од свих пилота-спасилаца узлетео је својим малим авионом са аеродрома у Сиону, граду у Швајцарској. Био је то модел „пајпер“ који је уместо точкова за слетање имао уграђене скије.

Гајгер је у својој спасилачкој каријери обавио 5000 летова, а сваки лет је представљао једну борбу између његових савршених летачких способности и опасних алпских врхова.

Нико није боље од Гај-

један спасилац држећи у подигнутим рукама секиру на којој је била завезана марамица. Она је својим лепршањем показивала правац ветра.

Простор за слетање је био мали и под нагибом од 30 степени. Многи пилоти би одустали од слетања на овакву „писту“, али не и Гајгер. Не оклевајући он је слетео према падини и, лагано додирнувши снежни покривач, зауставио се већ после стотинак метара.

Авион су потом окренули према падини и када је у њега унет рањеник, био је спремно за узлетање. „Пајпер“ је клизнуо низ падину вешто вођен Гајгеровом руком и зачас се нашао у ваздуху. Био је приморан да лети на висини не већој од 12 метара јер су изнад те висине били облаци. Авион се провлачио кроз кривудава долину готово чешући крајевима крила о околну стењу.

Био је то лет пун опасности, али је Гајгер и овог пута успео и још један живот је био спасен.

КАО ПТИЦЕ У ПЛАНИНИ

Херман Гајгер се родио у градићу Сион у подножју Валезијанских Алпа. Врло рано се упознао са тајнама

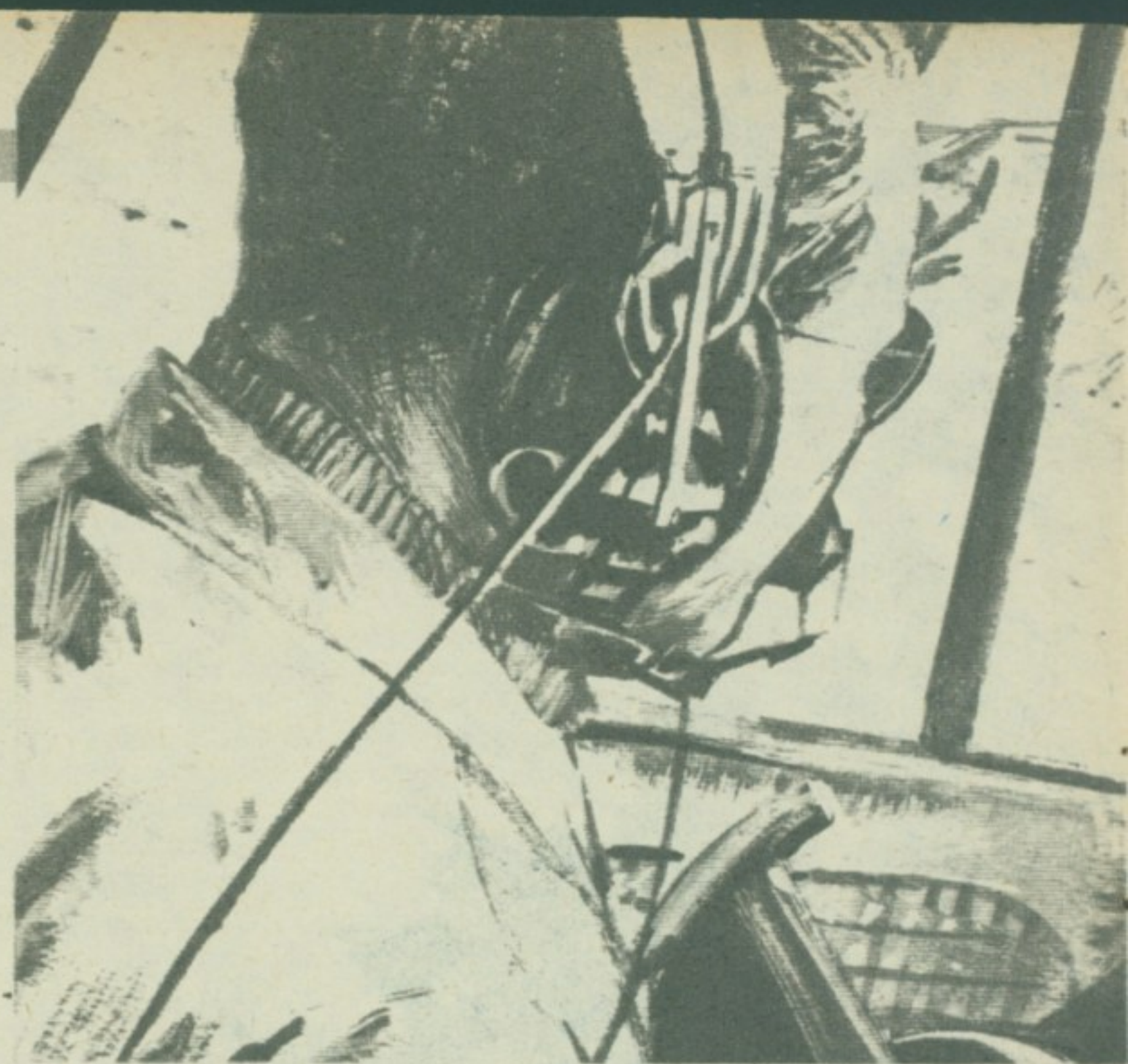
део новац за часове летења, морао сам вредно да радим као механичар.

Када је добио летачку дозволу, допрема хране, горива и осталих намирница до колиба у планини и сме товима одсечених села постало је његово главно занимање. Убрзо је Гајгер упознао планинске пределе, па се прочуо као пилот који ће спустити свој авион на било коју површину и у најгорим временским условима.

Он је био први човек који је по потреби слетао и на високе врхове и глечере, а тврдио је да је своју вештину слетања стекао гледајући како то чине птице у планини.

Током година Гајгер је све чешће учествовао у спасавању повређених планинара, тако да је средином педесетих година постао легендарна личност. Једном је, на пример, морао да слети на избочину која је обликом подсећала на орла, а налазила се на висини од 3000 метара на планини Ден Бланш. Веома прецизно је одредио тренутак спуштања и када је повукао ручицу, авион је дотакао сам руб избочине, а зауставио се метар-два од околних стена.

Вероватно највећи доказ о Гајгеровој вештини и храбрости је случај на планини Ротал-Сател који се

ЈУНАК

Својим крхким авионом Херман Гајгер је обавио немогуће акције, по којима су га прозвали »Орао са Мајерхорна«.

— Падао је мрак и снежна вејавица је била на помолу — причао је доцније Гајгер — али нисам тек тако могао да оставим спасиоца на платоу преко ноћи. Морао сам одмах да покушим и рањеника и спасиоца.

ОПАСНО СКАКУТАЊЕ

Чинећи ово, преоптеретио је авион који је конструисан само за две особе.

Пред узлетање Гајгер је пажљиво осмотрио пукотине на путањи за узимање залета. Схватио је да му је немогуће узлетети пре прве пукотине што је значило да их мора једну по једну прескакати. Ако учини и најмању грешку у управљању, срушиће се у провалију.

Дао је гас, авион је добио у брзини и коначно се нашао пред првом пукотином. Гајгер је у последњем тренутку повукао ручицу и авион се за десетину сантиметра издигао над провалијом.

Авион је сада слетео на другу страну провалије и

Гајгеру је застало дах. Помислио је да ли ће скије издржати преоптерећење. Све је прошло у реду и авион је наставио даље, према следећој пукотини удаљеној двадесетак метара. Повукао је ручицу и авион је опет поскочио и прелетео пукотину која је злокобно зјапила. Још четири пута је прелетео преко широких пукотина, а онда је дошао последњи ризик — ивица платоа.

Малени авион је слетео са ивице и почео да понире уз бректање мотора који је онда добио снагу и летилица је пошла увис. Гајгер је однео још једну победу над суровом планином...

★★★★

Десет година после ове акције познати пилот је погинуо у авионској несрећи.

Изгледало је невероватно да би Херман Гајгер, који је до тада много пута стављао свој живот на коцку, могао погинути на рутинском лету изнад аеродрома у Сиону. Сударио се са једрилицом на само 15 метара изнад земље.

М. А.

Много повређених планинара је могло да захвали Херману и његовој неустрашивости што су остали у нивоту.

гера познавао лепе али сурове снежне врхове. Међутим, и њему је овог пута било тешко да пронађе Монте Розу обавијену ниским облацима. Изненада је кроз процеп у облаку угледао колибу на једној косини. Крај ње је стајао

летења, а још као ђак правив је моделе авиона и предано читао све што је нашао о аеронаутици.

— Моји родитељи су били сиромашни, а уз то имали су петнаесторо деце које је требало подићи — причао је Гајгер. — Да бих уште-

догодио марта 1956. Тада је слетео на плато са шест широким пукотина, шибан ветром, да би спасао рањеног планинара и исцрпљеног спасиоца. Прави подвиг је био слетети на тај изабрани плато, а узлетети — чудо.

СА АЛПА

Типичан »сноп преко ивице« који је Гајгер често примењивао нада је морао да слети на мале површине. Доле: нада се спуштао на глечере Гајгер је морао да слеће усмеривши авион према врху падине. Носина би зауставила авион у кретању, а онда га је он окретао попречно да не би склизнуо уназад.

ТИШИНОМ ПРОТИВ СТРАХА

Али сте икада помишљали да се главобоља, зубобоља, лупање срца, астма, па чак и крвни притисак, као и многе друге болести, могу потпуно излечити без икаквих лекова? Једини је услов да пацијент буде — натпросечно интелигентан и маштовит!

Није реч о неким магичним или врачарским начинима, него о научној методи названој аутогено вежбање. Ову врсту лечења обављају психијатри, а болести — веома бројне — могу се отклонити ако су психосоматске природе. То значи да њихов узрок није органски, јер у том случају без лекова ипак нема помоћи, а психичка терапија чак би могла бити и опасна.

Како се спроводи ауто-

УСПЕСИ МЕДИЦИНЕ:

АУТОГЕНО ВЕЖБАЊЕ

ских наука Милан Игњатовић, већ годинама руководи лечењем путем аутогеног тренинга. Од њега смо чули многе занимљиве појединости о овој терапији, још недовољно познатој код нас и у свету, али која, услед своје ефикасности, постаје све распрострањенија.

Тридесет петогодишњи Нишлија боловао је од неке чудне врсте кожне болести. Повремено би му се на рукама јавило црвенило а затим и пликови који су све несносније пекли и сврбели, тако да никако

се обратио дерматологу, специјалисти за кожне болести. Међутим, његова мука

изгледало је да за несносну кожную болест, од које је патио један нишки службеник, нема лека, све док се није обратио — неуропсихијатру.

ГЛАВА БОЛИ НА СТО НАЧИНА!

Да би се приступило аутогеном вежбању неопходно је најпре детаљно извршити све прегледе који би утврдили да болест није органског порекла. Колико ово може понекад бити тежак и сложен задатак говори само податак да постоји око стотину врста главобоља! Како препознати да ли је реч о органској или психоматској главобољи — специјалиста је посао.

гено вежбање? Колико траје терапија? Постигне ли се потпуно излечење? На сва та питања потражили смо одговор у Неуропсихијатријској клиници на Авали, у чијем су тихом амбијенту, међу зеленим крошњама, далеко од градске буке и свакодневних проблема, многи људи савладали тегобе. Шеф ове угледне медицинске установе доцент Београдског универзитета и доктор медицин-

није могао да се уздржава од чешања. А оно је стварало све горе тегобе: изгребани пликови су се претварали у ране, па у крвоте, непријатне, болне и ружне.

ЛЕН ЗА НЕПОЗНАТУ БОЛЕСТ

Када му се први пут јавила ова болест, Нишлија

као да није спадала ни у каква позната обољења! Мелани и лекови нису помагали. Симптоми су после неког времена пролазили сами од себе, али су се поново јављали.

Лекари су помишљали и на алергију, међутим, мистериозно обољење ни ту није могло да се сврста, пошто се показало да несрећан човек није позитивно реаговао ни на један биолошки алергент.

Тада је пао у очајање. Одлазио је, чим би му се појавио тај чудни свраб, на боловање, пошто су колеге у његовом предузећу у чуду гледале његове изнакажене руке, тако да је почео озбиљно да помишља да остави посао!

До тога ипак није дошло. Нишлија је оздравио и годинама већ нема трага црвенилу и пликовима. Волшебни лек била је — терапија којој се подвргао на авалској клиници: аутогено вежбање. Јер, испоставило се да је кожно обољење од којег је Нишлија толико патио, психичке природе, ма како то чудно изгледало! После шест месеци, што је најкраћи рок да лечење аутогеним вежбањем успе, овај тридесет петогодишњак био је сасвим излечен. Таквих, цене лекари, буде отприлике тре-

ћина од свих пацијената који прођу ову терапију. У психијатрији се оволики проценат сматра изузетно повољним.

ОПАСНО ПО ЖИВОТ?

Основно је да се аутогеним вежбањем могу отклањати само болести које настају услед психичких сметњи и то оне што се у психијатрији називају неуро- Пошто је у основи свих неуро- страха — емоција чији се центар, као и центри свих осталих емоција налази у међумозгу, а међумозак регулише радом вегетативног нервног система — потребно је, грубо речено, постићи смирење нервног система.

Потребно је да се пацијент потпуно опусти, а затим доведе у такозвано хипноидно стање, нешто налик на лаку хипнозу. Пацијент тада треба да се концентрише и, што је веома важно, да замишља оно што му терапеут говори. Ето зашто је важно имати маште! И ето зашто, по мишљењу лекара, највише изгледа на успешно лечење имају млади од 18 до 26 година: сматра се да у то животно доба човек највише и најбогатије машта.

Сада долази на ред веж-

бање, које, као и свака гимнастика има за циљ повећање животно-и отклањање сметњи. Оно се састоји из 6 јединица вежби: за мишиће, за крвне судове, за срце, за дисање, за унутрашње органе и — главу. Свака јединица увежбава се једну до две седмице, тако да цео „течај“ траје два-три месеца. У том периоду пацијент „научи“ да у року од неколико минута постигне стање потпуне релаксације а оно се очитује тако што су му руке и ноге топле и тешке, дише дубоко и равномерно, срце равномерно лупа, на челу осећа пријатну свежину: извршена је прерасподела крви у организму.

Вежбе се изводе обавезно у тишини, а угодном положају тела, заваљеном у наслоњачу или лежећем. Како терапија одмиче, све вежбе се спајају у јединствену целину: то је стање потпуне опуштености, када се цео вегетативни нервни систем „одмара“ и ослобађа напетости. На овај начин — отклањајући неурозу — пацијент се ослобађа и болести изазване њом. Али, аутогено вежбање могу користити и здрави да би отклонили напетост, стање тако карактеристично за данашњег чо-

МИНИ-КВИЗ

- 1 Ко је био Валтазар Божић?
- 2 Шта значи белведере?
- 3 Шта је магнолија?
- 4 Пролегомена је:
- 5 Шта је силекс?

ОДГОВОРИ:

1) Валтазар Божић је био српски сликар и архитекта. 2) Белведере је дворана или дворана за пријем. 3) Магнолија је дрво. 4) Пролегомена је прва година живота. 5) Силекс је врста дрвета.

века.

Пацијенти који су једном прошли цео „течај“ могу доцније и сами да изводе аутогено вежбање кад год осете потребу да се опусте и ослободе тегоба. Али, важно је тада не изводити оне вежбе које без надзора лекара могу да буду опасне по живот, а то је пре расподела крви из главе.

Аутогеним вежбањем може да се постигне не само излечење од психосоматских болести, него, рецимо, да се отклони несаница и постигне буђење у жељено време, затим може да се побољша памћење или повећа способност самосавлађивања. Дакле, многе су могућности ове, још неистражене терапије, коју је у психијатрију увео познати немачки лекар Ј. Х. Шулиц. Сама реч, иначе, изведена је из грчког, од аутос што значи сам и генос — вежбање.

Сазнали смо још од доктора Игњатовића да се на овај начин успешно лечи око 40 одсто алкохоличара, а у својој пракси он је имао један изузетан случај потпуно излеченог високог крвног притиска.

М. Крстуловић

ПОТЕРА ЗА МАСКИРАНИМ ГАНГСТЕРИМА

ТРЕБАЛО ЈЕ ДА ТО ЗА ЊЕГА БУДЕ ПОСЛЕДЊИ ПОСАО ТОГА ДАНА, АЛИ БОГАТИ ТРГОВАЦ НИЈЕ СТИГАО ДА ГА ОБАВИ. ЊЕГОВО ТЕЛО НАЂЕНО ЈЕ ДЕСЕТАК ДАНА КАСНИЈЕ. ДА ЛИ ЈЕ У ОВО, ДРУГО ПО РЕДУ УБИСТВО КОЈЕ СЕ НЕДАВНО ОДИГРАЛО У „ДИЈАМАНТСКОЈ ЧЕТВРТИ“ ЊУЈОРКА УМЕШАЛА ПРСТЕ ИЗРАЕЛСКА МАФИЈА?

Оприлике половина дијаманата који се продају у свету прође најпре кроз неугледне њујоршке дућанчиће у Четрдесет седмој улици у Манхатану. Тужни, оронули изглед ових радњица вара, јер негде у њиховој унутрашњости у витринама светлуцају непроцењива богатства. И док их у канцеларијама штите најсавременији аларми уређаји, трговци на улице излазе потпуно незаштићени, носећи у џеповима дијаманте вредне стотине хиљада долара. Милионске трансакције обављају се овде често без признаница, само уз стисак руке.

Управо тако, уздајући се у част оних са којима тргује, обављао је своје послове и двадесет петогодишњи Пинкос Јарославич. Као и већина њујоршких трговаца дијамантима који драгуље купљене од њихових извозника затим продају драгуљарима, и он је био Јеврејин. Пре пет година основао је компанију коју је назвао „П. Ј. дијаманти“ и успео да за кратко време развије посао.

Те вечери извадио је из сефа дијаманте у вредности која се сада процењује на милион долара и кренуо да обави последњи посао пре него што се врати кући жени Ребеки и двогодишњој кћери. Прешао је улицу и ушао у петнаестоспратни-

ШТА СЕ ДЕСИЛО У „ДИЈАМАНТСКОЈ ЧЕТВРТИ“?

цу у којој се налазила радионица брусача дијаманата Схолмо Тала, човека који је већ четири године ту радио. Те вечери Јарославич је не-
стао.

Вест о његовом нестанку, међутим, није и последња мистерија која ће тих дана протрести иначе мирну трговачку четврт. Пет дана касније ишчезао је и Тал.

Сумњиви крунски сведок

Сви су се дали у потрагу. Пријатељи несталиг Јарославича и узбуђени трговци данима су пречешћавали четврт, полиција је трагала по целом граду и чак упутила позив Интерполу да испита удаљене центре ове трговине у Антверпену и Тел Авиву. Али за јединим човеком који је још нешто могао да каже о мистериозном догађају није требало трагати далеко — пронађен је у Њујорку.

Рано изјутра полиција је у једним колима пронашла Тала. Исказ који је дао пошто су га пробудили невероватан је и оставља многа питања без одговора.

Тал је полицију одвео у своју канцеларију. Несретни Јарославич мучки је убијен ударцем у главу, обмотан пластичним кесама, а затим набијен у један дрвени сандук који су убице гурнуле под клупу у канцеларији.

Али да ли је оно што једини сведок трагедије има и хоће да каже веродостојно, одговориће истрага која ће сигурно трајати месецима. Јер, много

шта у његовој причи је сумњиво.

На основу онога што је Тал испричао, догађај се одиграо овако: два маскирана човека упала су у његову радионицу (претходно су савладали двоеструку заклоучану врата) и ту остали да сачекају Јарославича. Када се овај појавио, један од маскираних извадио је пиштољ док га је други комадом дрвета ударио. Нападачи су му затим навукли пластичну кесу преко главе, натерали Тала да свуче онесвешћеног човека, а затим су својој жртви везали руке и ноге жицом, а читаво тело савили у немогућ положај. Приморали су Тала да тело убади у кесе за хубре и да га затим угра у сандук. Тада су, каже даље брусач, узели новчаник у којем су се налазили дијаманти, упозорили га да ће га и једна једина реч о ономе што се одиграло стајати живота и отишли.

Јарославич је умро убрзо, од недостатка ваздуха и задобијених повреда, утврдили су судски експерти.

Ланна изјава

Те исте ноћи, каже Тал, непознати целати су му телефонирали и наредили да им помогне при уклањању тела. Велики број људи који се у то доба затекао на плочницима Четрдесет седме улице, осујетио их је и они су му, још једанпут, допустили да се врати кући.

Сутрадан се Тал вратио на посао као да се ништа није десило и као да не зна да се у сандуку

под клупом налази леш. На питање полиције он је слагао — одговорио је да није видео Јарославича онога дана када је не-
стао.

У недељу, неколико дана после убиства, возио се ка канцеларији, али је чекајући да се светло на семафору промени поново пао у руке убицама. Овога пута одлучили су да га задрже. Три дана су га терали, каже, да вози по њујоршким предграђима, заустављајући се само да преноће у неком мотелу. А онда су му, треће ноћи, дали да попије нешто у чему се, тврди Тал, налазило неко опојно средство.

Узели су му 180 долара, али им је промакла кожна кесица сакривена под седиштем у коју је сакрио небрушене дијаманте у вредности од 40000 долара!

Тенан посао за пороту

Много штошта у Таловом сведочењу изазива отворену сумњу полиција која су се тим случајем бавили.

Није сасвим јасно ни то како су два наоружана човека усред бела дана, а да их при том нико није приметио, успела да се возају по препасељеним четвртима Њујорка, нити је јасно како то да Тал сада не може да их опише иако су, по његовој изјави, неки пут скидали маске. Најнеобјашњивије је ипак зашто су убице поштеделе јединог човека који може да их оптужи и зашто су га три пута пуштали да би га тек на крају киднаповали. Чудне убице — крунског сведока остављају у животу!

Ипак, Тал није оптужен. Задржан је у полицији само као сведок у истрази.

И полиција би јавности могла да објасни неке ствари: насхватајив пропуст, на пример, да јој приликом претраживања канцеларије није пало на памет да отвори сандук у којем се налазио леш.

Јарославичево убиство је друго по реду које се последњих недеља одиграло у „дијамантској четврти“. Још од јула није се ушло у траг трговцу који је једнога дана на мистериозан начин ишчезао џепова пуних драгоценог камења.

Ово последње убиство и Талова прича о „маскираним нападачима“ узбунили су трговце који сада забринуте шапућу о постојању банде коју сви зову „Непријатељ“ или „Израелска мафија“.

М. И.

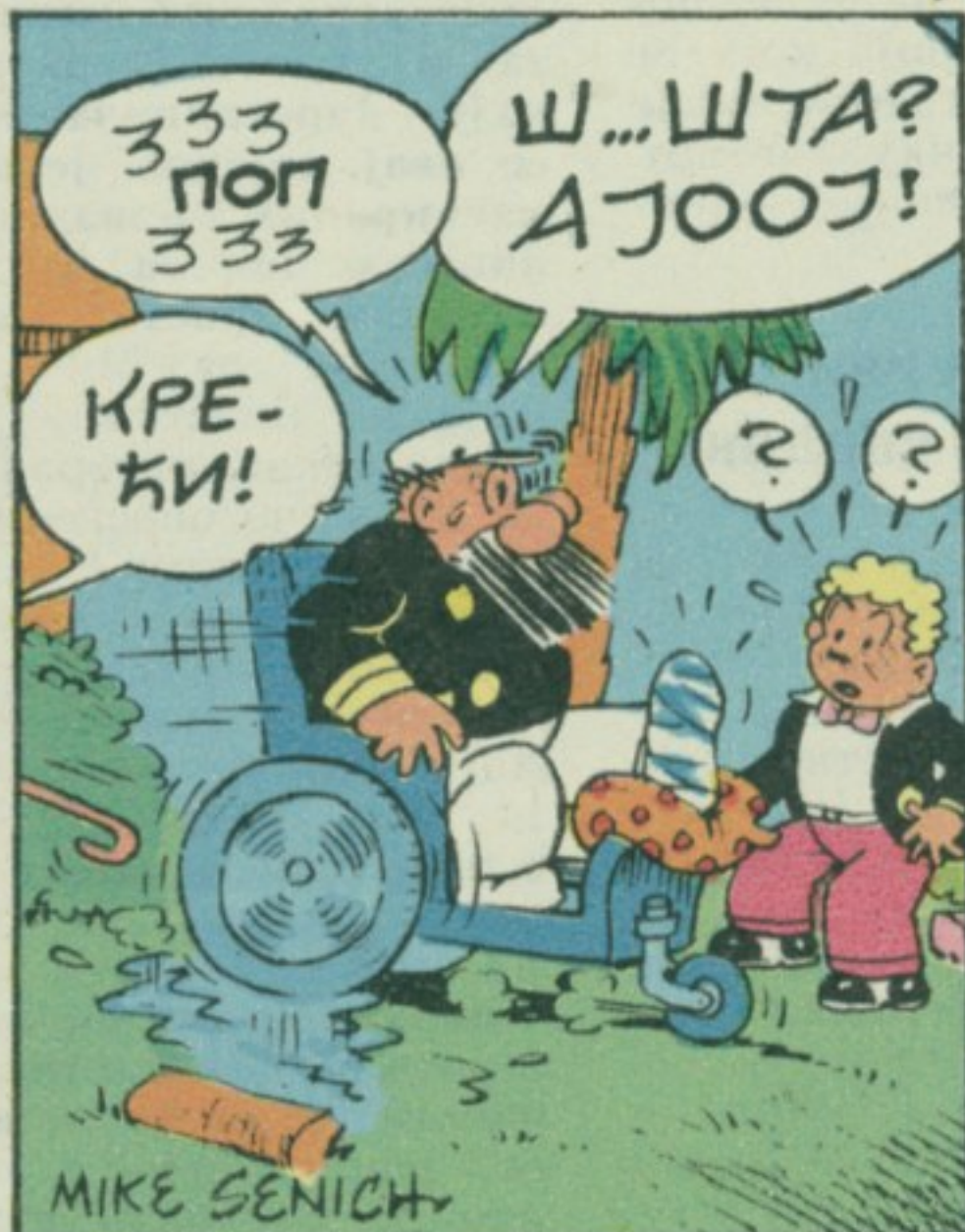
Убиство у Четрдесет седмој улици: жртва Пинкос Јарославич са супругом Ребеком.

Схолмо Тал

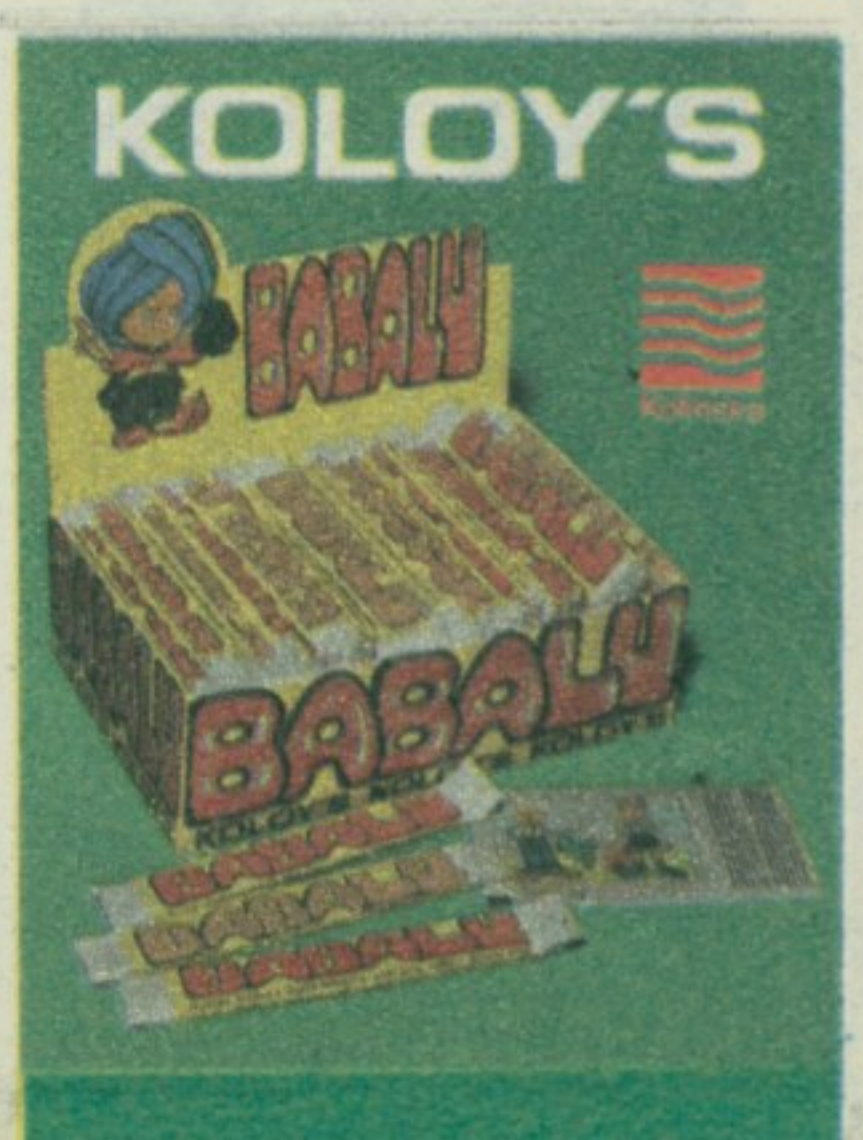
БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

BAVALU

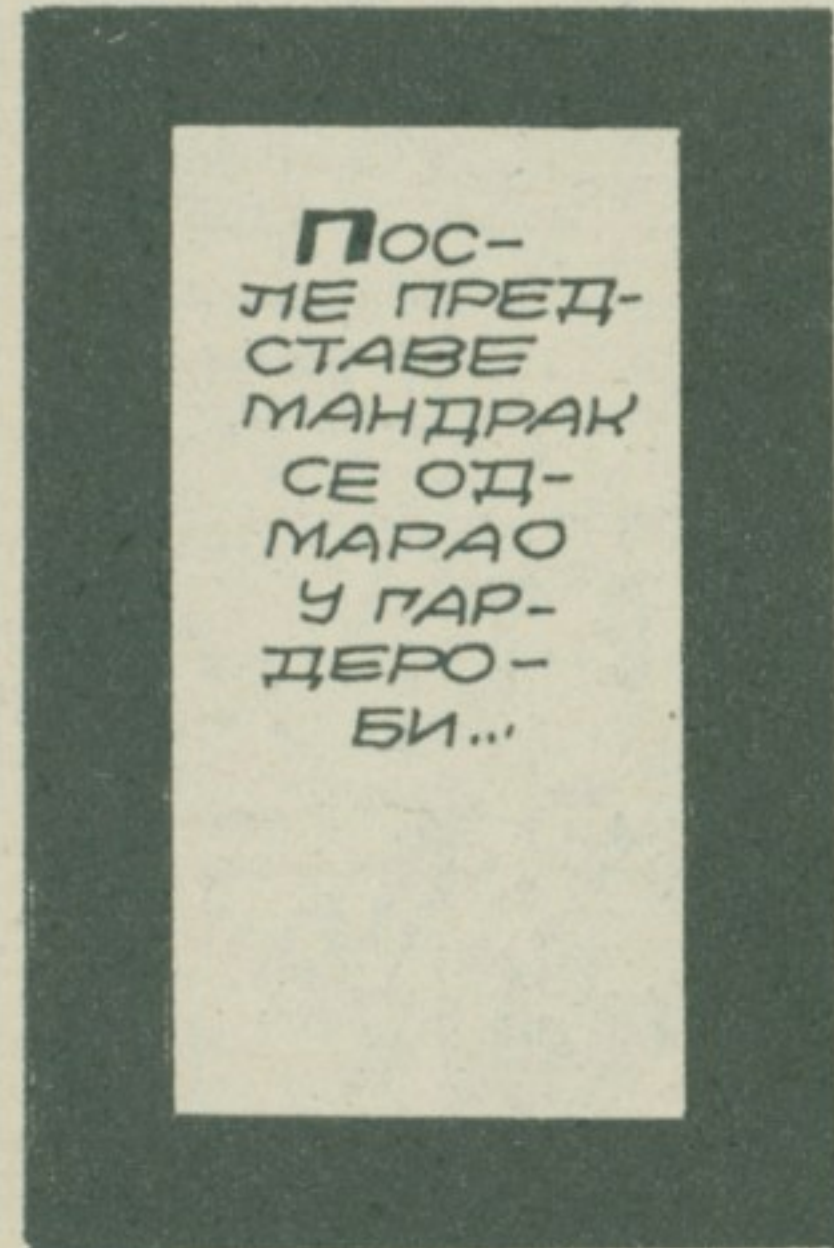
стрип

МАНДРАК!

УСВОЈЕНИЦА

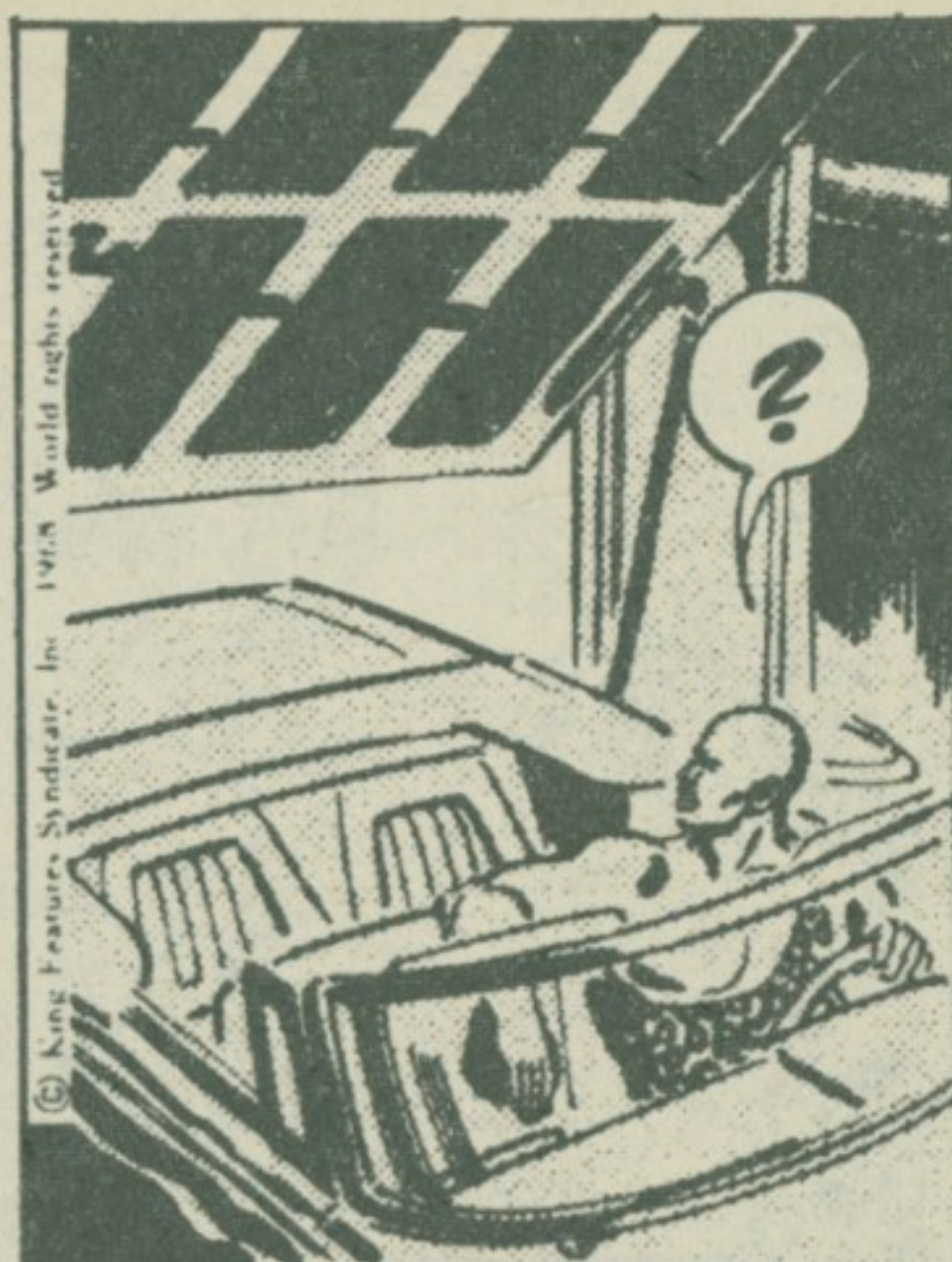

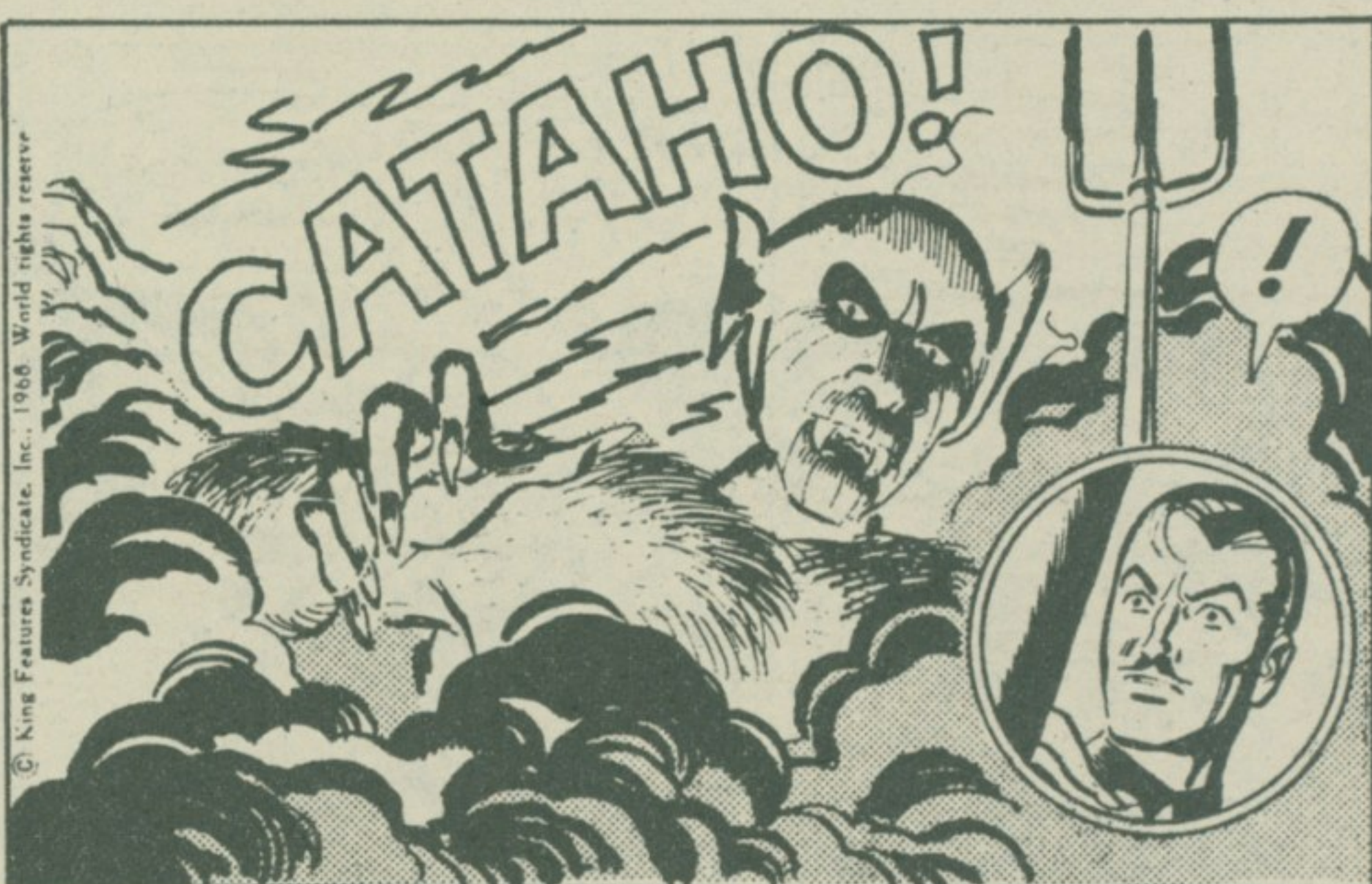
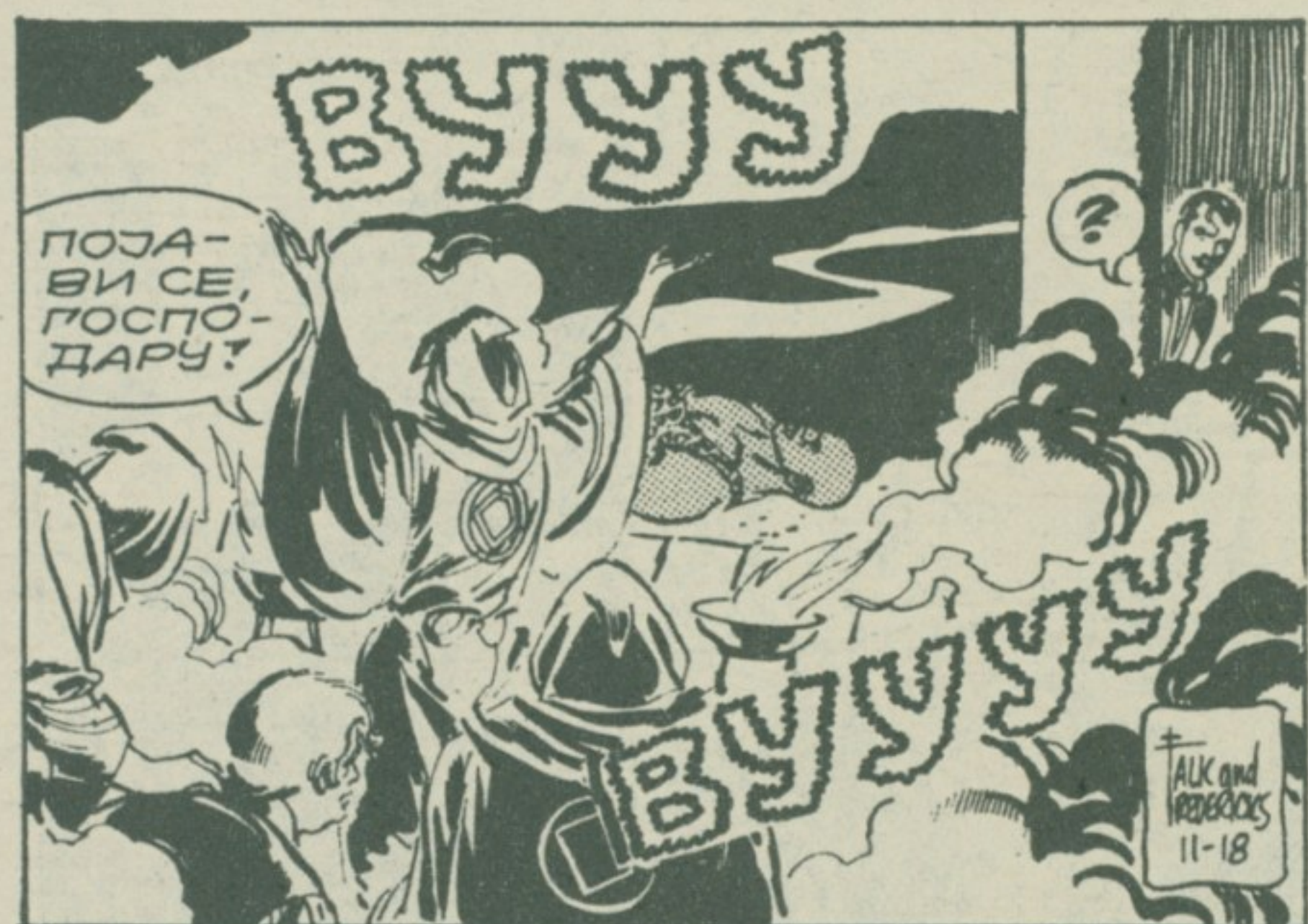

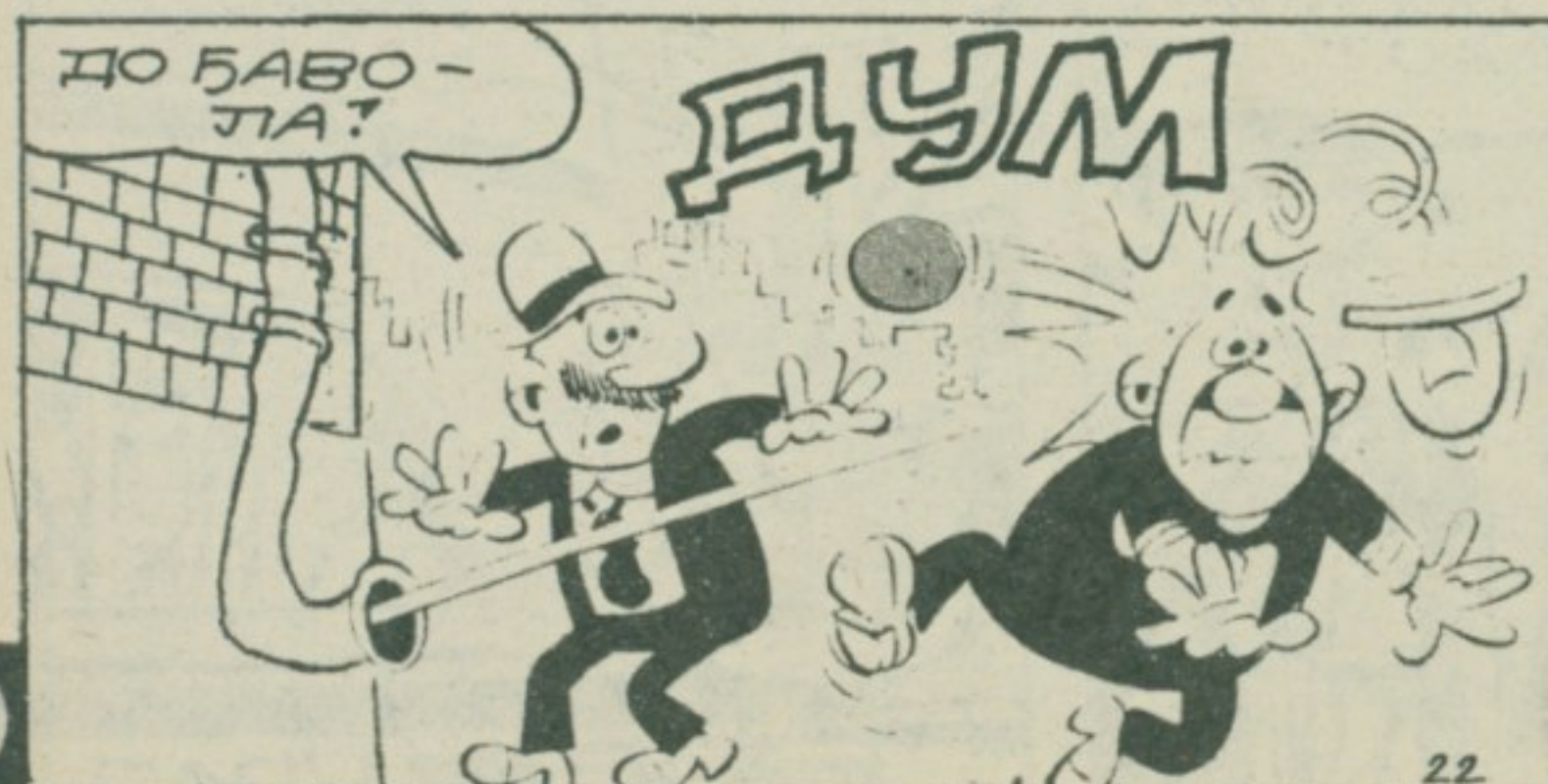
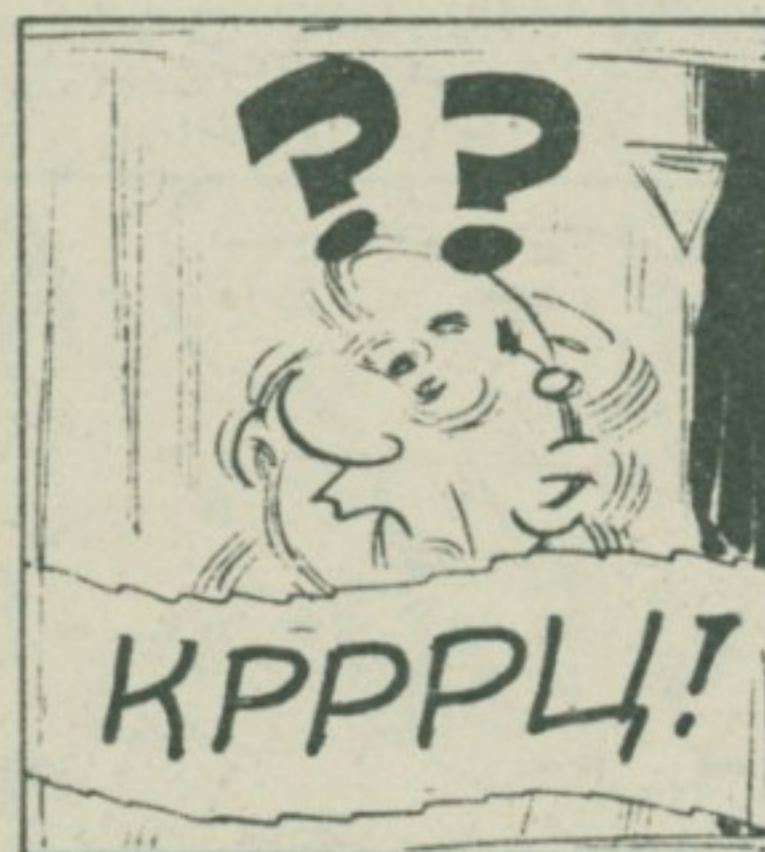
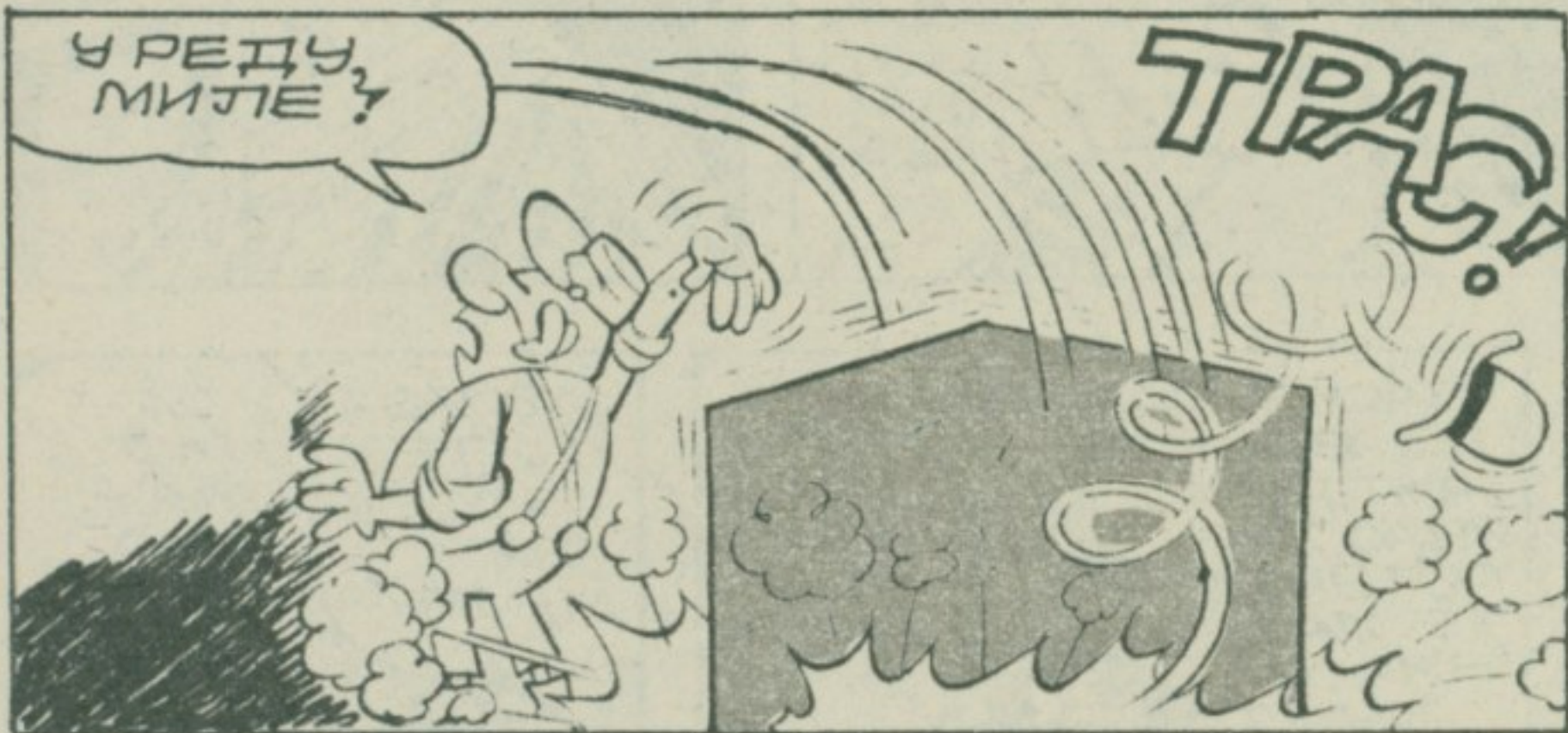

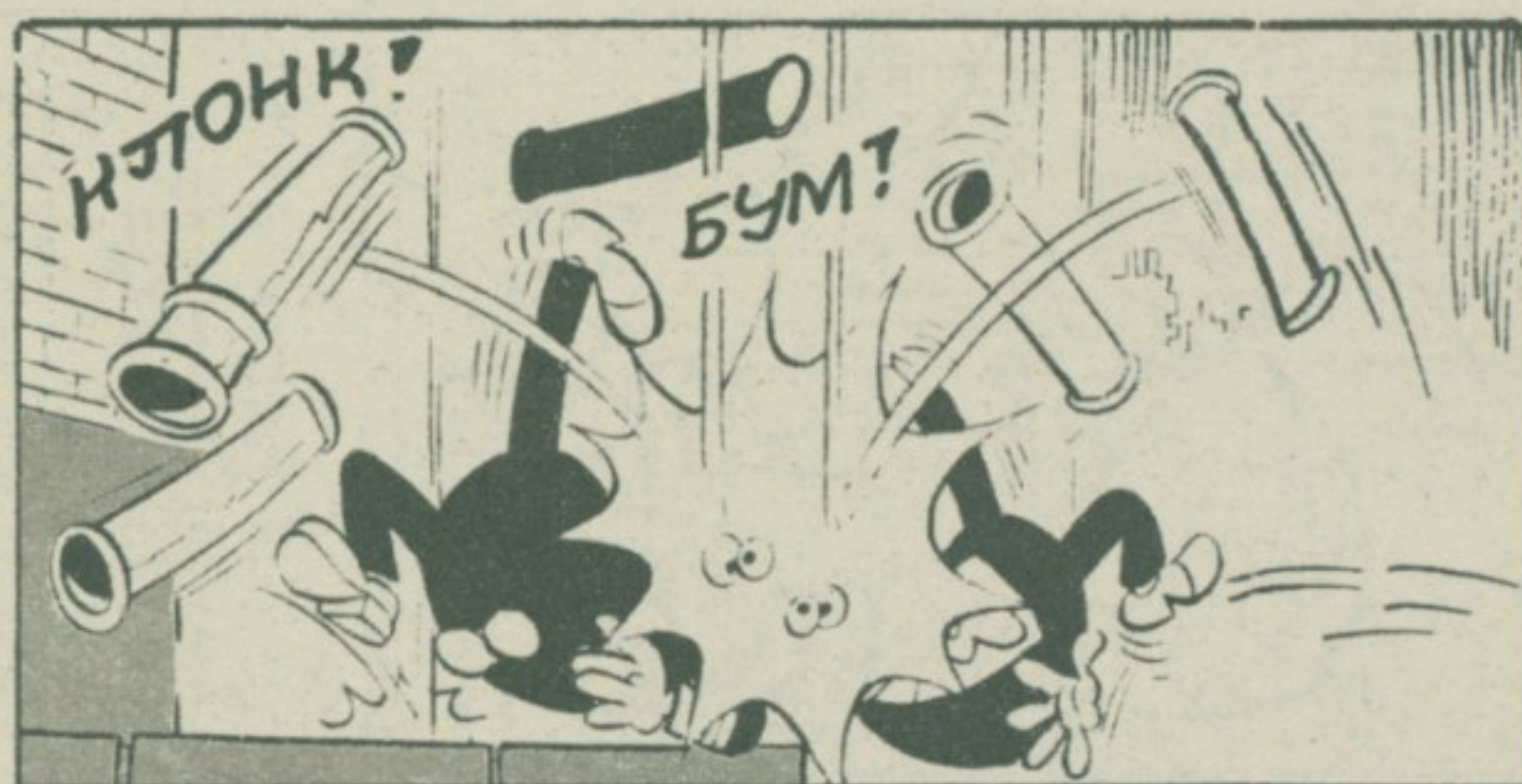
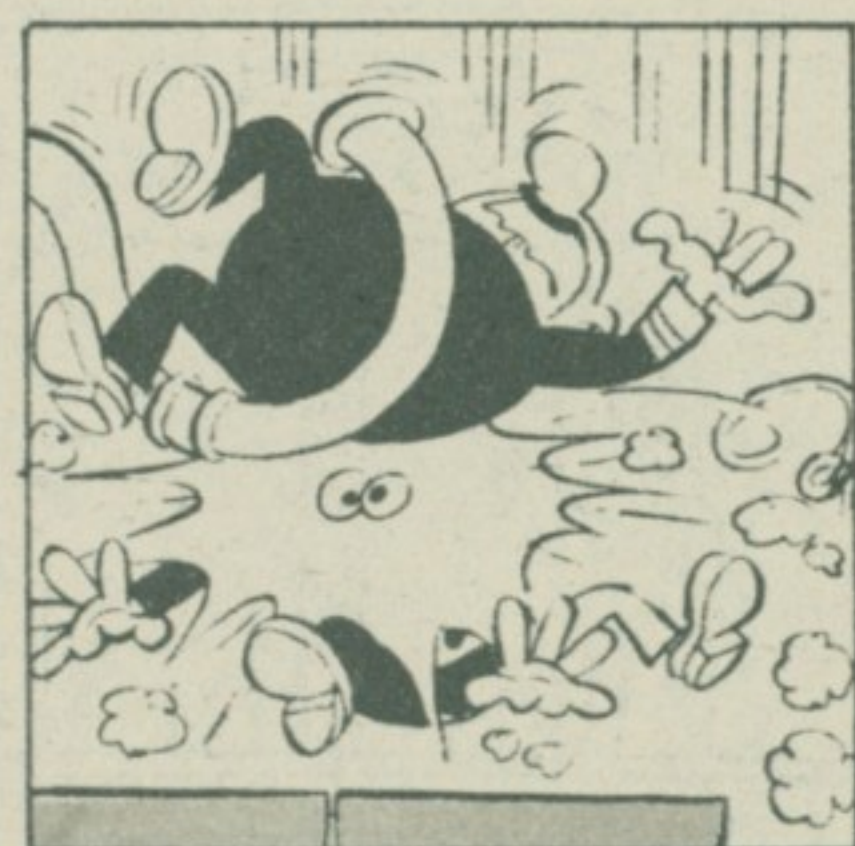
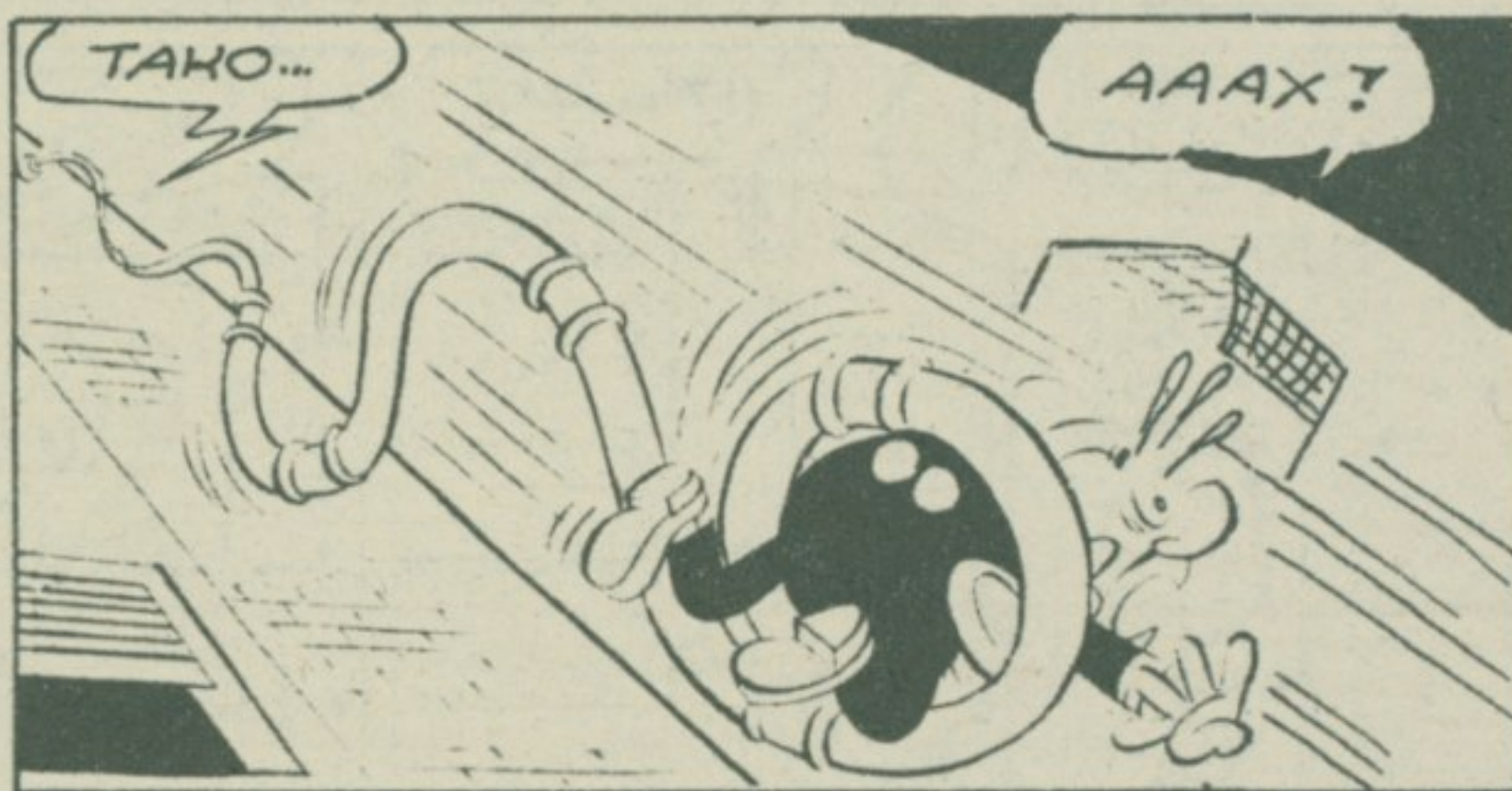
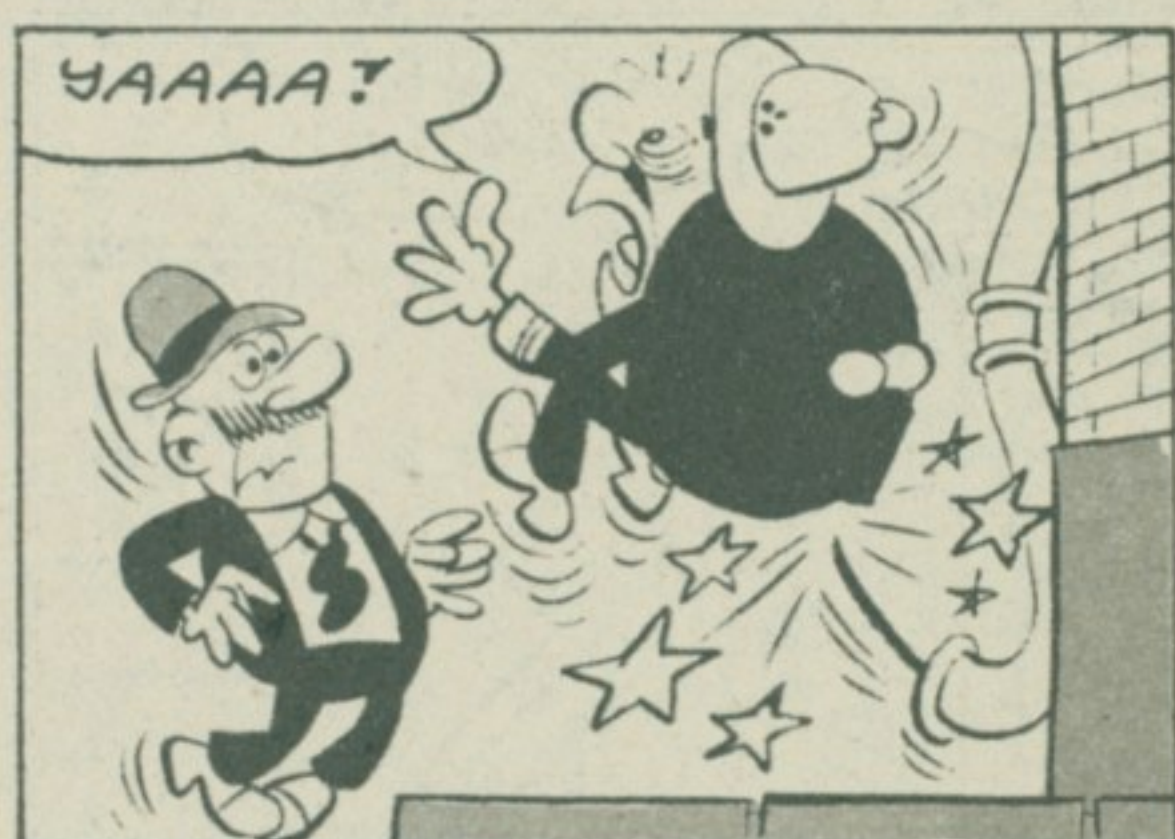
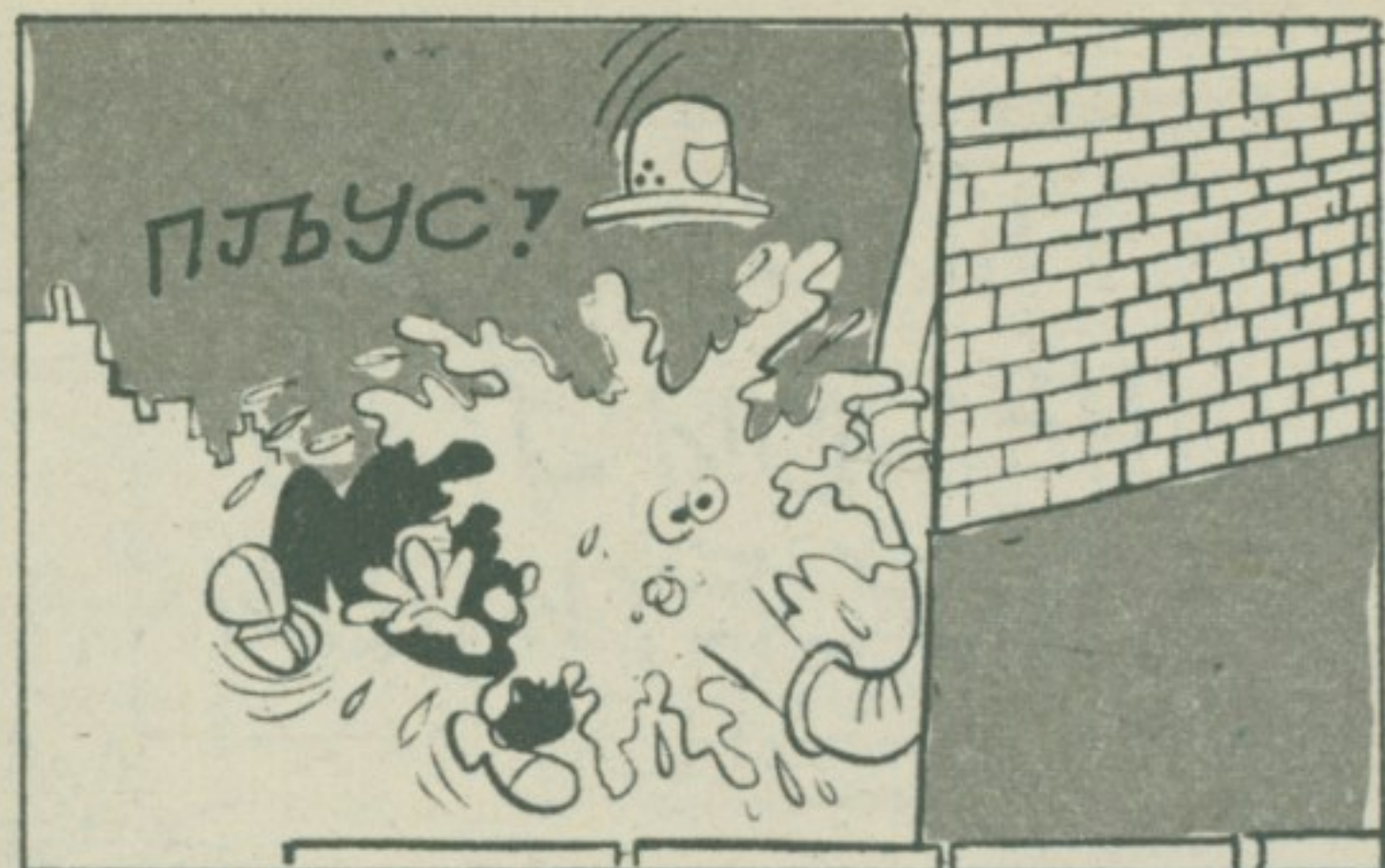

ОРТАЦИ: ОЛУК

У КРУГУ ПОРОДИЦЕ: НЕОБИЧНИ ПОСЕТИОЦИ

ЗБО-
ГОМ,
ФА-
МИ-
ЛИЈО?

БРАЋАМО СЕ
НА ВЕЧЕРУ,
ТАТА?

НАЈЗАД САМ?
ПРОСТАВИЋУ ОВО
ЈЕДНОМ ЧАШИ-
ЦОМ?

ИСПИ-
ЧУТУРА?

ШТА ЈЕ,
АРИ?

НЕКО
КУЦА?

МОРА ДА
ЈЕ ПЕРАТ?
ЗНА ДА
САМ
САМ?

УПОРАН НЕ-
КИ ТИП?

КУЦ?
КУЦ?

ЈЕСТЕ ЛИ
ВИДЕЛИ ЖО-
ЗЕФИМУ?

НЕ? ЖАО
МИ ЈЕ...

ЈЕСИ Л' ВИДЕО? НЕМОГУЋЕ?
НАПОТЛЕОН?

МОРА ДА
САМ МАЈО
ВИШЕ ПОПИО

УР? БЛЕ-
ДОЛИКИ,
ДА ЛИ
ТИ ВИДЕ-
ТИ МОЖУ
СНВО?

АКО ТИ
НЕ ВИДЕТИ,
ЈА ИБИ?

Н... НИ-
САМ...

ИНДИЈАНАЦ?
ЈА САМ ИПАК
БОЛЕСТАН?

ГЛЕДАЈ?

ПРОДАЈЕМ
СВЕЖУ РИ-
БУ?

ЕСКИМ?
МЕНИ ЈЕ
МНОГО
ЛОШЕ?

ИЛ' МОЖДА
САЊАМ?

ВИДИ,
ВИДИ?

ГДЕ ЈЕ КЛЕО-
ПАТРА?

А, КАКО ЈА
ТО ДА
ЗНАМ?

БАШ
ЈЕ
СМЕ-
ШАН?

ОВО МОРА ДА ЈЕ ХАНИ-
БАТ ИЛИ КРАЋИЦА ОД
САБЕ? ХЕ,
ХЕ?

ГДЕ СУ
МОЈИ НО-
ЗАЦИ?

У ТРПЕЗАРИ-
ЈИ? СВИ СУ
ТАМО? ХА, ХА, ХА!

ХО, ХО, ХО? ХА,
ХА, ХА?

ЈАД-
НИ БО-
КИЦА?
ПОЛУ-
ДЕО
ЈЕ?

ИЗВИНИ, ПРИЈАТЕЉУ, ОС-
ТАВИЛИ СМО ОТВОРЕНА ВРАТА
ОД ЛУДНИЦЕ...

СИБИ
ДОЛЕ,
БОКИЦЕ?

БЗЗЗЗ...

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **ас брал формен**

О самнаестог феоруара 1875. године 40 коњаника у облаку пра- шине ујахало је у град Месон у Тексасу. Сви су лица била маскирана и сви су у рукама имали пушке.

Јахачи су у галопу до- јурили пред затвор. Сви сем једне крупне људи- не поскакали су с коња и постројили се у полукруг пред улазом у затвор. Грађани Месона повукли су се у куће извирујући радо- знало кроз завесе.

— Отвори врата, Мајк! — викну човек с коња. — Милом, или ћемо те запа- лити заједно с буваром!

Из затвора се није чуо чуварев одговор.

Човек на коњу диже пу- шку.

— Напред, момци! — ви- кну и испали хитац у ваз- дух. — Руши врата!

Одјекнули су пушњи. Из решетана брава попусти и врата се на затвору сама отворише. Петнаестак мас- кираних људи јурну уну- тра. Остали су мирно с пу- шкама на готове стајали у полукругу.

Неколико минута касније маскирани људи изађоше. Између њих корачала су петорица чланова чувене банде крадљиваца стоке ко- ју су предводила браћа Ба- кус. Руке су им биле веза- не на леђима.

Маскирани јахачи су пе- торицу бандита одвукли под балкон на салуну. Не- ки од њих су преко греда пребацили конопце с ом- чам.

— Завршавај! — нареди цин с коња.

Минут касније петорица крадљиваца стоке, међу њима и два брата Бакус, љулушкало се о конопци- ма. Маскирани јахачи су изахали из града у обла- ку прашине као што су и дошли. Сви су у њима пре- познали ранчере и каубо- је немачког порекла које је предводио Дан Херстер с братом Антоном.

ЗАКОН ШТИТИ НЕУТРАЛНЕ

Око 1840. године Немци из северног дела Рајнске области почели су у вели- ким групама да стижу у Обећану земљу. Први та- лас населио се у Фредерикс- бургу у Вирџинији. Следе- ћи су се насељавали даље на југозападу, а последњи је изабрао за ново место под сунцем центар Текса- са. Међу њима су у покра- јини Месон као дечаци сти- гла браћа Дан и Антон Херстер.

Ови досељеници, махом плавокоси или риђи, зачу-

РАТ КАУБОЈА С РА

ђујуће брзо постали су ве- шти каубоји и добри ран- чери, али су истовремено остали необично конзерва- тивни, чувајући своје кру- те обичаје и тврд језик. Темпераментни јужњаци нису их од почетка трпели, а кад су се „Дачмени“ и — „Холанђани“, како су их погрешно називали, по- избијању грађанског рата између Севера и Југа про- гласили неутралнима, као побожни хришћани и про- тивници ропства, Тексаша- ни су их, као присталице Јенкија, омрзнули.

Док су прави Тексаша- ни за време рата били у редовима јужњачке арми- је, или у герилским одре- дима, вредни неутрални не- мачки насељеници увећа- вали су своја стада.

Кад се рат завршио, мно- ги војници и герилци по- беђеног Југа нису призна- ли капитулацију. Створили су разбојничке банде и пла- чкали стоку присталица Севера и палили њихове ранчеве. Ускоро су им се придружиле банде из дру- гих држава које су плач- кале и Јужњаке. Тексас је постао земља без закона.

Немачки насељеници ко- је готово нико у Тексасу није волео, били су главна мета плачкаша.

„Плачкаши нападају го- тово искључиво Немце — писао је „Остин Дејли Стејт- смен“ — америчко станов- ништво се не супротставља отворено тим крвожедним разбојницима који су до- шли преко граница сусед- них држава, јер се плаши хитаца из потаје и нада да ће бити поштеђено на- рачун Немаца. Немци су, значи, сасвим усамљени у борби против те куге за цивилизацију.“

Једног дана Дан Херстер је сазвао на договор своје земљаке.

— Овако се више не мо- же! рекао је. — Закон нас не штити и зато ћемо га узети у сопствене руке! Служићемо се методом раз- бојника: прво ћемо пуца- ти, а питања постављати потом! Ко се слаже са- мном?

Сви су ћутке подигли ру- ке у знак пристанка.

— Добро! — риђокоси- цин Херстер поглади бра- ду. — Први на реду су бра- ћа Бакус! Крећемо сутра изјутра. Запамтите: прво пуцамо! Ако који од тих га- дова случајно остане жив, довући ћемо га пред суд! С нама ће поћи и шериф Џон Ворле. Он није за- боравио да се звао Јохан и да су му дедови с Рај- не!

СУЂЕЊЕ ОСВЕТНИЦИМА

Неколико дана касније Дан и Антон Херстер, Чар- ли и Ернест Лемберг, Хен- ри Плинеке, Петер Јор- дан, Петер Бадеф, Ханри Дел, Аугуст Келер и Фриц Котман су са шерифом Ворлом из заседе напали банду Букус у кањону ре- ке Бразос. Без опомене су отворили ватру и пуцали све док се последња шес- торица још живих банди- та нису извукла из закло- на подигнутих руку.

— Прекрасно, гадови! — опсова Фриц Котман и уби једног од њих.

— Стани! — нареди Дан Хернер. — Не пуцај! Ове- ћемо пред суд. Висиће по- закону, зар не, Ворле?

— Учинићу све што мо- гу, Дане! — рече шериф. — Не смете убијати људе ко- ји су подигли руке!

И Ворле и Хернер су се преварили. Суд у Месону је за поротнике изабрао ли- стом сагрижене Јужњаке

— „ХУДУ РАТ“ ЈЕ ПАРАЛИСАО ТЕН- САС! — ПИСАО ЈЕ „ОСТИН ДЕЈЛИ СТЕЈТСМЕН“. НОВИ ДОСЕЉЕНИЦИ ВИ- ШЕ НЕ ДОЛАЗЕ. СТАРИ СУ ПОБЕГЛИ ИЛИ СЕ СПРЕМАЈУ ДА БЕЖЕ. НЕМЦИ РАТУЈУ ПРОТИВ АМЕРИКАНАЦА, АМЕ- РИКАНЦИ УБИЈАЈУ НЕМЦЕ, А КОРИСТ ИМАЈУ КРАДЉИВЦИ СТОКЕ КОЈИ УС- ПЕЈУ ДА ПРЕЖИВЕ.

који су браћу Бакус сматра- ли „божијим анђелима ос- ветницима“, позваним да праведно казне немачке из- дајнике Тексаса. Тада је Дан Херстер скупно земља- ке, провалио у затвор и о- бесио петорицу крадљива- ца стоке.

Тако је почео рат нема- чких досељеника против плачкаша стоке. Трајао је две године и у њему је изгинуло неколико десети- на људи. У историју Див- љег запада ушао је под- именом „Hoodoo rat“, по- речи „hoodoo“ — „худу“ која у каубојском жаргону значи крадљивац стоке.

ВИСКИ И АРСЕНИК

Прва жртва тог рата био је шериф Џон Ворле. Око- рели разбојник Сем Кули који је с братом Скотом, бившим тексашким ренче- ром, наследио браћу Бакус на разбојничком престолу убио га је с леђа на пери- ферији Месона.

— Ворле је био наш при- јатељ! — рекао је Дан Хер- стер на збору немачких ран- чера. — Без милости убиј- те сваког плачкаша стоке где год га будете срели, за- палите сваки ранч који је браћи Кули и њиховим љу- дима пружио уточиште!

Сви листови Тексаса уве- ли су сталну рубрику: „Ху- ду „рат.“ Сваки напис у тој рубрици говорио је о уби- ствима из заседе, вешањима, паљевинама, тровању изво- ра, побијеним крдима сто- ке.

На „Брду чизама“ у Ме- сону појавила су се имена Ернеста Ламберга, Хенри Плинекера и десетине не- мачких каубоја, уз имена бандита из Кулијеве дру- жине и њихових америч- ких заштитника.

„Худу рат“ је паралисао Тексас! — писао је „Остин Дејли Стејтсмен“. — Нови насељеници више не дола- зе. Стари су побегли, беже, или се спремају да побегну. Немци ратују против Аме- риканаца, Американци у- бијају Немце, а кајмак ски- дају крадљивци стоке који успевају да преживе.

Непознати убица је 28. септембра 1876, с леђа убио Дана Херстера. Његов брат Антон је тада наредио оп- шту мобилизацију немач- ких досељеника.

„Худу рат“ је узнемирио и Вашингтон. Немце је сва- како требало спречити, ма- колико њихов гнев и њи- хова акција били оправда- ни, да запале читав Тек- сас. Капетан Џон Џонс, ко- мандант чувеног „Погранич- ног батаљона“ тексашких ренчера, добио је наређење

УНЕ

да уништи банду браће Кули и заведе ред и мир.

Тако је почео један од најупорнијих и најдужих лова на људе у историји Дивљег запада. Браћа Кули и њихова банда више нису имали ни тренутка предаха. Међу првима су у једном окршају погинула браћа Берд. Џони Ринго је тешко рањен, ухапшен и осуђен на тамновање у Остину. У једном сукобу погинуо је и вођа банде Сем Кули.

Семов брат Скот Кули је успео да побегне из Тексаса, али је и њега стигла осветничка рука немачких ранчера. Преварио се и у хотелу „Нимиц“ у Фредриксбургу који је био власништво једног немачког досељеника купио боцу вискија у којем је било довољно арсеника да Скота и тројицу његових другова усмрти.

Гувернер је наредио да се похватани чланови Кулијеве банде изведу пред суд заједно с америчким ранчерима који су им јатаковали, или их на било који начин помагали. Уочи суђења 21. јануара 1877. године из необјашњивих разлога планула је судница и изгорела до темеља, а са њом и сва документа против помагача браће Кули и њихових симпатизера.

„Худу рат“ је био завршен. Размирице између старих насељеника и ранчера немачког порекла су постепено падале у заборав.

А. Р.

СЕЋАЊЕ НА ШОСТАКОВИЧА

У главној улози-МУЗИКА

Дмитриј Дмитријевич Шостакович био је један од најславнијих совјетских композитора.

Прошле године снимљен је филм о славном совјетском композитору у коме је, због стичања околности, главну улогу играла његова музика.

Овај филм је достојан мога оца! — изјавио је после гледања „Сећање на Шостаковича“ диригент Максим, син славног композитора.

Јер, тај филм је направљен 1976. године, поводом седамдесетог рођендана Дмитрија Дмитријевича Шостаковича, совјетског композитора, пијанисте и педагога, а према сценарију Леонида Белокурова. Ту су две и једине улоге биле додељене Шостаковичу и његовој музици.

Крајем септембра прошле године филмска екипа, на челу са режисером Борисом Голденбланком стигла је у дом Шостаковича. Желели су да на целокупној траци забележе разговор са славним композитором, његова присећања, читаву његову стваралачку биографију. А касније, режисер би снимљен материјал комбиновао са музиком овог композитора — најславнијег у Совјетском Савезу после Прокофјева — са одломцима из његових солистичких концерата, опера и симфонијских дела.

Али, изненада остварило су се слутње које носи назив филма — снимање је морало да буде прекинуто. Јер, Шостакович је — умро. Он није имао дублера ни у приватном животу, ни у свом стваралаштву, па зар би неко могао да глуми његову „живу“ реч на филму? — питао се режисер.

Ипак, Борис Голден-

бланк није хтео да одустане од своје замисли. Направићу филм о славном уметнику — решио је, — али ће ту глумити — само његова музика!

Тако је и било. Аутори филма нису хтели да коментаришу Шостаковичеву музику, већ су њој самој дали реч.

Шостакович је рођен 1906. у Петрограду, данашњем Лењинграду. Ту је и завршио Конзерваторијум 1923. године — одсек за клавир, а две године касније дипломирао је и на одсеку за композицију. Потом постаје професор на истом конзерваторијуму, а затим прелази на московски.

Ретко су у каријери најпознатијих музичара нашег времена похвале тако брзо уступале место поку-

дама, као што је случај са Шостаковичем. Његово прво веће дело — Прва симфонија (од укупно тринаест) — изведено је 1926. године и донело му је неслушени успех. Четири године касније, после извођења комичне опере „Нос“, према Гогољевој приповеци, критичари му окрећу леђа, сматрајући је „производом буржоаске декаденције“. Али, већ 1933. године он се рехабилитује после једног клавирског концерта, да би 1936. године опет доживео оштре јавне нападе због опере „Леди Магбет Мценског округа“ и балета „Бистри поток“.

У периоду до 1948. године Шостакович је час хваљен, час критикован. Та година је и прекретница у његовом стваралаштву. Наиме, изјављу-

је да је био у заблудама и опредељује се за стварање које треба да нађе сигуран пут до широких кругова слушаца.

Своје речи потврдио је и ораторијумом „Шуме певају“. Даље његово стваралаштво бележи догађаје из велике октобарске револуције, чији је сведок и сам био. А у XI симфонији оживљава успомену на револуционарне дане из 1905. године, док у XII даје портрет В. И. Лењина.

Композиторов живот и дело нераскидиво су везани са животом целе земље — говорио је Шостакович. — Зато није случајно што се многе патње и радости совјетског народа одржавају у мојим народна одражавају у моделима

М. М.

ЧАНКИ СУ ЖИВИ

Група перуанских ловаца открила је да у североисточном делу ове земље још живи индијанско племе Чанки за које се сматрало да је изумрло пре 400 година, а некада је било једно од најбројнијих племена Латинске Америке. Ратовали су са Инкама и упорно се борили против шпанских колонизатора. Касније је племе нестало у џунглама Амазона и неколико столећа о њему се ништа није знало.

ОПАСНОСТ ЗА ЛЕКАРЕ

При припреми и примени новог начина наркотике потребно је повести рачуна о његовој штетности по пацијента. Међутим, најновија испитивања енглеских специјалиста показују да наркотика представља опасност и за саме лекаре. Утврђено је да анестезиолози чешће од осталих колега обо-

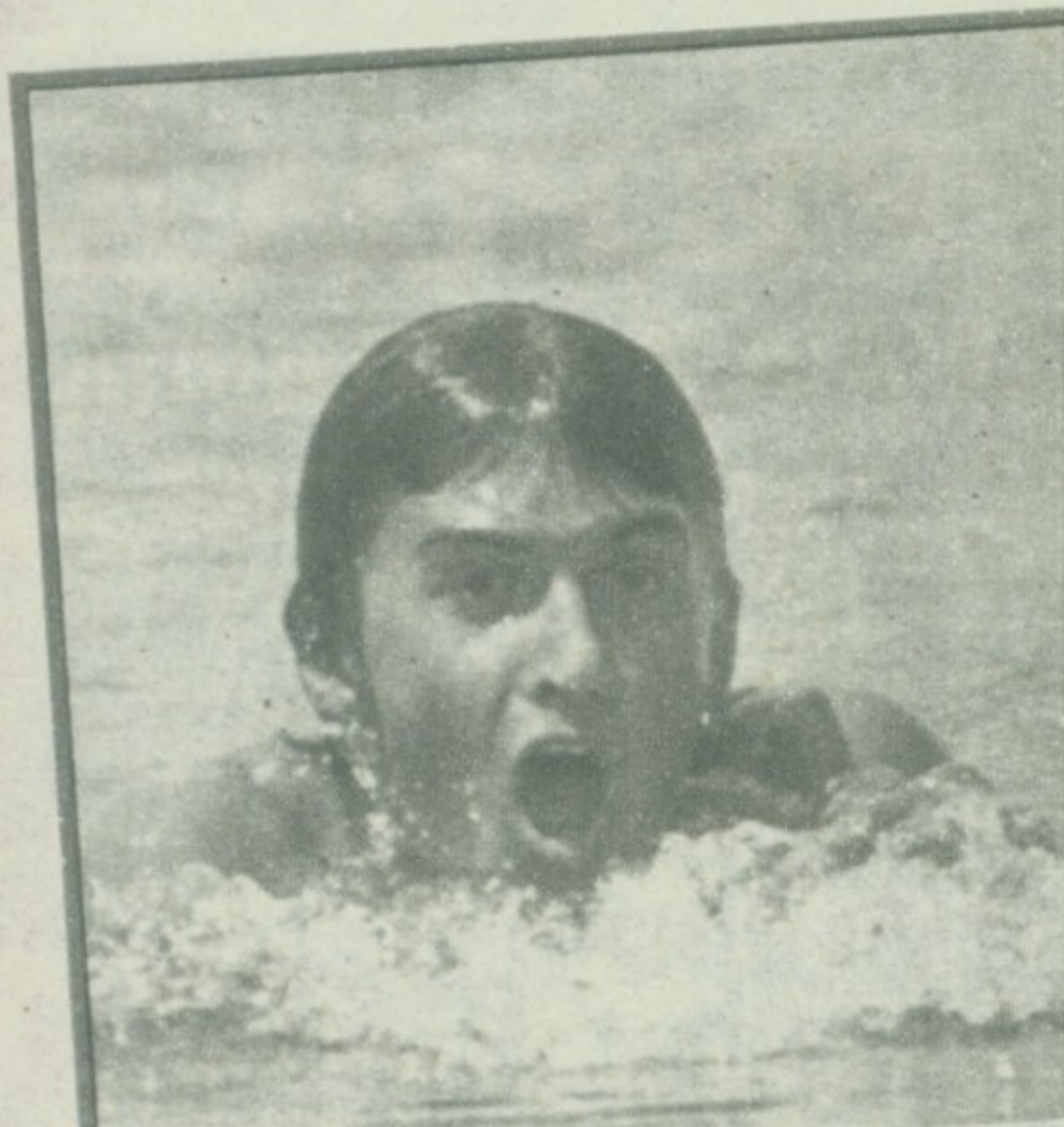
левају од срчано-васкуларних болести, хепатитиса и поремећаја система за варење. При међено је, такође, да жене које раде са наркотичним средствима рађају нездраву децу.

ПОРОДИЦА БЕЗВЕЗИЊ

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★
НАШ СПОРТ 1977.
★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

У којој је дисциплини наш кливач Бо-
рут Петрич био трећи на првенству Европе
у Јенчепингу у Шведској:

- 1** а) НА 400 m КРАУЛ
б) НА 1.500 m КРАУЛ
ц) НА 200 m КРАУЛ

Коју је медаљу освојила наша ватер-
поло репрезентација на првенству Европе:

- 2** а) ЗЛАТНУ
б) СРЕБРНУ
ц) БРОНЗАНУ

Који је наш атлетичар сачувао титулу
европског рекордера у 1977. години:

- 3** а) МИЛОВАН САВИЋ
б) ИВАН ИВАНЧИЋ
ц) НЕНАД СТЕКИЋ

У финалу Фудбалског купа Југославије
„Хајдук“ је Пехар друга Тита освојио уз-
астропно:

- 4** а) ПЕТИ ПУТ
б) ЧЕТВРТИ ПУТ
ц) ТРЕЋИ ПУТ

Фудбалски тим „Динамо“, чији је капи-
тен Велимир Зајец, елиминисан је од „То-
рина“ у:

- 5** а) У КУПУ ПОБЕДНИКА
КУПОВА
б) У КУПУ ШАМПИОНА
ц) У КУПУ УЕФЕ

???

Традиционални дерби у фудбалском пр-
венству овога пролећа Партизан — Црвена
звезда добили су „црно-бели“, иначе шам-
пиони ове јесени, са резултатом:

- 6** а) 3:1
б) 2:1
ц) 3:2

АКО НИСТЕ СИГУРНИ ДА СТЕ ТАЧНО
ОДГОВРИЛИ НА СВА ПИТАЊА ПОТРА-
ЖИТЕ РЕШЕЊЕ НА 35. СТРАНИ.

ЕВРОПСКЕ
МЕТРОПОЛЕ
тридесет и два
лица европе

ЛЕПИ
ТАЈАНСТВЕНИ
СВЕТ

ПРИРОДА
ПОЗНАТА
И НЕПОЗНАТА

Европске
метрополе

ПРИРОДА
ПОЗНАТА И НЕПОЗНАТА

Књига о најлепшим градовима
старог континента са више од 240
илустрација у боји прави је драгуљ
сване библиотеке!

Штампана је ћирилицом на прворазредној
хартији, формата 22 x 30 см
и богато технички опремљена.

Цена књиге је 250 динара.

Са ЛЕПИМ ТАЈАНСТВЕНИМ СВЕТОМ
доживећете његове лепоте,
открићете многе тајне и научити
оно што до сада нисте знали.

Штампана је ћирилицом, садржи
више од 200 фотографија у боји,
формата 22 x 30 см
и богато је технички опремљена.

Цена књиге је 300 динара.

Ова изванредно опремљена књига
са 600 илустрација у боји, од којих су
многе бисери уметничке фотографије
откриће вам чудесне тајне природе.
Књига је штампана ћирилицом,
великог енциклопедијског формата,
богато технички опремљена,
у тврдом повезу са пластифицираним
заштитним омотом.

Цена књиге је 400 динара.

Издавачко предузеће „Вук Караџић“, Београд, Краљевића Марка 9

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем:

1. ЕВРОПСКЕ МЕТРОПОЛЕ по цени од 250 динара
2. ЛЕПИ ТАЈАНСТВЕНИ СВЕТ по цени од 300 динара
3. ПРИРОДА — ПОЗНАТА И НЕПОЗНАТА по цени од 400 динара

Одговарајући износ од _____ динара исплатићу:

А) ЗА ГОТОВО — са попустом од 10%, плаћање поштару приликом пријема књига.

Б) НА ОТПЛАТУ — за укупан износ од _____ динара који ћу исплатити у _____
редовних месечних рата, а месечна рата не може бити мања од 100 динара. Најдужи рок отплате
може бити до 9 месечних рата.

Уколико наведени износ отплатим у 6 месечних рата неће ми се зарачунавати камата од 6%.
Рате ћу отплаћивати почев од _____ 1977. године по пријему књига, рачуна и одговара-
јућег броја уплатница и то редовно сваког месеца најкасније до 10. у месецу.

(Непотребно прецртати)

У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

Презиме, очево име и име _____

Занимање _____

Адреса стана _____

Поштански број и место _____

Назив и адреса радне организације _____

Овера о запослењу за купце на отплату _____

Купац _____

бр. личне карте _____ издате од СУП-а _____

Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије.

Купци из Београда
могу подићи књиге
сваног радног дана
од 15 часова
у предузећу
„Вук Караџић“,
Краљевића Марка 9.

НАЈЛЕПШЕ
АНТИЧНЕ
ЛЕГЕНДЕ

ПРИЧА О ДВА ДРВЕТА

У ГРЧКОЈ ПОКРАЈИНИ ФРИГИЈИ ПОСТОЈИ МЕСТО ГДЕ, ОГРАЂЕНА НИСКИМ ЗИДОМ, ЈЕДНО ДО ДРУГОГ, СА ИСПРЕПЛЕТАНИМ ГРАНАМА, РАСТУ ДВА ДРВЕТА — ЛИПА И ХРАСТ. ЗА ЊИХ ЈЕ ВЕЗАНА ЈЕДНА ЛЕГЕНДА ИЗ ГРЧКЕ МИТОЛОГИЈЕ.

Данас ћемо ићи да посетимо смртнике. — рекао је једног дана моћни Зевс свом сину Хермесу.

Обукли су одећу обичних путника и посетили покрајину Фригију. Ишли су од врата до врата и тражили мало хране и места да се одморе, али би им свуда залупили врата испред носа.

На крају, стигли су пред једну малу, бедну колибу у којој је живео старац Филимон са женом Баусис. Они су целог живота радили тешке послове, али су остали сиромашни. Међутим, и поред немаштине били су срећни, јер су се волели и делили добро и зло.

— Уђите... — позвао их је Филимон када их је угледао. Док су се странци одмарали, Филимон и

Баусис су у својој малој башти брали поврће да би припремили ручак.

— Дивно је имати друштво за ручком — рекла је странцима Баусис. Донела им је велику посуду са водом, да би са себе скинули прашину с пута.

Ускоро, на столу су се нашле све намирнице које је Филимон могао да нађе у својој сиромашној колиби. Ту се нашао и врч вина, који су двоје старца чували за госте. Међутим, десило се нешто што је запањило Филимона и Баусис. Кад год би испразнили врч, он би се после неколико тренутака сам напунио.

Када се ово трећи пут догодило, Филимон је посумњао у земаљско порекло гостију. Када су Филимон

и Баусис сазнали кога имају за госте, јер Зевс и Хермес нису више хтели да их држе у неизвесности, Баусис је рекла мужу да донесе гуску из дворишта.

Извињавајући се гостима због сиромашног ручка, Филимон је пошао да ухвати гуску, која им је користила уместо пса чувара.

— Не убијај је! — рекао је Зевс Филимону. — Људи из овог места платиће због своје негостољубивости, а вас двоје ћете бити поштеђени! Пођите са нама!

Старац и старица узели су штапове и кренули за боговима на брдо изнад места. Када су се попели на врх и погледали доле, имали су шта да виде: село више није постојало и цела долина била је прекривена водом, а кућа Фи-

лимона и Баусис се претворила у велики бели мермерни храм.

Зевс се насмејао запањеним лицима старца.

— Као награду за вашу доброту, испунићу вам било коју жељу.

Филимон и Баусис су се договорили:

— Желимо да будемо свештеници и чувари храма који си саградио, моћни Зевсе. Увек смо уживали у заједничком животу и све смо делили, па бисмо хтели да, кад дође тренутак умирања, умремо заједно, тако да ниједан од нас не жали због смрти другог...

Последње године живота провели су чувајући храм, све док једног дана Баусис није приметила да зелено лишће храста расте по Филимоновом телу. Филимон је приметио да се руке његове Баусис претварају у нежне пране липе.

Опростили су се једно од другог и испреплетали гране, да би и после смрти остали заједно...

СТОУНСИ су данас стари и веома богати тако да младима немају шта да пруже. Данас то можемо само ми."

Од догађаја који су обележили ову годину код нас свакако треба поменути концерт најпопуларније домаће поп-групе **БИЈЕЛОГ ДУГМЕТА** у Београду код Хаџдучке чесме. Био је то уједно и највећи скуп младих на отвореном у Европи ове године. Петорици младића из Сарајева успело је да последње недеље августа доведу на падине Кошутњака више од седамдесет хиљада младића и девојака. Мада је било говора о кризи састава, петорица јунака овог спектакла — Горан, Жељко, Ипе, Зоран и Лаза — демантовали су све злогнике и још једном потврдили да није случајно што у југословенској поп-музичи заузимају прво место.

Истог месеца милиони љубитеља рок-ен-рола остали су без свог великог идола. **ЕЛВИС ПРИСЛИ**, „краљ из Мемфиса“, умро је 16. августа. Елвис је владао америчком и светском поп-сценом двадесет и једну годину. Вест о његовој смрти болно је одјекнула у целом свету иако се краљ рок-ен-рола по

Прислија. Његови стари хитови „Сада или никад“ (»It's Now or Never«), „Воли ме нежно“ (»Love me Tender«), „Јеси ли усамљена вече-рас“ (»Are You Lonesome Tonight«) и друге и данас се слушају са уживањем.

Само месец дана касније са животне позорнице заувек је нестало

На последњој овогодишњој Хит-страни нећемо писати само о најбољима већ о свима који су својим радом, трудом и умећем обележили протеклу 1977. годину. Ако нешто пропустимо, не замерите.

Догађаја је било толико да је на овако малом простору немогуће поклонити сваком од њих дужну пажњу. Када говоримо о музичким збивањима у току протекле године не можемо а да не споменемо — панк. Панк-музика, панк-мода, панк-понашање. То је главно обележје 1977. године. Када се први пут чуло за „панкере“ многи су говорили да је то најобичнија помодна лудост која ће бити кратког века. Време је, међутим, показало да нису били у праву јер је „панк-покрет“ веома брзо стекао право праћанства и на мала врата ушао у све музичке енциклопедије.

Колевка панк-стила је Енглеска. Убрзо се панк проширио и у другим европским земљама, па је захватио и Америку. Кроз њега млади људи изражавају своје незадовољство у односу на друштво и средину. „Панкери“ се лако могу препознати. То су младићи и девојке који се од осталих разликују по гардероби: носе старе кожне јакне, испрљане и поцепане мајице, косу боје у зелено, црвено и плаво,

МУЗИЧКИ ДОГАЂАЈИ У 1977.

а имају и своје парфеме, веома јаке и непријатне. Омиљено пиће им је пиво, углавном се састају по јефтиним пабовима, разговарају веома гласно; један од знакова распознавања и поздрављања им је исплажен језик. Својим групама дају најнеобичнија имена, као, на пример, **ЛУДАЦИ**, **ГЕНЕРАЦИЈА ИКС**, **БЛОНДИ**, **ЦЕМ**, **ВИБРАТОРИ**, **СЕКС ПИСТОЛС** итд. Музика им је веома једноставна, у ствари најобичнији рок само одсвиран на агресиван начин. Типични представници панк-рока су чланови групе **СЕКС ПИСТОЛС** и њихов шеф **Џони Ротен**. Са неколицином незапослених истомисленика **Џони Ротен** је основао прву панк-рок-групу о чијем настанку каже: „Сами смо себи рекли да је много боље свирати него живети на улици и одати се пороцима. А да бисмо поштено живели, морамо нечим и да се бавимо. У томе нам је много помогла музика коју млади данас воле. А воле нас из простог разлога: **БИТЛСИ** и **РОЛИНГ-**

следњих година ретко појављивао на концертима (због нарушеног здравља) и у последње време није

имао ниједну хит-композицију. О његовој великој популарности говори и податак да су грађани Мемфиса улици у којој се налазила Елвисова вила дали име Булевар Елвиса

још један поп-стар: певач **МАРК БОЛАН** из групе **ТИ-РЕКС** (T-REX) погинуо је у аутомобилској несрећи.

Од домаћих збивања помињемо и успешну турнеју **ЗДРАВКА ЧОЛИ** ЂА. Најпопуларнији домаћи вокални солиста одржао је у нашем главном граду два узастопна концерта: први у Великој дворани Дома синдиката, а други у хали „Пионир“. Здравко је почетком јесени, као први домаћи певач, примио за ЛП „Ти и ја“ платинасту плочу. Поред тога он је крајем године имао на немачкој телевизији свој шоу-

—програм у емисији коју води наша земљакиња Дуња Рајтер.

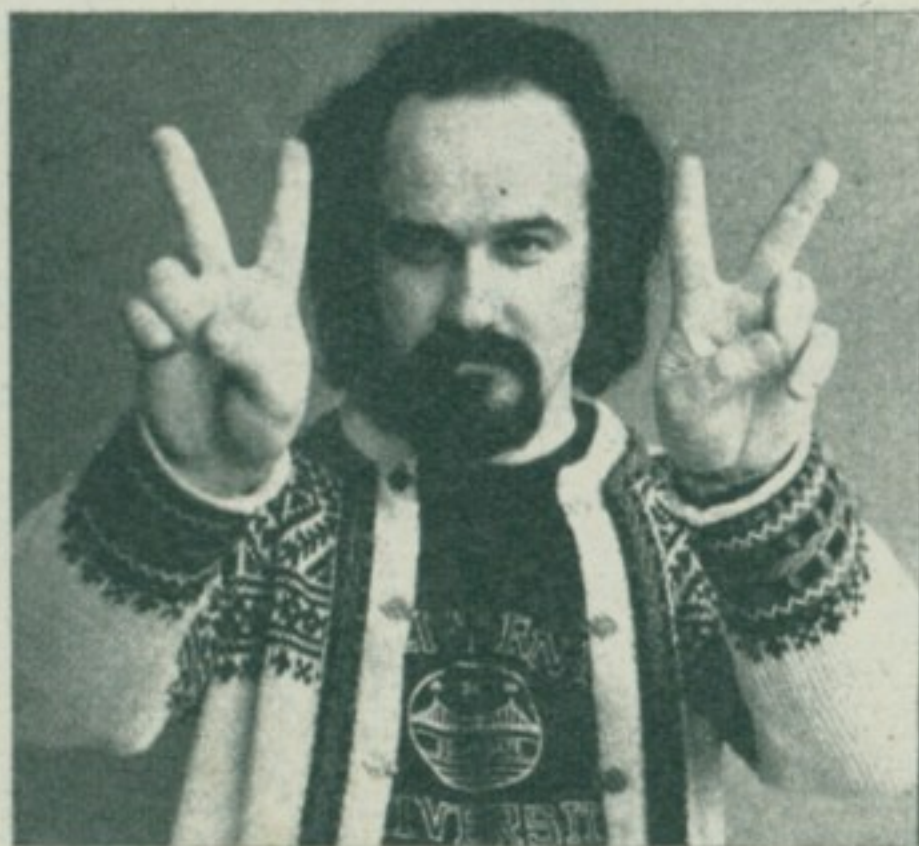
Такође веома успешном турнејом обележио је **МИКИ ЈЕВРЕМОВИЋ** петнаестогодишњицу свог рада.

После неколико година повучености опет су се огласила браћа Гиб, чланови састава **БИ-ЏИЗ** (BEE GEEZ) који је пре осам година имао исто онолико успеха колико и **БИТЛСИ** и **РОЛИНГСТОНСИ**. Ове године издали су два велика хита: „Фани“ (»Fanny«) и „Треба да играш“ (»You Should Be Dancing«) —

После успеха композиција „Масачусетс“ и „Волети неког“, браћа Гиб су се, као што је познато, повукла са сцене, да би ове године одлучили да се поново окупе. Публици су се представили новим звуком, једноставнијим мелодијама и јаким ритмом који, како они кажу, „покреће и најуморније“. То је нови Би Диз стил.

После трогодишње паузе наш најпродуктивнији композитор КОРНЕ

ЛИЈЕ КОВАЧ представио нам се као комплетан аутор и извођач. Изишла је његова плоча „Између светлости и таме“ којом Ковач искажује оно што је дуго носио у себи и о животу пева веома ангажовано.

У мају ове године сарајевска група COD издала је свој први албум „Дођите на чај“. Ова популарна домаћа група музички се изражава веома једноставно, духовито, са истанчаним осећањем за попу-

ларну музику стару и по неколико десетина година, па је то вероватно разлог толике њихове популарности. Да би утисак био потпуно чланови овог састава облаче се као на ши дедови.

Још једна домаћа група, ПАРНИ ВАЉАК, запамтиће ову годину и по томе што је успела да изда своју прву велику плочу „Дођите на шоу“.

На страницама музичких часописа и у многим радио-емисијама готово свакодневно могло се чути једно име — БОНИ М (BONEY M). Њихов хит „Хладнокрвни тата“ („Dady Cool“) нашао се на свим светским топ-листама.

ФЛИТВУД МЕК (FLEETWOOD MAC), група која се 19 недеља задржала на првом месту на америчким топ-листама, била једна од нај

слушанијих и ван граница Америке. Њихова ЛП плоча „Говоркања“ („Rumours“) поново их је избацила у први план. Ове године саставу је у Холивуду уручено и највеће музичко признање које се може поредити са „Оскаром“.

Велик успех забележила је и група ИГЛС (EAGLES) својим хитом „Хотел Калифорнија“. Ова композиција унела је живот у донекле учмалу свестку диско-продукцију.

Почетком априла домаћој публици представио се чувени гитариста ЏОН МЕКЛАФЛИН. Био је то догађај који ће се дуго памтити. Са чувеним гитаристом наступила је и његова група ШАКАЛИ.

Састав СМОКИ (SMOKIE) био је ове године међу најпопуларнијима. Његове композиције „Живети у суседству са Алис“ („Living Next door to Alice“), „Срешћу те у поноћ“ („I'll Meet You at Midnight“), доспеле су на готово све светке топ-листе.

Запажен успех на светским листама популарности имао је и састав ЕЛЕКТРИК ЛАЈТ ОРКЕСТРА (ELECTRIC LIGHT ORCHES-

TRA) који води Џеф Лин. Уз неколико одличних хит-композиција чланови групе успели су да понуде публици и дупли албум „Обрни камен“ („Turn the Stone“).

После двогодишње паузе и састав ПИНК ФЛОЈД (PINK FLOYD) се активирао. Издали су албум под називом „Пинк Флојд“. Претходни „Желео бих да си овде“ изишао је још 1975. године.

Један од најпопуларнијих певача света ЕЛТОН ЏОН (ELTON JOHN) одлучио је да се више не

појављује на концертима; само ће снимати плоче.

На крају поменимо још један домаћи дискографски успех. То је „Црна дама“, плоча крагујевачке групе СМАК која је снимљена и на енглеском. Наиме, ова група је јесенас потписала петогодишњи уговор с дискографском кућом Белафон. „Смаковци“ ће убудуће сваку плочу коју сниме код нас снимити и на енглеском. Према томе, све је више изгледа да се за наше музичаре чује и ван граница земље, што би био велик успех.

Топ-листа без редног броја

Топ-листа Забавникове Хит-странице данас ће претрпети малу измену. Наиме, на листи ће се наћи оне мелодије које су по вашим оценама у протеклој години имале највише успеха. Редослед је случајан и све композиције су на првом месту:

ДОМАЋА ЛИСТА

ТИ СИ БИЛА, УВИЈЕК БИЛА — Здравко Чолић

ЛОШЕ ВИНО — Бијело дугме

НОВИ ШТОС — Cod

МАЛИНКОНИЈА — Оливер Драгојевић

НОЋАС ЋЕМО ЗЕМЉИ К'О МАТЕРИ РЕЋИ — Мишо Ковач

ДОЋИ У ПЕТ ДО ПЕТ — Амбасадори

У ЈЕДНИМ ПЛАВИМ ОЧИМА — Indexi

УСПОМЕНЕ, УСПОМЕНЕ — Златко Пејаковић

ЈАСМИНА — Про арте

ЦРНА ДАМА — Смак

СТРАНА ЛИСТА

MONEY, MONEY, MONEY — Abba

DOCTOR KISS, KISS — 5000 Volts

MA BACER — Boney M

SANDOKAN — Oliver Onions

MISSISSIPPI — Pussycat

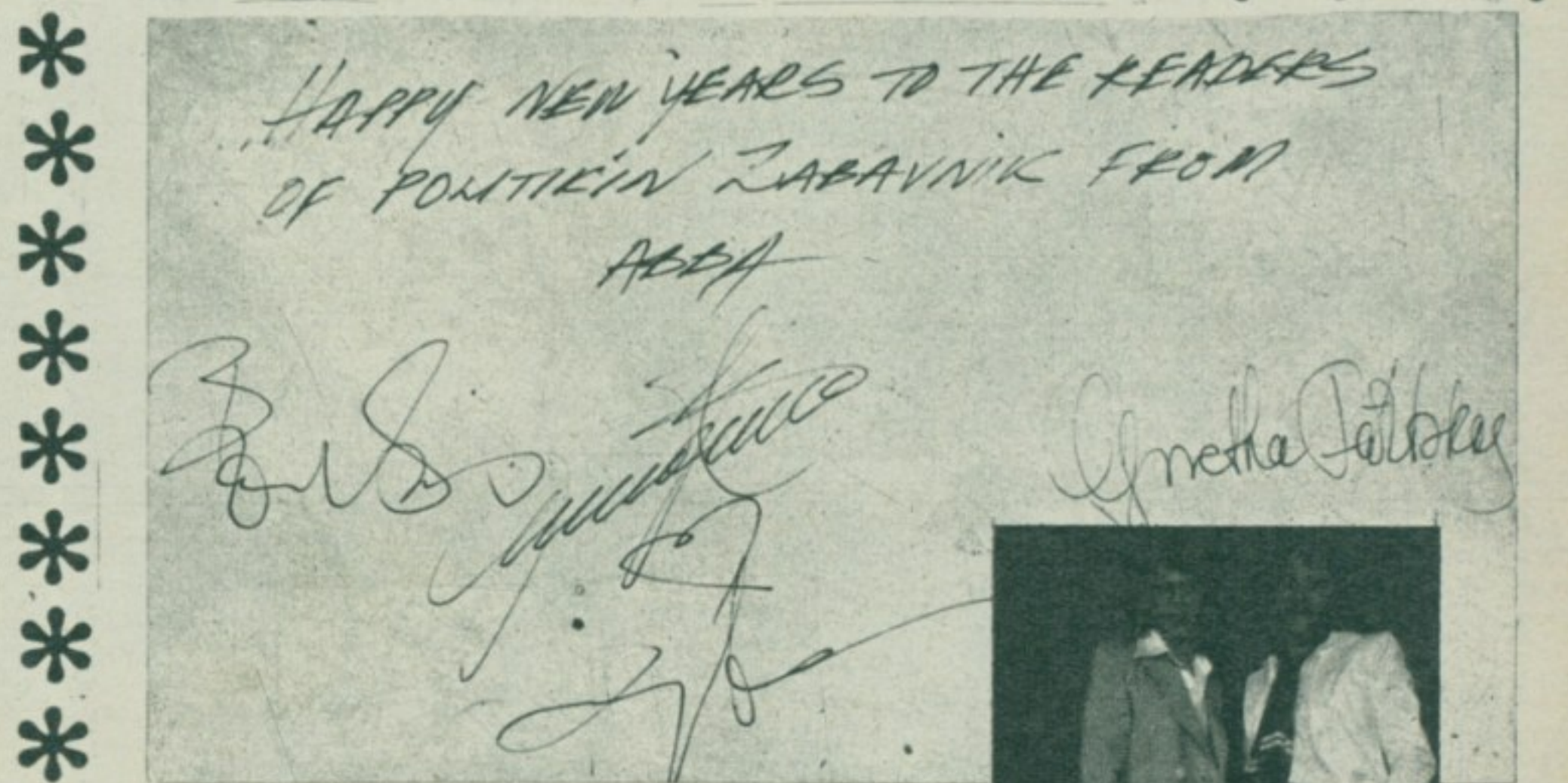
MORE THAN A FEELING — Boston

I'M IN YOU — Peter Frampton

HOTEL CALIFORNIA — Eagles

I FEEL LOVE — Donna Summer

PEARL'S A SINGER — Elkie Brooks

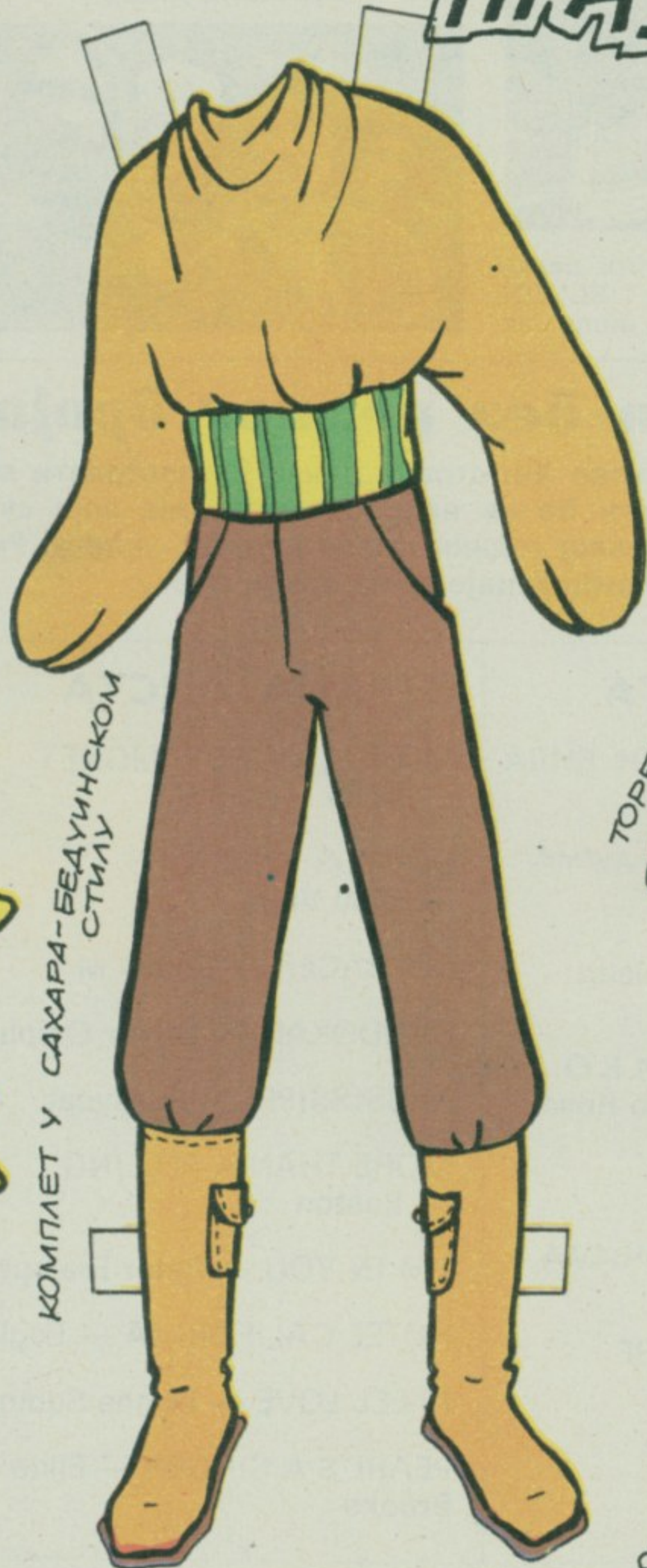

ЧЕСТИТКА

„Читаоцима Политикиног забавника срећну Нову годину жели АББА — Бени, Анифрид, Бјорн и Агнета“

ОБУЦИТЕ ГОРАНА ЗА НОВОГОДИШЊЕ ПРАЗНИКЕ

КОМПЛЕТ У САХАРА-БЕДУИНСКОМ
СТИЛУ

КАРИРАНИ
КАЧКЕТ

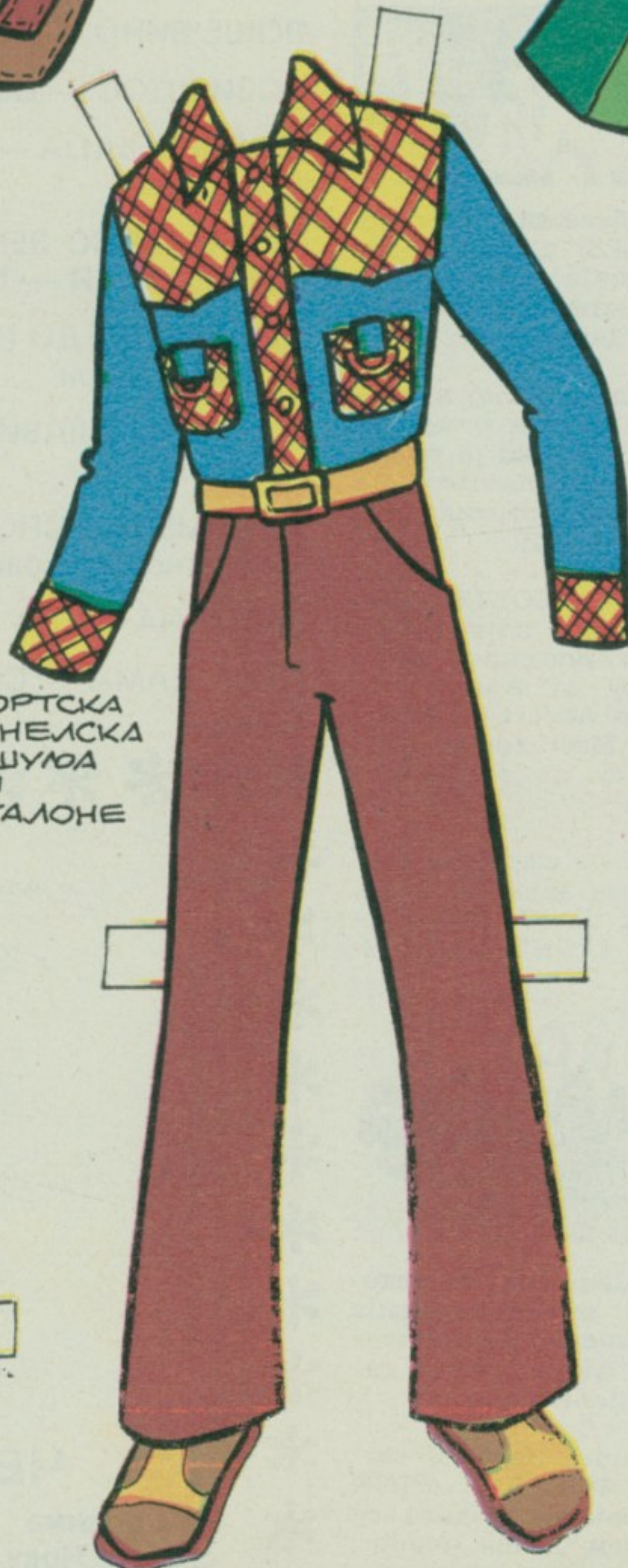
ТОРБИЦА

СВЕЧАНЕ ПАНТАЛОНЕ

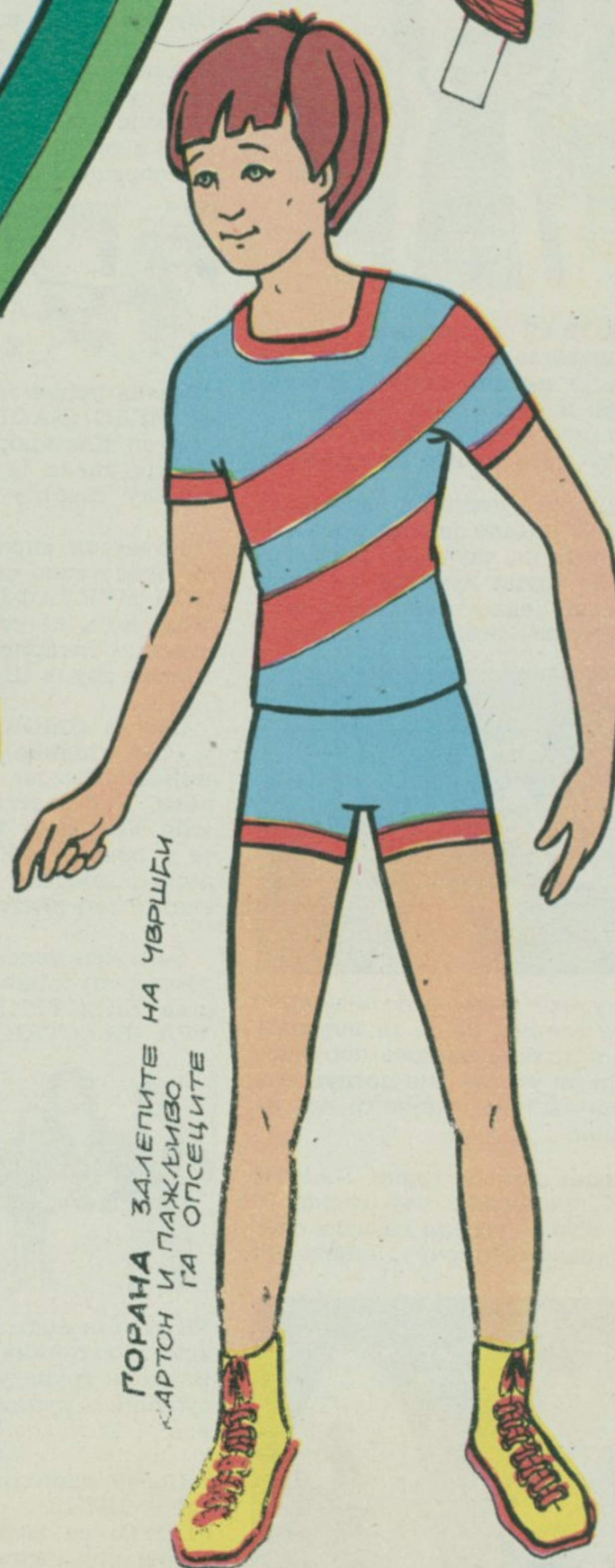
ВУНЕНА
КАПА

СПОРТСКА
ФЛАНЕЛСКА
КОШУЛА
И
ПАНТАЛОНЕ

СВЕЧАНИ САКО
СА РОЛКОМ

ГОРАНА ЗАЛЕПИТЕ НА ЧВРШЋИ
КАРТОН И ПАЖЉИВО
ГА ОПСЕЦИТЕ

Цео Каштел-Лукшић био је на ногама тог дана почетком 1690. године, а бар добра половина је кроз ово мало место шенлучила. Како и не би кад је племић Радослав Витури удавао кћер Добрилу. Био је то имућан феудалац јер је, поред тога што је поседовао добар део каштела, убирао и лепе приходе од становништва које је држао у кметовском односу.

Тесне, кривудае улице испунили су и кметови другог угледног племића из места Адалберта Росанија, оца младића Миљенка, ништа мање наочитог од лепе Добриле. Нису имали разлога да се радују зато што нису ни позвани на весеље, али су, ипак, дошли. Знатижеља их је вукла да виде свадбену поворку.

Добрилин младожења, трогиришки властелин Дружимир сијао је од среће. Бити у поодмаклим годинама, а добити девојку у цвету младости за њега је био дар с неба. Никад га није очекивао, а, ето, догодило се да га је добио. Девојчин отац му га је тако рећи утратио. Изненада је бануо у његову кућу и без увијања га упитао:

— Нудим вам кћер! Ви сте прилика за њу, само свадба мора да се одржи што пре! Да или не?!

ТАЈАНСТВЕНА ПОРУКА

Дружимир је знао шта се крије иза понуде. То му није сметало, напротив, ишло му је на руку. Већ се одавно причало дуж свих седам каштела, од Трогира до Сплита, о ватреној љубави Добриле и Миљенка. Није било ни кмета ни детета који нису чули о томе па гласине нису мимоишле ни њега.

Невоља за младе љубавнике, међутим, била је давна свађа њихових родитеља временом изрођена у мржњу. Миљенко и Добрила су се састајали потајно. У почетку су родитељи покушавали да прекину ту везу и када у томе нису успели милом прибегли су сили: Добрила је стављена у кућни притвор, а Миљенко послат у дуждеву службу у Венецији.

Једина особа која се успротивила оваквом поступку и Добрилиној удаји за Дружимира била је њена тетка, контеса Деметрија. На жалост, без успеха; конте Радослав није хтео ни да је саслуша до краја. Мучан разговор прекинуо је претњом да ће је избаци из своје куће, јер је живела под његовим кровом ако се не окане ћораво посла. Љутито је напустио просторију залупивши врата за собом.

Контеса је остала сама и замишљена. Пришла је прозору и отворила га. Благ

ОБРАЧУН

НА

ПОКРЕТНОМ МОСТУ

пред жупником дон Мавром морати да каже „да“, наносио јој је бол. Није хтела да се уда, али очева се не пориче.

НЕОЧЕНИВАНИ ОДГОВОР

У цркви пуној људи ни игла није могла да падне на под. Добрилином оцу се чинило да је жупник отегао „читање“ преко сваке мере. Лакнуло му је када је дон Мавро упитао младу да ли узима младожењу за мужа. Изненада, уместо њеног одговора један снажан глас недалеко од олтар одјекнуо је као громогласан звук звона:

— Не, не узима! Настао је тајац. Дружимир је стајао као скамењен, жупник је запрепашћено зурio у масу, а конте Радослав није могао ни реч да изусте. Гробна тишина владала је неколико тренутака. Сменили су је граја и комешање. За то време човек који је изговорио „не“ пробио се до олтар. Стргнуо је са главе дубоку капуљачу и пао девојци у загрљај.

— Миљенко! — оте се људима у цркви у исти мах.

Добрилиног оца као да је погодио пром. Зар такву бруку да доживи од рођене ћерке? Једва је дошао себи, потом су из њега провалили и бес и мржња и жеља за убијањем. Дохватио је младића за груди. Створила се гужва. Црквену просторију су испунили повици и запомагање. Људи покуљаше на врата.

ПОСЛЕДЊА ЖЕЉА

По одлуци судских власти и уз сагласност оца, Миљенко је прогнан у самостан на Висовцу, острвцу, наред реке Крке. Исту судбину доживела је и Добрила: њу је отац затворио у самостан св. Николе у Трогиру.

Млади Миљенко није мировао. И овог пута, као и онда кад га је Добрилина тетка по млетачком војнику који је био у посети родној

САЗНАВШИ ЗА КЋЕРКИНО БЕКСТВО, КОНТЕ РАДОСЛАВ СЕ ПОСЛУЖИО ЛУКАВСТВОМ ДА СПРЕЧИ ПОРОДИЧНУ СРАМОТУ.

ветар као да је унео дах живота у одају. Неколико тренутака је шетала по соби, а онда пришла комоди, извукла из фиоке лист папира, написала на њему

назад истим путем којим је и дошла.

Ако је о Добрилиној великој љубави према Миљенку већ знао Дружимир ни у сну није могао сањати да

неколико речи, пресавила га и ставила у недра. Хитро је сишла на улицу и изгубила се у уским улицима. Обрела се пред једном кућом и ушла у њу. После неколико минута изашла је одатле ведра као да је скинула тежак камен са срца.

— Надам се да ће војник предати поруку! — рекла је гласно за себе и упутила се

ће му сад неко покварити венчање. Ствар је била готова: до цркве је остало око стотину корака, колико је, иначе, поворка са младом и младожењом имала још прећи. Кметови конте Радослава су клицали, Адалбертови равнодушно гледали.

Добрила је корачала погужено. Сваки корак ближе цркви и часу када ће

кући у Каштел-Лукшићу, обавестила о насилној девојчиној удаји за Дружимира, наишао је на особу спремну да му помогне. Била је то нека сељанка из краја око Крке, некадашња Добрилина дојиља по којој је девојци послао поруку да побегне из самостана, а он јој је пошао у сусрет прерушен у фратра. На несрећу, мало је закаснио и није је затекао на договореном месту, у близини Трогира. Мимоишли су се, али су се после неколико дана и силног лутања најзад нашли на Висовцу.

Изгледало је да је дошао крај њиховим mukaма. У то су чврсто веровали, поготову кад им је стигао позив из Каштел-Лукшића да се врате кући. Њихови родитељи су се измирили. Руку пријатељства први је пружио Добрилин отац, Миљенков ју је од срца прихватио. Конте Радослав је чак предложио да се венчају. Ко је могао слутити да је то све део његовог пакленог плана и да он у својој охолости оца тиранина није успео да преболи срамоту нанесену неколико месеци раније.

И, поново је кренула свадбена поворка кроз Каштел-Лукшић. И поново се народ окупио. Био је август 1690. године.

Конте Радослав није крио радости због венчања кћерке са Миљенком. Тако се бар чинила окупљеном свету. Младенце је венчао жупник дон Мавро. Ко би други. Овога пута нико га није прекинуо у процесiji. Кад је рекла „да“, Добрила је треперила од среће. Миљенко ју је извео из цркве уз клицање народа и повео у кућу својих родитеља, њен нови дом. Напред је ишао конте Радослав са кубуром заденутом о појас.

Кад су супружници ступили на покретни мост, Добрилин отац се окренуо невероватном брзином за своје године, потегао кубуру и опалио у младића. Био је то крај љубави Миљенка и Добриле.

Неколико месеци касније Добрила је изгубила разум, а убрзо и умрла. Пред смрт, разум јој се накратко вратио, тек толико да тетку Деметрију саопшти последњу жељу. Успела је само да процеди:

— Сахраните ме поред Миљенка!

У црквици у Каштел-Лукшићу и данас постоји гроб у којем су сахрањени Миљенко и Добрила. На надгробној плочи пише: „Поклољубавницима“. Једино то.

У бурном средњем веку нису само дворци и утврђене куће великаша грађени тако да пружају заштиту. Читави градови опасани дебелим зидинама имали су исту намену. Остаци таквих насеља и данас се могу видети: таква је Гранада у Шпанији, стари француски град Каркасон, Јорк у Великој Британији, у Немачкој градић Ротенберг.

О постојању таквих градова широм Европе сведоче остаци бројних зидина, кула или капија.

Град на нашој слици не представља неко одређено насеље — прототип је утврђених градова какви су се могли видети у средњем веку широм Европе.

До главне капије води камени мост са капелицом који се завршава малим покретним мостом. У тренуцима опасности он се подиже и затвара улаз непријатељу.

Дебеле зидине нису становницима пружале довољну заштиту, па су по правилу окруживане још и шпанцем испуњеним водом.

Главна улица завршавала се градским тргом — средиштем јавног живота — на којем се у пијачне дане налазила тржница, а у данима народног слава ту су се одржавали вашари и друге светковине.

Трг су оивичавале зграде истакнутих грађана и личности. На једној страни налазила се већница са чије терасе је градоначелник окупљеном свету саопштавао важније вести. Преко пута се налазио дворак неког великаша, а свуда наоколо зграде имућнијих житеља града.

Сваки град настојао је да буде што самосталнији и да унутар својих зидина производи највећи део добара који ће задовољити потребе његових становника. Тако су настајале улице занатлија, чланова еснафа — удружења занатлија исте струке. Сваки еснаф имао је и своју улицу, па су се тако могле видети читаве улице у којима су се продавала само одела или само храна.

Средњовековни градови су често били и самосталне државице. Најпознатији градови-државице су Фиренца у Италији и Бриж у Белгији, а у нашој земљи Дубровник.

Новац за одржавање града добијао се сакупљањем такса. Величина намета зависила је од имовног стања грађана, готовине којом је располагао или од вредности његових добара.

У данима опасности околно становништво често је налазило уточиште унутар градских бедема. Доводили су са собом и своја крда која су у случају дуготрајних опсада, каквих је у средњем веку често било — постајали основни извор хране за опседнуте житеље.

Пљачка је у градовима увек била богатија, пре свега зато што су у њима живели богатији слојеви друштва, па су градска насеља представљала веће искушење за пљачкашке хорде. Па и поред сталне опасности од пожара и избијања епидемија услед слабих санитарија (с обе стране улица налазили су се отворени канали којима је отицало све — прљави вода, фекалије и ђубре које је средњовековни човек најчешће бацао на улицу кроз прозор), живот у утврђеном граду ипак је био угоднији и сигурнији него на селу.

Ова насеља првих занатлија и трговаца претеча су будућег друштвеног поретка. У њима је дошло до акумулације капитала, јер су постали седиште мануфактуре и касније седиште науке и уметности, тако да се у њиховом окриљу зачело и ново друштво и поредак — капитализам.

М. И.

1. Четвртаста кула бедема 2. Велика кућа са двоструким забатом 3. Манастирска кућа 4. Округла кула бедема (франц. тип) 5. Кућа богатог грађанина 6. Градска већница 7. Пространа градска кућа 8. Улица занатлија 9. Градска црква 10. Утврђени звоник градске куће 11. Дворац великаша 12. Трг 13. Фонтана, извор свежје воде 14. Велике куће које наткриљују зид 15. Воденица 16. Котур за подизање и спуштање врећа са житом 17. Мердевине које воде у млин 18. Покривени ходник са пушкарницама и отворима за бацање камења и вреле воде на нападаче 19. Улазна капија са покретним мостом 20. Камени мост 21. Капелица

РЪЕНИ ГРАД

ЗАБЛУДЕ ПРВОША XVII

Ах, како је било лепо. Ја, Првош XVII, са гуслама у руци. Око мене се скупила тиха гомила. Они су се чудили, и ја сам се чудио. Зар иако лоше свирам?

Моје рођење, развој и будућа смрт су означени у меморији компјутера ознаком СЦ-478563-I-гг. Иначе, на велико чуђење андроида, робота и хуманоида, себе називам Првош XVII. Припадам оној реткој групи бића развијене имажинације, које су, кроз историју, називали будалама, чаробњацима, вешцима, сањарима и романтицима, писцима научне фантастике и још којекако. И у овом, двадесет и петом веку, или тачније години 2477, има нас који хлеб зарађујемо писањем. Дакле, циркусанера, музиканата, текстописца, фудбалера и осталих семенкара ће увек бити јер — уметност је вечна!

Додуше, и компјутери избацују некакве текстове, песме и прозу, али се увек испостави да су их случајно, или намерно, покрали од других (молим да се крађа не приписује само компјутеру — њу је смислио и развио његов духовни отац — човек).

Срећна идеја

Моји радови су везани за прошлост. Отуда и релативни успех који имам. Људи воле историју. Читајући о догађајима, приписују себи особине које немају, или величају успехе предака за које немају ама баш никакве заслуге. Човек, изгледа, од предака само мајмуну нерадо спомиње.

Имао сам идеју. Мислио сам, вратићу се набијен утисцима, оплеменен знањем, спреман да диктирам у мембрану диктафона најлепше редове свога времена. Пре него што сам затражио, и добио, дозволу за путовање кроз време, годину 2476. сам провео учећи по музејима и рушевинама. Све што се могло наћи, нашао сам, прочитао и научио. Био сам спреман да одем пет векова у прошлост.

Далеко време учинило је на мене снажан утисак. Зато сам, уз помоћ хипноробота, научио и језик тога доба. Дивни, изворни језик. И, био сам спреман да пођем. Изабрао сам да посетим весеље и радост. Јер, у весељу, неретко, избије и туга; а у истинској жалости никада нема смеха.

Хтео сам до танчина да упознам претке. О празницима, изгледа, највише долази до изражаја њихов карактер. У музејима сам нашао старе новине. Пише да за време празника, о Новој години, има јела, пића, шале, разбијених глава, поклона, пљачке, пијаних, заљубљених и оних што поноћ дочекују радећи интеграле.

А писало је и ово:

— Два сата после поноћи, два младића су обила стан грађанина

Јанковић Р. и однела свежањ недовршених рукописа. Како се радило о фантастици, штета је непроцењива. Грађанин Јанковић Р. је изјавио:

— Ах, није важно, и онако то нико не објављује! Чита их само моја ташта, и то наглас, комшиницама, доказујући како јој је детенце лудак преварио.

Тако сам мислио ја. И још сам радио: рецитовао њихове песме, играо њихове игре, кушао њихова пића (лабораторијски справљена), јео њихова јела, свирао њихову музику, учио њихове изреке.

Тако сам ја био спреман. И, рекох, пред полазак, оператору робота, с висине:

— Орлови најрадије самце лете! Он ме смести у кабину и злурато процеди:

— Магарца пошаљи у Беч, он ће се опет вратити као магарца.

Тог момента реших: чим се вратим, сипаћу му воду у резервоар да види, рђа, шта је рђа.

Купола се за мном затвори. Кре нух, кроз време, уназад, на прелом две календарске године — 1977. и 1978. Хтео сам да се појавим, десет сати пред поноћ, 31. децембра. Ах, да. Заборавих, у узбуђењу, због онога што се касније догодило, да вам кажем где сам се упутио. Дакле, одредиште: Европа; земља: Југославија. Мислим, не чудите се. Ја сам далеким пореклом Словен.

Елем, обрех се на Теразијама. Око мене се тискала шарена гомила. Музика је одјекивала; висока, украшена дрвета су искрила хиљадама боја. Жагор, вика, смех. То је! — викао сам у себи од радости. — То је стара култура, давна цивилизација! Удисао сам је сваком пором свога бића! Ах!

— Чувај, бре, да прођем. Што си зино' ко сом!

— Одмах, одмах.

Склонио сам се у страну. Мада сам, из музеја и књига, доста упио од атмосфере двадесетог века, ипак нисам успео да одвојим и средим утиске. Али, био сам одушевљен, желео сам да искапим до дна пехар овог живота.

На степеништу, на улазу у пролаз испод земље, вртео се један од бројних грамофона. Значи, може музика, помислих. Седох неколико степеника ниже, одвих инструмент који сам носио под мишком, одабрах пригодну песму и запевах.

— Скочи, коло, да скочимо да видимо ко ће боље!

А ја видим ко не море:

ко се скоро оженио, —

сваког добра пожелио!

Коловођа, дико наша,

оком трени, колом крени!

Ах, како је било лепо! Ја, Првош XII, са гуслама у руци. Око мене се скупила тиха гомила. Они су се чудили, и ја сам се чудио. Зар та-

ко лоше свирам у њихов национални инструмент? Не, није то. Можда је песма лоша. Ако, наћи ћу другу. Поново запевах:

— Чудо људи за девојку кажу: Танка струка, а висока стаса, Коса јој је кита ибришима, Очи су јој два драга камена, Обрвице с мора пијавице, Сред образа румена ружица, Зуби су јој два низа бисера, Уста су јој кутија шећера.

Узалуд сам у очима људи тражио одушевљење или бар одобравање. Не, то нисам схватио: зачуо се промогласан смех. Тврдоглаво сам наставио. Али, сада су се речи песме мешале са музиком грамофона:

— Кад говори, ка' да голуб гуче, Let's spend a night together!

Кад се смије ка' да бисер сије,

Let's spend a night together!

Кроз буку су допирали гласови.

— Шта је овоме? Да то, опет, не снима нешто телевизија?

— Шта, бре?

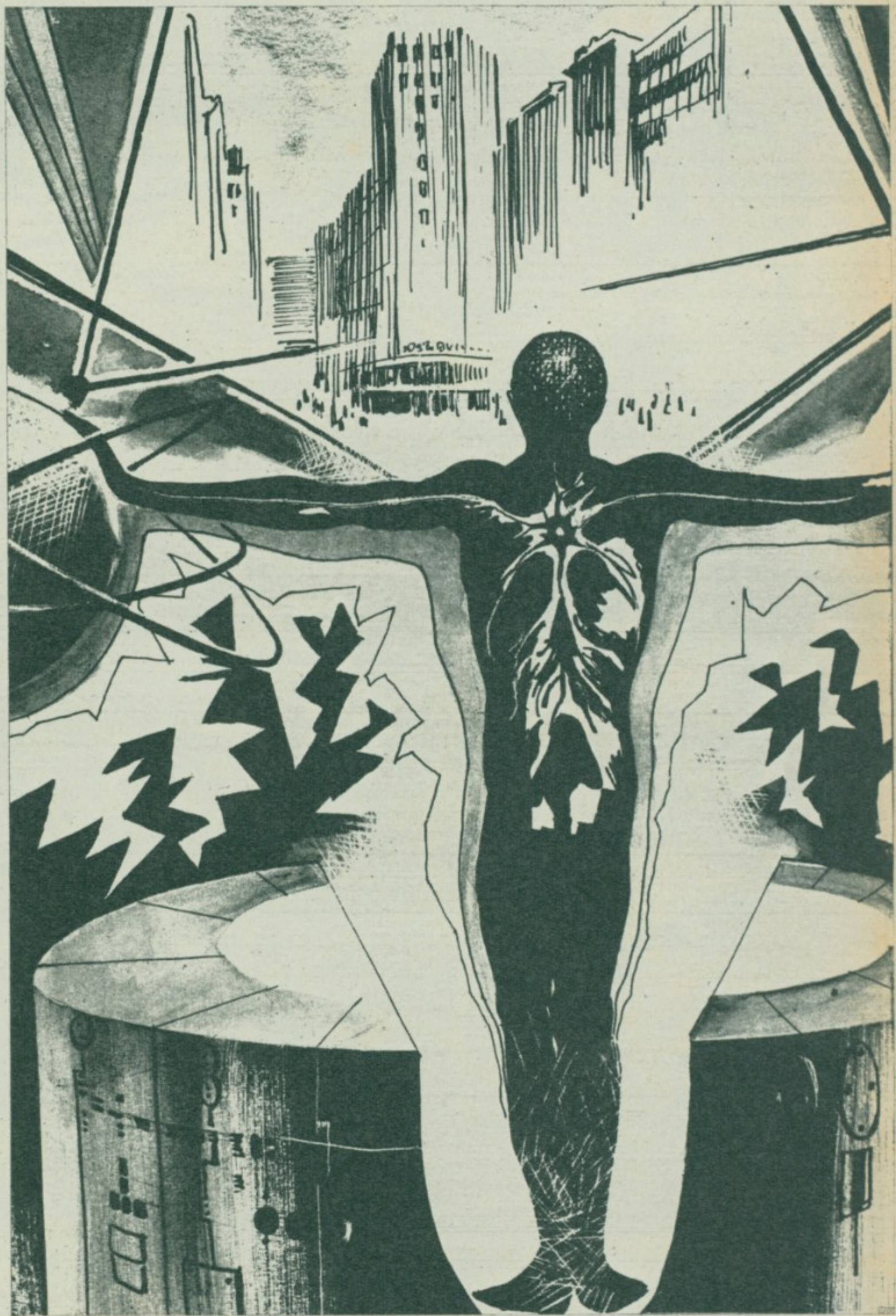
— Па, оно, да погодимо нешто. На пример, у шта овај свира.

— Ма, ко би знао. Данас ти је све више новотарија. Ни песма није више што је некад била. Гле га само како зева.

То је било сувише. Баких гусле низ степенице и устадох. Журна гомила их одгурну и заборави.

Побегло сам са тог места. Мислим, није ме то погодило али, ... био сам изненађен.

Изађох на пространи трг. Опет исто: аутомобили, људи ужурбанограбе да дочекају спремни ноћ. Угледах на великој табли натпис: Песме и игре народа Југославије.

Не, не. Ипак, ја сам много пропустио да разумем. Заправо, нисам имао одакле да научим. Које ово пише? Зашто? Зар народне игре не играју, него их приказују као представе? А умеју ли сви да их играју? Ма, умеју, него вероватно, ово је приказ некој страној делегацији.

Ресџауранџ

Ненавикнут на ову врсту напора, исцрпљен утисцима, потражих механу. Погледам лево, погледам десно. Пођем низ улицу, још неколико корака. Пише: Restaurant i snack-bar. Вероватно сам лоше савладао овдашњи језик. Разумедох само оно „И“.

Столови набијени, испуњени. Разговор и смех. Угледах двоје за столом.

— Ја бих, ако је слободно, сео.

— О кеј, хале, седи.

— Мислим — почех пажљиво бирати речи, — грехота је вас двоје, ако се већ лепо гледате, као две златне јабукe, ометати.

— Вики и ја се не љутимо. Зато, седи и буди хепи, хале. Зар не, Вики дарлинг?

Ја ућутах. Устумарах прстима по столу, и дохватих јеловник. Пише: Kart d'zur. Унутра, од јела: париска шницла, бечка шницла, шатобријан, рамстек, ростбиф, цин, коњак, курваозије, битер... Очи су ми се већ замориле. Ах, ту је. Знам шта је: вино, шљивовица и кафа. Али, за јело, шта ћу за јело? Само разабихам оно при дну: хлеб, салата. Изгледа да се у Restaurant без речника не улази.

— Изволите, молим — рече механџија.

Реших да ризикујем.

— Могу ли цревца у сафту?

— Пардон?

Сетих се јеловника. Треба на ниво подићи наруџбу, помислих.

— Ајне цревца у сафту, мит врућ лебац инд љуте папричице.

— Пијане госте не служимо — рече он.

Скоких.

— Ко је море, пијан? Ја или ти! Зар точиш цин, вотку и виски, поред добре ракије, вина и медовине? За кога, море?

Умало не приметних кавгу.

Устаде младић.

— Омори, хале — рече. — Реци ти Рокију шта те мучи. Само, полако, фајно, културно.

Опуштао сам се. Момак ме пажљиво гледао. Натерах себе да се средим. Ипак, у браду, на крчмарев рачун, испалих бујицу најпогрднијих бројева. И то оних подлих, двоцифрених (41, 42 ..., 51, 52, 53 ...), што жене подсећају на године, а мушкарце, ех... рецимо... подсећају, подсећају... Је л' тако, мушкарчине?

Девојка се била наднела на књигу. Мрмљала је над редовима, тресећи главом. Дете. Тешко јој је. И сада мора да учи.

— Ух — рече.

Видех наслов: На бунару, Лазаревић. Седох за сто.

— Радо ћу Вам помоћи — рекох јој. Узео сам књигу. Читао сам у себи: „Само што му се и кроз смех и кроз плач у нејасној слици показује Анока, и тако га чудно чупа за срце да му се чини да ће умрети. Он се наслони на буре, из којег је малочас пио...“

Погледах јеловник, сетих се назива јела, табле на улазу, плоча које се окрећу, назива пића, туђе речи које се цере у говору. Ако слабо разуме, помоћи ћу детету.

— Па, ево слушајте — рекох. — As he laughed and cried intermittently, he had a hazy vision of Anoka. He leaned against a barel, and felt as though he were dying...

Престао сам да претачем и шкопим приповетку. Ваљда су ово разумели, помислих. Њих двоје су ме разрогачено гледали.

— Не треба више, доста је — рече младић. — Шта ће ту енглески? То је Лаза К. Лазаревић! Еј, наш човек, куд си запео?

— Ма, помислих да...

— Хајдемо, Вики. Овај је... — Изађоше.

За њима кренух и ја.

Ја сам био, признајем, уображен у снагу свог интелекта. Кришом од робота, да ме не оговарају у реду за гориво, сматрао сам себе бритко интелигентним. Али, сада сам био потпуно збуњен, спреман да се предам.

Ја сам, у тишини музеја, јер и то је један од начина, грубо процењивао старост текстова по именима из тога доба. Признајем, име Првош ми се допало, зато сам га и узео. Али, где сам погрешно? Овде наилазим на имена Виолета, Роберт, Данијела, Викторија, Данијел, Лукреција, Рафаела... Усуђујем се да тврдим, мада сасвим сигуран нисам, да су то имена друге, туђе, групе народа.

Схватам, одиста је тешко једном Роберту да уђе у снeк-бар и наручи пасуљ и салату од киселог купуса. Њему, бар уз име, више одговара шатобријан и помфрит преливен кечапом. Наравно, уз туборг пиво. Мада, погађам, његови тата и мама су, ипак, порасли уз проју и качамак. Можда сећање на то хоће да сперу вискијем.

Ех, ухваћи се ноћ!

Ноћ се хватала. Улице су се празниле, грађани нестали за сивим зидовима да се припреме за дочек Нове 1978. године. А шта је мени ваљало чинити? Куда, где?

Ето, већ сам се уморио. Доста је било, зар не? Ја не знам шта бих вам још писао. И, молим вас, не љутите се на мене. Лагао сам вас. Ко би мене пустио на дочек? Јер, ја сам паук.

Да, обичан, црни, писмени паук. Ма, сигурно ме знате. Живим у Народној библиотеци. Ах, видим осмех на вашем лицу — познате ме! Да, да. Ја сам онај што, када добијете неку старију, прашњаву књигу, искаче из страница и плаши вас. Понекад вам и за врат паднем са неке полице.

А зашто сам ово писао? Па, толико дуго ми, пауци, живимо међу књигама, да је дошло време и за наш прилог.

И, ако ме видите у библиотеци, можете и да ме згазите. Свеједно: нас је пуно.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Човек треба да је веома хуман да би могао рећи: »Ја то не знам«.

(Ф. Ниче)

укрштене речи

ЖИВОТИЊЕ ИЗ ПОРОДИЦЕ МАЧАКА

1. Афричка животиња жућкастосмеђег крзна, велике главе, јаким канца, у мужјака бујна грива; 2. Жута звер са црним пегама, живи у тропској Азији и Африци, лови ноћу; 3. Једна од најкрволочнијих звери из породице мачака, жуте или црвеножуте боје са попречним пругама, живи искључиво у Азији; 4. Месождер нешто мањи од лава, црвенкастосиве длаке, врло лако се креће по дрвећу, живи у Америци.

АУТОР: ВЕ-МАК	1	2	ИНАТАН	МУШКИ ПОТОМЦИ	ДРУГО	АУТО- ОЗНАКА ЗАДРА	ПРИСТА- НИШТЕ ЗА АВИОНЕ	МЛАДЕ ГОДИНЕ
АЛПИ- НИ- СТИКА				УКРАС				
ФРАН- ЦУСКИ КОМИ- ЧАР								
СТИЛ У УМЕТ- НОСТИ						ЕГИПТ- СКИ БОГ СУНЦА "БОР"		
					ПОЕН			
					ПОДРА- ЖАВАТИ			
БИСТА (МН.)						АУТО- ОЗНАКА ДОБОРА		
ОТЕЗА- ТИ								
ПРЕВА- КА НА МАЛА- КИ				ЗНАК ПИТАЊА	ЈЕДНА ПЛАНЕТА			
				БОР				
						ОЛИВЕР ТВИСТ		
						ОДЕЛА- ТИ		
ПРГНУТИ, ИЗВАДИ- ТИ		3	НАКОН ТОГА					МУЖЈАК КОЗЕ
"ГРАМ"				ВРЕТА МИ- НЕРАЛА СА УРАЛА			4	
АУТО- ОЗНАКА ЕГИПТА				ИЗНАД				
ЕНГЛЕС- КА МЕРА ЗА ЗА- ПРЕМИЈУ					ИНАУ- СТРИЈ- СКА БИЛКА			
РЕКА У СИБИРУ, ПРИТОКА ОБА					ГЛАВНИ АСИРСКИ БОГ, АШУР			
ЗБОГ, ЗАРАДИ					ТМИНА, МРАК			
					"ЛИТАР"			
КОМЕДИ- ЈА Б. НУШИКА			ЧАРЛО, ЕКСЕР					

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО:

М, п, ФЛАУТА, Ра, Аустерлиц, гитариста, осинак, В, рт, Лисабон, ката, оро, гол, Исковић, Бам, ткати, орах, и, Ив, заискати, а, на, Пирот, секретари, стрелица.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“, Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живо-рад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132,00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: Долар 29.—, ДМ 68.—, Ффр. 143.—, СФрс. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

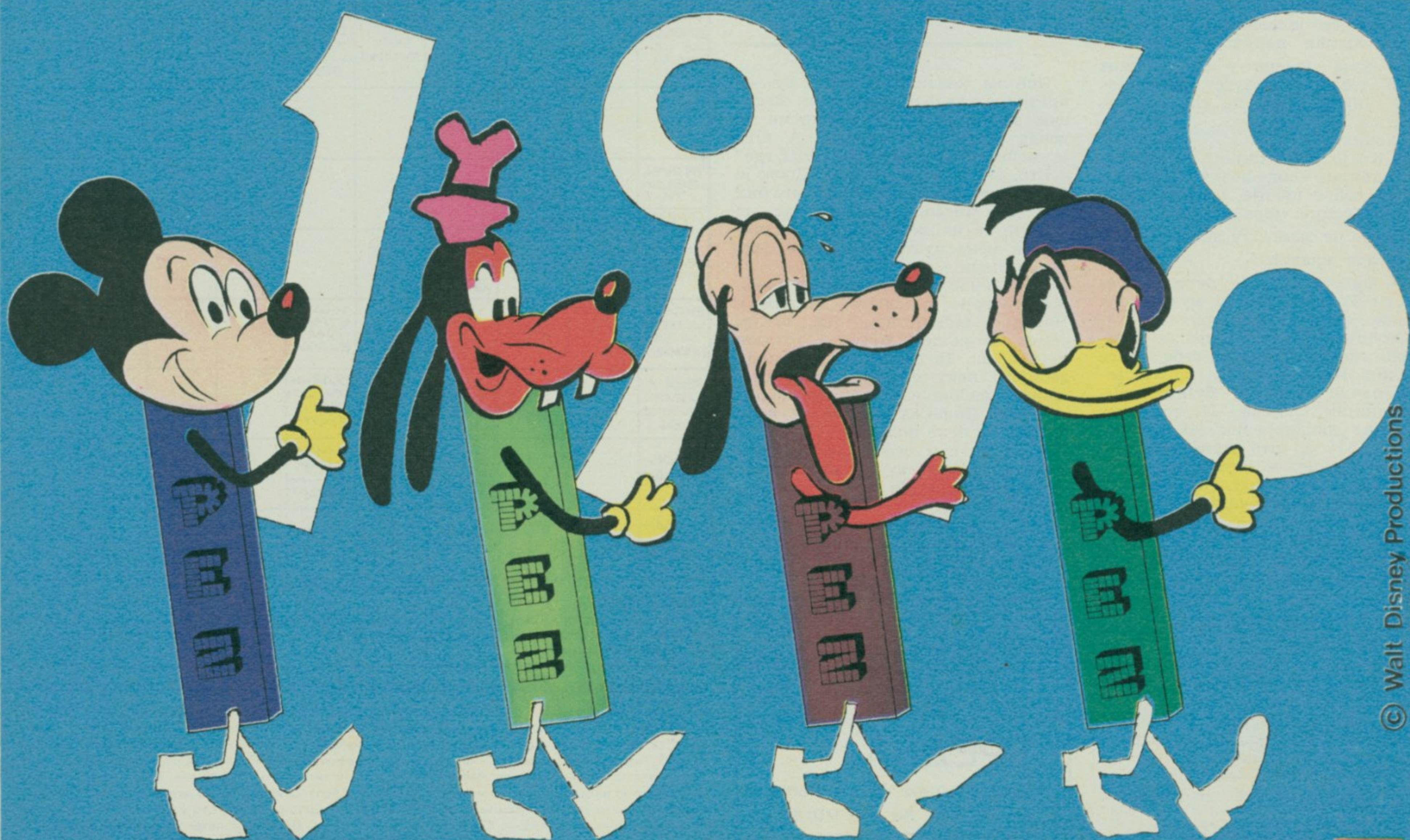

MOTO-START

гума за жвакање са наградама без извлачења

Серија садржи 81 самолепливу налепницу најмодернијих светских типова мотора. Налепите 10 купона из врећице »МОТО-СТАРТА« на дописну карту и пошаљите на: »ЈОСИП КРАШ«, Бранимирова 29, 41000 Загреб — добићете бесплатно велики постер за лепљење налепница.

Налазник наградне слике добија без извлачења једну од 6.503 награде: значку клуба »МОТО-СТАРТ«, спортске наочаре, во-
зачку кацигу, и мотоцикл ТОМОС АУТОМАТИК.

© Walt Disney Productions

Прејрији лејих жеља и **PEB** бомбона у Новој јодини желе вам ваши љубимци

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавнице,

ПОТОМЦИ ХАНА АСПАРУХА

Чуо сам да Бугари не воде порекло само од Словена. Како је настао тај народ?

Недељко Радосављевић,
Основна школа „Мита
Игумановић“ 31262 Сеча Река

У старом веку данашња територија Бугарске била је насељена Трачанима, који су у доба императора Октавијана Августа коначно потпали под римску власт. У 7. веку на том простору населила су се словенска племена. Северно од Дунава, углавном у данашњој Бесарабији, тада је живело туранско-татарско племе Бугари. Они су под ханом Аспарухом потукли Византинце и населили се у данашњој северној Бугарској, потчињавајући тамо већ насељене Словене. Бугарска и словенска родовска аристократија брзо су се стопиле у један владајући слој (бојари) претварајући словенске сељаке у кметове. Паралелно са овим процесом, стварала се и бугарска држава. За непуну два века ишчезли су малобројни Бугари у словенској маси и претопили се у Словене, давши им само своје име — Бугари.

жаном ове године у Бразилу, и даље тврди да су „они толико пута посећивали нашу планету, остављали на њој чак и трагове, али због несавршености наше цивилизације ми те поруке још нисмо у стању да схватимо“. Сем изузетка, наравно!

На планетама ван нашег сунчевог система постоји живот! — верују и неки егзобиолози, а потврду или оповргавање својих теорија пронаћи ће — у будућности... Што се самог Марса тиче, како показују и снимци из васионског брода (које си могао да видиш на телевизији) — тамо нема бића сличних нама.

СМУЧАЊЕ ИЗ КЊИГЕ

Ове године сам за рођендан добила скије, али не знам скијати. Молим те да објасниш где се и како могу набавити приручници помоћу којих могу да савладам вештину скијања.

Дарија Димопуло,
Сарајево

Новинска издавачко-пропагандна установа „Партизан“ из Београда издала је две књиге о скијању. Прва је „Смучање као рекреација“ и цена јој је 80 динара, а друга „Мала школа смучања“ која се плаћа 20 динара. Оба приручника могу се добити поузећем ако се пише на адресу: НИП-у „Партизан“, Теразије 35, 11000 Београд. Књиге ће вам донети поштар коме ћете и платити наруџбину.

МАРСОВЦИ СЕ ЈАВЉАЈУ!

Одговорите ми да ли на некој другој планети, сем Земље, постоје услови који би омогућили живот. Реците ми нешто више о „марсовцима“.

Милорад Јевђенић,
31255 Рогачица, село Оклетач

Марсовци, како се популарно називају „мали зелени људи“ који живе на другим планетама, а највише у научнофантастичним филмовима и романима, за сада се нису јавили Земљанима. Поузданих података о њиховом постојању још нема, мада Деникен и на Четвртм конгресу „Древни астронаути“, одр

ХОЋУ ДА БУДЕМ ГЛУМИЦА!

Одвек ми је жеља да постанем глумица и надам се да ми можете помоћи. Наиме, потребна ми је адреса школе или факултета где се учи глума.

Зорица Јанковић, Београд

Девојке и младићи који сматрају да су талентовани за глуму могу да се јаве једном од аматерских позоришта и да у њима буду глумци. Међутим, они који желе да се професионално баве глумом, могу, ако положи пријемни испит, да студирају на Факултету драмских уметности, Хо Ши Минова 20, Нови Београд.

КАКО ПИСАТИ КАТАЛИНСКОМ И БЈЕКОВИЋУ?

Желио бих да пишем нашим фудбалерима Јосипу Каталинском и Ненаду Бјековићу који сада играју у француском клубу „Ница“, али не знам адресу. Молим те, помози ми.

Предраг Ратковић,
Мостар

У Фудбалском савезу Југославије су нам рекли да овим фудбалерима можете писати на адресу FC „NICE“, NICE, FRANCE.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

— За једну значку дајем десет салвета и пет маркица. Осим тога, желим да се дописујем са вршњацима; имам 12 година, волим забавну и народну музику. Јањушевић Славенка, Основна школа Коловрат, 31300 Пријепље.

— Ученица сам трећег разреда Електротехничке школе „Никола Тесла“ у Београду. Веома ми је потребна књига Филипа К. Петровића „Основи телекомуникационе технике“ па се надам да ће ми читаоци „Забавника“ помоћи и послати ми књигу. Унапред им захваљујем. Шикић Марина, Земунска 184, 11272 Добановци.

РЕШЕЊЕ СПОРТСКОГ КВИЗА

1. Наш пливач Борут Петрич био је трећи на првенству Европе у Јенчепингу, у Шведској, на 1.500 м краул. 2. На првенству Европе наша ватерполо репрезентација освојила је сребрну медаљу. 3. И у 1977. години наш атлетичар Ненад Стекић сачувао је титулу европског рекордера. 4. У финалу Фудбалског купа Југославије „Хајдук“ је Пехар друга Тита узастопно освојио пети пут. 5. Фудбалски тим „Динамо“, чији је капитен Владимир Зајец, стекао је право да игра у Купу УЕФА. 6. Традиционални дерби у фудбалском првенству овог пролећа „Партизан“ — „Црвене звезде“ добили су „црно-бели“ са резултатом 2:1.

мини формуле макси успех!

Формат: мини
(5 x 6 см)
Страница: 225
Цртежа: 150
Изашло из штампе

НАРУЧУЈЕМ

Ком

Формат: мини
(5 x 6 см)
Страница: 220
Цртежа: 140
Изашло ускором

НАРУЧУЈЕМ

Ком

* СВЕ ФОРМУЛЕ *

из математике физике и хемије за основце, средњошколце и студенте налазе се у ове 2 књиге мини формата.

Цена једне књиге 30 дина.
Обе књиге комплет 50 дина.
Два комплета само 80 дина.

МИНИ ФОРМУЛЕ
Поштански фах 64.
71000 САРАЈЕВО

